

بنچینہ یہ ک بو فیئر بوونہ
زمانہ فارسی

د. هاوژین سآیوه

بندچینه یک بو فیڑبوونی زمانى فارسى (مبانى یادگیری زبان فارسى)

نویسنده و گردآورنده و مترجم
دکتر هاوژین صلیوه

ناوی کتیب	بنچینه یهك بۆ فیربونی زمانی فارسی (مبانی یادگیری زبان فارسی)
نووسین و کۆکردنه وه و وه رگی رانی	د. هاوژین سلویه
هه له بیری	شۆرش شه هباز
به رگ و دیزابینی ناوه وه	توانا ئه حمهد
وینه کانی به رگ	په یکه ر و نارامگای خه یام
چاپ	
تیراژ	۵۰۰
سال	۲۰۲۱

ISBN Number : 9789922924847

له به رپوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان
ژماره ی سپاردنی (۵۹۶) سالی (۲۰۲۰) ی پیدراوه.

ئهم کتیبه له لایهن به رپزان:

(پ.د. ایوب کوشان) له (دانشگاه آزاد اسلامی - تبریز) و (پ.ی.د. جهاد شکری)
له (زانکۆی سه لاحتیه دین - به شی زمانی فارسی) هه لسه نگی پندراوه و په سه ند کراوه.

درس هایی که در این کتاب می خوانید

صفحه	نام درس
۵	چهند وشه یه کی پیویست
۷	پیشه کی
۹	اؤلین روز دېستان
۱۳	به کلاس دوّم خوش آمید
۱۶	دوستان جدید
۱۸	تصمیم گیری
۲۲	کتاب خوب
۲۴	برگ ریزان
۲۸	قدرت خدا
۲۹	حسنک کجایی؟
۳۴	کوکب خانم
۳۷	چراغ راهنما
۴۰	دندان شیری
۴۳	برادر کوچک
۴۶	زوباه و زاغ
۴۸	صحرائورد
۵۰	راه پیروزی (۱)
۵۳	راه پیروزی (۲)
۵۶	زوباه و خروس
۵۸	چوپان دروغگو
۶۰	داستان ابریشم
۶۳	دوستان من
۶۶	بال و پر
۶۹	با حیوانات مهربان باشیم
۷۱	مُرغابی و لاک پشت

۷۳	گَرگ و گاو
۷۶	فَریاد برای آزادی
۷۹	چشم بینا و گویش شَتوا داشته باشیم
۸۲	پستِر فداکار
۸۶	کوچ پَرَسْثوها
۹۰	سَنگی را که نَتَّوان برداشت
۹۳	به ردپک که نه توانرپت هه لَگیرپت
۹۶	دُم خُروس را باور کُئیم، یا...؟
۹۹	منابع طبیعی چیست؟
۱۰۱	ظنَز و لَطیفه
۱۰۲	زبان فارسی
۱۰۴	پَیغمبر ایرانی
۱۰۶	رقص های ایرانی
۱۰۷	خُوراکی دروست
۱۰۸	غذای سالم
۱۰۹	گیانه وه ران یارمه تی رووه که کان دهن
۱۰۹	جانوران یاری دهنده ی گیاهان هستند
۱۱۰	به گهرم کردن ناو ده گُورپت
۱۱۰	با جوشاندن آب را تغییر می دهد
۱۱۱	گویی له دهنگی نامپره موزیکیه کان ده گرین
۱۱۲	به سازهای موسیقی گوش فرا دهیم
۱۱۳	نهم ده قه له کوردییه وه وه ربگپره سهر زمانی فارسی
۱۱۴	نهم زانپاریانه ی له باره ی نهم دوو گوله بکه به کوردی
۱۱۶	وه رزه کانی سأل و مانگه کانپان
۱۱۷	چه پکی فه رمان که به (زدن) دروست ده بن
۱۱۸	صداها - ده نگه کان
۱۱۹	اندام های داخلی انسان
۱۲۰	دیکشنری تصویری (لغت نامه)

چەند وشەيەكى پيويست

پ.د. هشیار زهکی
به پرسی سەنتەری مه‌لای گه‌وره بۆ توێژینه‌وه

له میانەى مامەله‌کردنمان له‌گەڵ به‌رپێز (پ.د. هاوژین سلێوه)، بۆمان سه‌لمی‌ندراوه که که‌سیکی لی‌هاتوو و ژیره و توانایکی باشی هه‌یه و مرۆڤیکی به‌ره‌م داره، په‌رۆشییه‌کی زۆری پێوه‌دیاره له هه‌ولدان بۆ‌فیربوون و وه‌رگرتنی زانیاری و نووسین له‌باره‌ی ئە‌ده‌بیاتی: کوردی و س‌ریانی و متابعه‌کردنی زمانی عه‌ره‌بی و فارسی. ناوبراو یه‌کیکه له‌وه که‌سانه‌ی که‌لینیکی رۆ‌حی نا‌خی منی پ‌رکردۆته‌وه، زۆر پ‌یی سه‌رسام بوویمه، مرۆڤیکی مه‌نده و شاره‌زاییه‌کی باشی له‌باره‌ی ئە‌ده‌بیاتی کوردیه‌وه هه‌یه. د. هاوژین توانی له‌ماوه‌یه‌کی که‌مدا، له‌ سا‌لی (٢٠١٧) له سه‌فه‌ریکی دۆ‌ستانه‌مان بۆ شاری مه‌شه‌د له‌ و‌لاتی ئی‌ران، زمانی فارسی ف‌یربیت، هه‌رچه‌نده پ‌یشتر نا‌شنایه‌تی

له گهل زمانى فارسى هه بوو، به لام دواى ئه و سه فهره به قولى چوو ه نيو زمان و ئه ده بياتى فارسى يه وه. جيى سه رسورمان بوو به لامه وه له وماوه كورته دا زور باش فيره زمانى فارسى بوو. ئه و به ره مهى به رده ستان نموونه يه كى زور باشه، هه رچه نده چيروك و بابته ي ديكه شى وه رگيپراوه ته سه ر زمانى كوردى.

به خو شحالييه وه ئاسووده م كه توانيم دو ستى كى ئه وها به رپز به ده ست به ييم، كه سى كى شاره زايه و تا ئيستا (24) كتيبي چاپكراوى هه يه و به رده و اميشه. ئه وه ي جيى ئيعجابى منه ئه وه يه مامؤستايه ك له (سه نته رى مه لاي گه و ره بو تويزينه وه)، توانى مه نه ه جيكي باش بو فيرخوازان دابنى. به ناوى خو م و ئه ندامانى سه نته ره وه، خو مان به قه رزارى ئه و مامؤستايه به رپزه ده زانين و ده ست خو شى ليده كه ين و هاوكار و پالپشتى ده بين.

كۆيه 6-12-2020

پیشہ کی

پ.ی.د. ہاؤزین سلیوہ

زمانی فارسی یہ کیچکہ لہ زمانہ زیندووہ کانی جیہان. زمانیکہ بہدریژایی میژوو لہ لایہن فارس و میللہ تانی تریشہ وہ خزمہت کراوہ. ہہر لہ خؤرا نییہ کہ دہگوتریٹ زمانی فارسی زمانی ئہدہب و ہونہرہ. بزووتنہ وہی وەرگیپران لہ ئیراندا ہیئندہ گرنگی پیدراوہ. تہ نانہت ہندی جار کہوتؤتہ پیش چاپکردنی کتیبہ کانیشہ وہ. زؤر جار دہزگایہک پھیوہست نامہ لہ گہل رؤماننوسیکی ئہوروپی ناسراو واژؤ دہکات. کہ بہرلہ وہی رؤمانہ کہی بہ زمانی زکماکی خؤی بلاو بیٹہ وہ، ئہوان و ہریدہ گیپنہ سہر زمانی فاسی و چاپی دہکن، دوا چہند مانگیک ئینجا نووسہری رؤمانہ کہ بہ زمانی زگماکی خؤی چاپی دہکات. رہنگہ بلیم زؤر ئہستہمہ بؤ کہسیک بیہوئ شاکاریکی زیندووی جیہان و ہر بگیپریٹہ سہر زمانی خؤی، کہ پیشتر نہ کرایتہ زمانی فارسی. کہواتہ زمانی فارسی بؤ ئیمہی کورد زمان ہہر خودی زمان و ئہدہبیات و کلتووری فارس نییہ، بہ لکو دہروازیہ کی فراوانہ بؤئہ وہی لہرپی زمانی فارسییہ وہ، ناگاداری زانست و زانیاری نہتہ وہ کانی تریش بین.

زمانى كوردى و فارسى زۆر ليه كه وه نزيكن، بۆيه
فېرېوونيشى بۆ ئيمه ئاسانتره. سه بارهت به و مهنهجهى كه
له به رده ستى ئيوهى به رپزه، به شيكى زورى كۆكردنه وه يه، كه
له كۆمه لى كتيب وهرم گرتووه، به شيكى كه ميشى نووسين و
وهرگېرپان و ئاماده كردنى خۆمه. به و هيوايهى خوينه ر له رپى
ئهم مهنهجه وه، هه زى خويندنه وه و به رده وامى لا دروست
بيت. بۆئوهى له دواى ته و او كردنى ئهم مهنهجه سه رقالى
گوڭگرتنى كه ناله فارسىيه كان بيت و له پال ئه وهش بخوينتته وه،
خويندنه وهى چيرۆك به گشتى و چيرۆكى مندانان به تاييه تى.
چونكه ههر چيرۆكيك چهند وشه يه كى نوپت بۆ كه شف ده كات،
دواتر وشه له سياقى چيرۆكيك كه شف بكرپت باشتى له زهين
ده مپنپته وه. نهك له رپى خويندنه وهى فهرهنگ. فهرهنگ
كارئاسانى بۆ مرؤف ده كات، به لام له رپى خويندنه وه و قسه كرن،
مرؤف فيره زمان ده بيت، ئهم شپوازهى من كه له و كتيبه دا
به يره وم كرده وه، له رپى خويندنه وهى چيرۆك و بابته كانه وه،
ماناى وشه كان ئاشكرا ده بن، چونكه له گه ل خستنه رووى ههر
باسيك ده سته يه ك وشه ي فارسى و ماناكانيان خراوته روو بۆ
ئوهى ماناى ده قه كه ئاشكرا بيت، تا ئاستيكي زوره هه ولم دوا ته نها
وشه نوپيه كان بخمه روو، وانا خوينه ر گه ر له ههر چيرۆكيك
وشه نوپيه كان له بهر بكات، بۆ بابته كانى تر سوود له وشه
له بهر كراوه كان ده بينيت و باشتى ده قه كه ي بۆ كه شف ده بيت.
به هيواي سوود ليوه رگرتن.

به نام خداوند بخشنده و مهربان

اولین روز دبستان^(۱)

آفتاب پاییزی همه جا را روشن کرده بود. بچه‌ها با لباسهای پاکیزه به دبستان می رفتند. احمد که چند روز پیش همراه با پدر و مادرش به این شهر آمده بودند، با مادرش به دبستان می رفت. او در فکر بود و کمتر سؤال می کرد. چون در دبستان جدید دوست و آشنایی نداشت. زنگ مدرسه به صدا در آمد. همه به صف ایستادند، احمد در کناری ایستاده بود. یکی از آموزگاران با لبخند جلو آمد دست احمد را گرفت و گفت: بیا جانم تا صف کلاس دوم را به تو نشان بدهم و تو را با همکلاسیهایت آشنا کنم. احمد از مادرش خداحافظی کرد و به طرف صف به راه افتاد.

۱- فارسی دوم دبستان، چاپ شرکت افست (سهامی عام) ۱۳۷۱.

مانای کوردی

فارسی

پۆژ	روز
هه‌تاو	آفتاب
جل و به‌رگ	لیاس
له‌گه‌ل	همراه
باوك	پدر
شار	شهر
ریز	صف
له	از
پی‌که‌نین	لب‌خند
هات	آمد
گیانم	جانم
تازه	جدید
ئاراسته	ظرف
که‌وته‌رئ	به‌راه‌افتاد

مانای کوردی

فارسی

یه‌که‌مین	اولین
قوتابخانه‌ی بنه‌په‌تی	دبستان
منداله‌کان	بچه‌ها
رۆیشتن	رفتند
له‌گه‌ل	با
دایک	مادر
نه‌ییوو	نداشت
راوه‌ستان	ایستادند
مامۆستایان	آموزگاران
پیش	جلو
وه‌ره	پیا
وشه‌ی نوئ	کلمه‌ی تازه
هاو‌پۆله‌کانت	هم‌کلاسیه‌ایت
پۆل	صف

پرسیش (پرسیار):

- ۱- «اولین روز دبستان» در چه فصلی اتفاق می‌افتد؟
+ یه‌که‌مین رۆژی قوتابخانه ده‌که‌ویته‌ه‌چ وه‌رزیکه‌وه؟
- ۲- چرا پیش از رفتن به کلاس، بچه‌ها صف می‌بندند؟
+ بوچی منداله‌کان به‌رله‌وه‌ی بچنه‌پۆل ریز ده‌به‌ستن؟
- ۳- چرا آن روز احمد حرف نمی‌زد؟
+ بوچی نه‌و رۆژه‌ئه‌حمده‌قسه‌ی نه‌ده‌کرد؟
- ۴- آموزگار احمد را با خود به کجا برد؟
+ مامۆستا‌ئه‌حمده‌دی له‌گه‌ل‌خۆی بوکۆی برد؟
- ۵- چرا باید لباسهای پاکیزه بپوشید؟
+ بوچی پی‌ویسته‌پۆشاک‌ی خاوین‌پپۆشی؟

تکلیف شب اول: داواکراوی به کم

- از روی هر یک از کلمه های درس که حرف «ش» در آنها به کار رفته است سه بار بنویسید.
- ههریهك له و وشانهی که لهم نووسینهدا نووسراون و پیتی (ش) تیدایه سی جار بینووسه وه.
- معلوم کنید هر یک از کلمه های که نوشته اید، چند بخش است و چند صدا دارد. مثال: همیشه (۳ بخش) (۶ صدا)
- ههریهك له و وشانهی که نووسیت ئه وه بخره وو، که له چند برگه و بیت پیکهاتووه، بؤنموونه: همیشه (همیشه): له (۳ برگه) و (۶ بیت) (دهنگ) پیکهاتووه.

تکلیف شب دوم: داواکراوی دوهم

- کلمه های زیر را به ترتیب حروف الفبا مرتب کنید و بعد از روی هر کدام سه بار بنویسید:
- ئه م وشانهی ژیره وه به شیوهی پیتی ئه لف و با ریكبخه، دواتر ههریهك له مانه سی جاری بنووسه وه.
- پاییزی - سؤال - صدا - صف - خداحافظی - ظرف.
- + بؤراهاتنی دهست و په نجهت له گهل نووسینی زمانی فارسی دوو جار بابه تی (اولین روز دبستان) بنووسه وه.

۱ ضميرهای شخصی جدا - راناوی کهسی سهر به خو

ضمير + بن فعل + شناسه ی فعل

تاک - کو

من - ئیمه (من پوښتم - ئیمه پوښتن)
تو - ئیوه (تو پوښتی - ئیوه پوښتن)
ئو - ئهوان (ئو پوښت - ئهوان پوښتن)

مفرد - جمع

من - ما (من رفتم - مارفتیم)
تو - شما (تو رفتی - شما رفتید)
او (وی) - آنها (ایشان) (او رفت - آنها رفتند)

۲ ضميرهای شخصی پیوسته - راناوی کهسی لکاو

تاک - کو

م - مان (کتابم - کتابمان)
ت - تان (کتابت - کتابتان)
ی - یان (کتابی - کتابیان)

مفرد - جمع

م - مان (کتابم - کتابمان)
ت - تان (کتابت - کتابتان)
ش - شان (کتابش - کتابشان)

۲ مضاف و مضاف الیه: ضميرهای اسم + ضمير

کتاب من - کتاب ما (کتیبي من - کتیبي ئیمه)
کتاب تو - کتاب شما (کتیبي تو - کتیبي ئیوه)
کتاب او - کتاب آنها (کتیبي ئو - کتیبي ئهوان)

۱- امد(هات)، افتاد(کهوت)، له یه ک کاتدا راناوی کهسی سهر به خو و لکاو
له گهل به کار بهینه.

۲- لباس(پوشاک)، دست(دهست)، له گهل راناوی کهسی لکاو به کاریان بهینه.

به کلاسِ دَوْمِ خوش آمدید

اولین روز درس بود. شاگردان کلاسِ دَوْمِ خوشحال بودند. چون دوباره همدیگر را می‌دیدند و به کلاسِ بالاتر آمده بودند.

شاگردان به ترتیب وارد کلاس می‌شدند. سلام می‌کردند و با اجازه و راهنمایی آموزگار در جای خود می‌نشستند. آموزگار گفت: بچه‌های عزیز، به تخته سیاه نگاه کنید و بگویید روی آن چه نوشته شده است.

بچه‌ها با دقت به تخته سیاه نگاه کردند. پس از چند لحظه همه با صدای بلند خواندند: به نام خدا.

آموزگار گفت: شما میدانید که ما هرکاري را با نام خدا شروع می‌کنیم. امروز هم که اولین روز کار ماست، درس را با نام خدا شروع می‌کنیم. امیدواریم که خدای بزرگ و توانا ما را یاری فرماید. خدا را شکر که همه شما قبول شدید و به کلاس دَوْمِ آمدید.

بعد آموزگار کتابهای دانش آموزان را به آنها داد و گفت: یادتان باشد که از کتابهایتان خوب مواظبت کنید تا پاره و کثیف نشوند.

کوردی	فارسی	کوردی	فارسی
به خێرین	خوش آمدید	پۆل	کلاس
یه کنری	همدیگر	قوتابییه کان	شاگردان
به پێکی	به ترتیب	بالا تر	بالا تر
ده بوون	می شدند	چونه ژووره وه	وارد
نازیز	عزیز	داده نیشتن	می نشستند
سه یری بکن	نگاه کنید	ته خته رهش	تخته سیاه
دوای چه ند ساتیک	پس از چند لحظه	چ نووسراوه	چه نوشته
ئیه ده زانن	شما میدانید	به ناوی خودا	به نام خدا
ئومپده وارم	امیدواریم	دهست پیده کهین	شروع می کنیم
قوتابیان	دانش آموزان	که خودای گه و ره	که خدای بزرگ
شوکر بو خودا	خدا را شکر	هاو کار بیت	یاری فرماید
باش	خوب	کتابه کانتان	کتابهایتان
پارچه	پاره	ئاگاداری بن	مواظبت کنید
نه بن	نشوند	پیس	کتیف
ئاگاداری بین	+ مواظبت کنید نگهداری کنید	پیکهاته ی نوئ	ترکیب تازه

پرسش: (پرسیار)

- ۱- چه وقت آموزگار شروع به صحبت کرد؟
چ کاتیک ماموستا دهستی به قسه کردن کرد؟
- ۲- چرا آموزگار روی تخته سیاه نوشته بود «به نام خدا»؟
بوچی ماموستا له سهر ته خته ره شه که نوسی بووی «به ناوی خودا»؟
- ۳- چگونیه از کتابهایتان مواظبت می کنید؟
چون ناگاتان له کتیبه کانتان ده بی؟

دوستان جدید

رَنگِ تفریح زده شد. بچه‌ها به حیاطِ مدرسه رفتند. عده‌ای دُستان قدیمِ خود را پیدا کرده بودند. آنها با هم صحبت می‌کردند و می‌خندیدند. احمد کنار حیاط، تنها ایستاده بود و به بچه‌ها نگاه می‌کرد. خجالت می‌کشید که پیش برود و با کسی حرف بزند.

عده‌ای از بچه‌ها مشغول بازی بودند. از خنده‌های آنها معلوم بود که خیلی لذت می‌برند. احمد در میان آنها وحید را شناخت. وحید ساعت قبل، درس را خوب خوانده بود. وحید دُستان بسیار داشت. احمد خیلی دلش می‌خواست با او دوست شود. در همین فکر بود که وحید به طرف احمد آمد، سلام کرد و گفت: چرا تنها ایستاده‌ای؟ بیا برویم بازی کنیم.

احمد گفت: من بازی شما را بلد نیستم.

وحید جواب داد: ما هم اول بلد نبودیم، ولی کم‌کم یاد گرفتیم. بعد وحید بچه‌های دیگر را صدا کرد و گفت: بچه‌ها، بیاید ما یک دوست تازه پیدا کرده‌ایم. باید بازی خودمان را به او هم یاد بدهیم.

كوردی

ژماره یهك
كۆن
پهیدا كرده بوون
یاری
له نیو ئه واندا
زۆر
بوچی؟
پاوه ستاوی
برۆین
شاره زا نیم

فارسی

عده ای
قدیم
پیدا کرده بودند
بازی
در میان آنها
بسیار
چرا؟
ایستاده ای
برویم
بلد نیستیم

كوردی

حه وشه
دۆستان
خۆیان
سه رگه رمی
زۆر
ناسین
هه بوو
ته نها
وه ره
یاری بکهین
فیربووین

فارسی

حیاط
دوستان
خود را
مشغول
خیلی
شناختن
داشت
تنها
بیا
بازی کنیم
یاد گرفتیم

پرسیش: (پرسیار)

- 1- وقتێی که زنگ تفریح خورد، أحمد چه می کرد؟
کاتی که زهنگ لێیدا ئه حمه د چي ده کرد؟
- 2- چرا أحمد خجالت می کشید؟
بوچی ئه حمه د شه رمی ده کرد؟
- 3- چرا أحمد دلش می خواست با وحید دوست شود؟
بوچی ئه حمه د هه زی ده کرد بیه ته ها ورپی وه حید؟
- 4- وحید به بچه های دیگر چه گفت؟
وه حید چي به منداله کانی دیکه وت؟
از زوی هریک از این کلمه ها سه بار بنویسید:
هه ریهك له م وشانه سی جار بنووسه وه.
تفریح - حیاط - عده - قدیم - معلوم - مشغول.
بابه تی (دوستان جدید) یهك جار بنووسه وه.

تصمیم گیری

رُوزی مادرِ کُبری به او گفت: کُبری جان! برو کتابِ داستانت را بیاور و برایم بخوان. کُبری خوشحال شد و به سراغِ کتابش رفت. اما هرچه گشت، نتوانست آن را پیدا کند. بین کتابها، اسباب بازیها و حتی لباسهایش را هم گشت، ولی کتابِ داستانش را پیدا نکرد. کُبری پیش مادرش برگشت و گفت: کتابِ داستاتم نیست. شما آن را ندیده اید؟

مادر با تعجب گفت: نه، دُرُست فِکر کُن بَیْن آن را کُجا گذاشته‌ای. در مَدْرَسه جا نَگذاشته‌ای؟ به کِسی به اَمائت نَداده‌ای؟
 - نه مادر، دِیروز که از مَدْرَسه برگشتم، کِتَابم توی کِیْفم بود.
 - آن را در حِیاط جا نَگذاشته‌ای؟

ناگهان کُبری یادش آمد که دِیروز زِیرِ دَرختِ حِیاط نِشسته بود و کِتَابش را می‌خواند. به ظَرْفِ حِیاط دَوید. از دُور کِتَابش را دید و خُوشحال شد، اَمَّا وَقْتِی که نَزْدِیک رفت، خِیَلی ناراحت شد. چُون شَبِ پِیش باران آمَدِه بود و کِتَاب خِیس و کَثِیف شُدِه بُود. جِلدِ زِیبايِ آن دِیگر بَرَق نِمی‌رَد. کُبری با خُود فِکری کَرْد و تَصْمِیمی گِرَفْت.

آیا میدانید تَصْمِیمِ کُبری چه بُود؟

کوردی

فارسی

کوردی

فارسی

کتیبی چیرۆکه که ت
 بۆم بخوینه وه
 نه یه توانی
 نیوان
 له کوئی جیتهیشتووه
 له ناکاو
 ئاراسته
 راپیکرد
 تهر
 بیوو
 هیچکه (ئیتیر)

کِتَابِ داسْتائت را
 بَرایم بِخوان
 نَتَوَانِست
 بَیْن
 کُجا گذاشته‌ای
 ناگهان
 ظَرْفِ
 دَوید
 خِیس
 شُدِه بُود
 دِیگر

برپاری کوبرا
 بیهینه
 به لام هه رچه ند گه را
 ئه و بدۆزیتته وه
 که لو په لی یاری
 له ناو
 به بیرری هاته وه
 چه وشه
 راکردن
 پیس
 بهرگه جوانه که ی ئه و
 نه ده بریقابه وه

تَصْمِیمِ کُبری
 بیاور
 اَمَّا هَرچِه گَشْت
 آن را پِیدا کُند
 اَسبابِ بازِیها
 توی
 یادش آمد
 حِیاط
 دَویدن
 کَثِیف
 جِلدِ زِیبايِ آن
 بَرَق نِمی رَد

پرسیش: (پرسیار)

- ۱- مادر کبری او را به دنبال چه کاری فرستاد؟
دایکی کوپرا ئهوی بو چ شتیك نارد؟
- ۲- وقتی کبری کتاب داستان را پیدا نکرد، چه گفت؟
کاتی که کوپرا کتیبی چیرۆکه کهی نه دوزییه وه، چی وت؟
- ۳- کبری کتابش را در کجا پیدا کرد؟
کوپرا کتیبه کهی له کوئ دوزییه وه؟
- ۴- به نظر شما کبری چه تصمیمی گرفت؟
به دیدگای ئیوه، کوپرا چ بریاریکی دا؟

به این نکته ها توجه کنید: (سهرنج له مه ده)

* حرف آخر بعضی از کلمه ها مانند کبری، ختی، مصطفی، مرتضی، عیسی، موسی با آنکه «ی» است، به صدای «آ» خوانده می شود. (پیتی کو تایی هه ندئ وشه، وهك: کبری، ختی، مصطفی، مرتضی، عیسی، موسی، هه رچه نده (ی) ئه، به ده نگی (ئا) ده خویندریته وه.

* هر یک از این کلمه ها از دو کلمه ی کوچکتر درست شده است: (هه ریهك له م وشانه، له دوو وشه ی بچو کتر دروست بووین)

أسباب بازی = أسباب + بازی (کهل و پهلی یاری)
خوشحال = خوش + حال (خوش حال)
پُشتِ بام: پُشت + بام (سه ربان)

تکلیف شب اول: (داواکاری یه کهم)

- با هر یک از این کلمه ها یک جمله بسازید:
(به هر یهك له م وشانه رسته یهك دروست بکهن)
- داستان (چیرۆك) - سراغ (سؤراغ - پرسین و به دوا داچوون) - ناگهان
(له ناكاو) - ناراحت (ناره حهت) - امانت (ئه مانهت).

تکلیفِ شبِ دوم: (داواکاری دوہم)

- معلوم کُئید از این کلمہ‌ها از چه کلمہ‌هایی ساختہ شدہ است: (ئہ وہ ناشکر ابکہ کہ ئہم و شانہ لہ چ و شہیہ کی دیکہ دروست بووین) ہر وہا مانا کوردیہ کہیان بنووسہ.

مہمانخانہ - دُزستکار - خُوشبخت - گلخانہ.

- جَوَابِ این سؤالا را بنویسید: (وہ لَامی ئہم پرسیارانہ بنووسن)

۱- برای اینکہ بتوانید وسایل کارتان را زودتر پیدا کُئید چہ باید بکُئید؟

بوئہ وہی بتوانن کہ لوپہ لی ئیشتان زووتر بہر دہست بن، پیویستہ چ بکہن؟

۲- بہ نَظَرِ شما، کُبری چہ تَصْمِیمی گرفت؟

بہ دیدگای ئیوہ، کوبرا چ برپاریکی دا؟

- (ب) پاسخ این پرسشها را بنویسید: (وہ لَامی ئہم پرسیارانہ بنووسہ)

۱- چہ زَمانی سَلام و چہ وَقتی خُداحافظی می کُئید؟

چ کاتیک سہلام و چ کاتیک خودا حافیزی دہکہن؟

۲- چگونہ از کتابتان مَواظبت می کُئید کہ پارہ و کُئیف نَشود؟

بہ چ شیوہیہک ناگاداری کتیبتان دہبن، بوئہ وہی نہدری و پیس نہبیت؟

۳- در زنگهای تفریح در حیاط مَدْرِسہ چہ بازیہایی می کُئید؟

لہ کاتی زہنگہکانی پشودا، لہ حہوشہی قوتابخانہ چ جورہ یاریبہک دہکہن؟

۴- اگر ہم شاگردی جدیدی بہ کلاس شما بیاید چگونہ با او آشنا می شَوید؟

ئہگہر قوتابی نوئی بیتہ پؤلہ کہتان، بہ چ شیوہیہک لہگہلی ئاشنا دہبن؟

(ج) با ہر یک از این کلمہ‌ها یک جملہ بسازید: (بہ ہر یہک لہم و شانہ رستہیہک

دروست بکہن)

سؤال (پرسیار)، صَف (ریز- پؤل)، تَصْمِیم (برپار)، صُحبت (قسہ)، حیاط (حہوشہ)،

أمانت (ئہمانت)، امیدوار (ئومیڈہوار)، فکر (بیر).

کتابِ خوب

دانا و خُوش بَيانم
با آنکه بی زبَانم
مَنْ یارِ پندانم
با سُود و بی زیانم
مَنْ یارِ مهربانم

مَنْ یارِ مهربانم
گویم سَخَن فَرَاوان
پندت دَهَم فَرَاوان
مَنْ دُوستی هُنرمند
از مَنْ مَباش غافل

عباس یَمینی شَریف

کوردی

باش
قسه‌ی زۆر
بێ ئاگا

فارسی

خوب
سخن فراوان
غافل

کَلِمه‌ها و ترکیبهای تازه:

سُود = فایده	پند = نَصیحت
غافل = بی خَبَر	خُوش بَیان = خُوش صُحبت
هُنرمند = باهُنر	دانا = کِسی که بسیار می داند
	زیان = صَرَر

پُرسِش: (پرسیار)

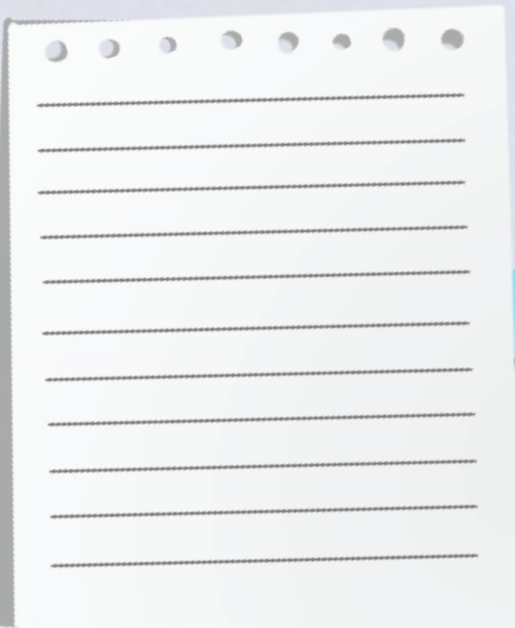
- ۱- این شعر از زبان کیست؟
- ۲- چرا به کتاب خوب، «دوستِ دانا» می‌گویند؟
- ۳- خواندن کتاب خوب چه فایده‌هایی دارد؟
- ۴- با راهنمایی چه کسی کتاب خوب را می‌شناسید؟

تکلیفِ شبِ اوّل: (داواکاری شومی یه‌کهم)

معنی شعر را به زبان ساده بنویسید.

تکلیفِ شبِ دوّم: (داواکاری شومی دوهم)

شعر «کتاب خوب» را حفظ کنید. (شعره که له‌به‌ریکه)

چوار جار
نهم شیعره
بنووسهوه

برگ ریزان

باد پاییزی برگهای زرد و سرخ را یکی یکی از درختان جدا می‌کند و به زمین می‌ریزد. صدای خش خش برگها در زیر پای عابران شنیده می‌شود. راستی این برگها چه می‌گویند؟

آنها می‌گویند: بچه‌های عزیز، گمان مبرید* که همیشه این طور خشک و بیجان بوده‌ایم. شما ما را در فصل بهار هم دیده‌اید. آن وقت ما جوان و شاداب* بودیم. آن روزها اول زندگی ما بود. کم کم رشد کردیم، بزرگ شدیم و درختان را جامه‌ی سبز پوشانیدیم. در آفتاب گرم تابستان هر عابری می‌توانست در سایه دلپذیر* ما بنشیند و استراحت کند.

با رسیدن فصل پاییز از گرمای خورشید کاسته می‌شد. رنگ ما هم تغییر کرد و بعضی زرد شدیم و بعضی قرمز. دیگر قدرت* نداشتیم در مقابل بادهای پاییزی مقاومت کنیم. ناچار چنان که می‌بینید بر زمین افتادیم. به درختان نگاه کنید آنها دیگر سرسبز نیستند. ولی رنگ و زیبایی تازه‌ای پیدا کرده‌اند. با قراریدن سرما درختان کم کم به خواب می‌روند. همین که برفهای زمستان آب شد و بهار رسید، درختان بار دیگر از خواب بیدار می‌شوند. آن گاه شما باز هم برگهای تازه را به صورت جوانه‌های سبز بر آنها خواهید دید و قدرت خدا را درک خواهید کرد*.

کوردی

بای پایز
 زهرد و سوور
 له دره ختان
 ریبواران
 گومان مه کهن
 وشکو بیگیان
 ژیان
 دلگیر
 کهم ده بیته وه
 به گه یشتنی

فارسی

بادِ پاییزی
 زرد و سُرخ
 آرزِ دِرختان
 عاِبران
 گُمان مَبْرید
 خُشک و بیجان
 زندگی
 دلپذیر
 کاسته می شُود
 با فَرارسیدن

کوردی

گه لَریزان
 گه لاکان
 یه که یه که
 جودا ده کاته وه
 ده بیستری
 به م شیوهی
 بوین
 هه لماندایی
 گه یشتن
 هیچکه توانامان نه وو
 بیدار ده بیته وه

فارسی

برگ ریزان
 برگها
 یکی یکی
 جُدا می کُند
 شنبیده می شُود
 این طور
 بُوده ایم
 رُشد گریدیم
 رسیدن
 دیگر فُدرت نداشتیم
 بیدار می شُوند

کَلِمه ها وَ ترکیبهای تازه: (وشه و پیکهاتهی نو)

جامه: لباس (به‌رگ)
 دلپذیر: خوشایند (دلگیر)
 شاداب: تر و تازه (ته‌روتازه)
 عاِبران: کسانی که می‌گذرند، رهگذران (ریبواران)
 فُدرت: توانایی، نیرو (هیز)
 کاسته شد: کم شد (کهم بوویه وه)
 گُمان مَبْرید: خیال نکنید (گومان مه کهن)
 مَقاوَمَت کُنیم: ایستادگی کُنیم (به‌رگری ده کهین)

پُرسِش: (پرسیار)

- ۱- بادِ پاییزی چه می‌کُند؟
بای پاییزی چی ده‌لَیت؟
- ۲- بَرگهایِ خُشک زیر پایِ انسان چه صدایی می‌دهند؟
گه‌لا وشکه‌کانی ژیر پی‌ی ری‌یواران چ ده‌نگیک به‌ریا ده‌کهن؟
- ۳- در چه فصلی دِرختان بَرگهایِ تازه در می‌آورند؟
له چ وهرزیک دره‌خته‌کان گه‌لای تازه دهرده‌کهن؟
- ۴- در چه فصلی دِرختان بیش از فصلهایِ دیگر سایه دارند؟
(له چ وهرزیک دهره‌خته‌کان له‌چاو وهرزه‌کانی تر سیب‌ریان هه‌یه؟)
- ۵- در چه فصلی دِرختان به خواب می‌روند؟
(له چ وهرزیک دره‌خته‌کان ده‌چنه خه‌وه‌وه؟)

به این نُکته‌ها تَوَجُّه کنید: (سرنج بده ئەم خالانه)

معنی این کلمه‌ها مخالف یکدیگر است؟
(مانای ئەم وشانه پی‌چه‌وانه‌ی یه‌کترن؟) مانا کوردییه‌که‌شیان بنووسه.
خُشک، تر - جوان، پیر - گرم، سرد - کاسته‌شُد، افزوده‌شُد (زیاد‌شُد).

تکلیفِ شَبِ آوّل: (داواکاری یه‌کهم)

- از رُوی کلمه‌های زیر یک بار بنویسید. بعد در مقابلِ هر یک، کلمه‌ای بنویسید که معنای مخالف آن را داشته باشند: (ئەم وشانه‌ی خواره‌وه یه‌ک جار بنووسه‌وه، دواتر وشه به‌رام‌بهر هه‌ریه‌ک له‌م وشانه دابنی که مانای پی‌چه‌وانه‌ی هه‌بی:)
- شَب (شه‌و) - بالا (سه‌روه‌ه) - زیر (ژیره‌وه) - خنده (پیکه‌نین) - تلخ (تال) - دیر (دره‌نگ) - راست (پراست).

تکلیفِ شبِ دوم: (داواکاری دوهم)

- با هر یک از این کلمه‌ها یک جمله بسازید: (به هر یه ك له م وشانه
رسته یه ك سازبدهن)

- ریخته بود (رژابوو) - سُخَن (قسه) - فَصل (وهرز) - قُدْرَت (توانایی) - تَغْییر (گُورانکاری)

- این کلمه‌ها از جمله‌های زیر افتاده است: (ئهم وشانه له شوینی گونجاو
دابنی)

رَنگازَنگ (ره‌نگاوره‌نگ) - سَبز (سه‌وز) - خُنک (فینک) - گَرم (گه‌رم) - تازِه‌ای (تازه‌ی)

- از روی جمله‌ها بنویسید و در جاهای خالی، کلمه مناسب بگذارید:

۱- برگهای روی زمین ریخته بود.

۲- آفتاب تابستان و سوزان بود.

۳- درختان در پاییز زیبایی دارند.

۴- درختان در بهار برگهای دارند.

۵- در تابستان از نوشیدن آب لذت می‌بریم.

قُدْرَتِ خُدا

هَر چِه كِه بِيَنَد دِيَدِه
 خُدايِش أَفْرِيَدِه
 خُورَشِيد و مَاهِ تَابان
 سِتارِهِي دِرَخْشان
 دِرخت و سَبِزِه و گُل
 سُوَسَن و سَرُو و سُنْبُل
 جَنگَل و دَشْت و دَرِيَا
 پَرَنديگان زِيبَا
 اِين هَمَه را بِه قُدْرَتِ
 خُدا نِمُوْدِه خِلْقَتِ

كَلِمَه ها وَ تَرْكِيبهاي تازِه:

تابان: رُوَسَن و پُر نور، دِرَخْشان (تابان)
 خُدايِش أَفْرِيَدِه = خُدا آن را خَلَق كَرْدِه اَسْت. (خودا خه لَقِي كَرْدُووه)
 دِيَدِه = چَشْم (چاو)
 سَرُو = نام دِرَخْتِي اَسْت. (سه رو)
 سُنْبُل و سُوَسَن = هَر گُدام نام گُلي اَسْت. (هه ريه كه ناوي گولي كه)
 نِمُوْدِه خِلْقَتِ = خَلَق كَرْدِه اَسْت، أَفْرِيَدِه اَسْت. (ئه فريندراوه)

تَكْلِيْفِ سَبِّ اَوَّل:

شعر را جَفْظ كُنِيْد.

حَسَنَكُ كُجَايِي؟

دیروقت بُود. خُورَشیدِ بَه نُوکِ کُوْهَیِ مَغْرَبِ نَزْدِیکِ مِی شُد، اَمَّا اَز حَسَنَکِ خَبَرِی نَبُود.

گاو قَهوهِایِ رَنگ، سَرش را اَز آخوَر بَلَنَد کَرْد وَ صِدا کَرْد:

«ما... ما... ما...»، یَعْنِی مَن گُزْسِنَه اَم، حَسَنَکِ کُجَايِي؟

گوسَفَنَدِ سَفید و پِشمالو پوزَه ای بَه زَمین کِشید، ولی چوَن عَلفِی پَیدا نَکَرْد

صِدا کَرْد: «بَع... بَع... بَع...» یَعْنِی مَن گُزْسِنَه اَم، حَسَنَکِ کُجَايِي؟

بُز سِیاه سَری جُنبانَد و صِدا کَرْد: «مَع... مَع... مَع...» یَعْنِی مَن گُزْسِنَه اَم، حَسَنَکِ

کُجَايِي؟

مُرغ حَنایِی جُوْجَه هَایِش را زِیَرِ پَرِوبالِ خُود گِرَفْت و صِدا کَرْد: «قُد... قُد... قُد

قُد... قُد... قُد...» یَعْنِی ما گُزْسِنَه اِیم، حَسَنَکِ کُجَايِي؟

خُرُوسِ رَنگازَنگِ بالهَایِش را بَه هَم رَد وَ با صِدايِ بَلَنَدِی خوانَد: «قوَقوَلِی

قوَقو... قوَقوَلِی قوَقو...»، یَعْنِی مَن گُزْسِنَه اَم، حَسَنَکِ کُجَايِي؟

دَر هَمین وَقتِ صِدايِ سَگِ با وَفایِ خانَه، کِه بیروَنِ طوِیلَه نِشستِه بُود، بَلَنَد

شُد: «واق... واق... واق...» یَعْنِی حَسَنَکِ دازَد مِی آید.

اِین قَدَر سَرو صِدا نَکُنید!

حَسَنَکِ دَوانِ دَوانِ اَمَد و پِکَسَر بَه سَراغِ حیوانِها رَفْت. بَرایِ گاو یونِجَه

ریخت و دَسْتِی بَه سَرش کِشید. گاو هَم با تَکانِ داتَن سَر اَز او تَشکُر کَرْد.

پس اَز آن بَه بُز سِیاه و گوسَفَنَدِ عَلفِ داد. مُشْتِی دانَه پِیش مُرغِ حَنایِی

وَ جُوْجَه هَایِش ریخت و کاسَه یِ اَنها را پُر اَب کَرْد. خُرُوسِ هَم اَز رُوی دِیوار

پایین پرید و همراه خانوادہ اش مشغول برچیدن دانہ شد. حسَنک غَذاي سَگ را ہم در ظَرَفَش گذاشت.

دیگر هیچ یک از آنها سرودا نمی‌کرد. حسَنک کنار در طویلہ ایستاده بود و از تماشاي خوراک خُوردن حیوانها لذت می‌برد. فکر می‌کرد چه کند تا فردا پیش از برگشتن از مدرسه، این زبان بسته‌ها این قدر گُرسِنه نمائند و آزار نَبینند. چون شنیده بود: «خُدا دوست دازد که با حیوانها مهربان باشیم و به آنها آزار نَرسانیم».

کوردی

فارسی

کوردی

فارسی

له ژێر په‌رپووباله‌کانی خۆی	زیرِ پِروبالِ خود	حه‌سه‌نۆکه‌ له‌کوویی	حَسَنَكْ كُجايِي
گرت و ده‌نگی هه‌لېری	گرفت و صدا گرد	دره‌نگ داها‌تبوو	دِپِرَوَقْت بُود
كه‌له‌شیری ره‌نگا‌ورپه‌نگ	خُرُوس زَنگازَنگ	خۆره‌تاو	خُورَشِید
باله‌کانی پیک‌دادا	باله‌ایش را په‌هم رَد	لوتکه‌ی چیا	په‌ نُوکِ کُوْهه‌ای
له‌هه‌مان کاتدا	در هَمین وَقت	مه‌غریب - خۆر ئاوا‌بوون	مَغرب
ده‌نگی سه‌گی به‌وه‌فای ماله‌که	صدای سَگ با وَفایِ خانه‌	نزیك ده‌بووه‌وه	نزدِیک می‌شُد
ده‌ره‌وه	پِیرون	هه‌یچ هه‌والپکی نه‌بوو	خَبَرِي نَبُود
ته‌ویله	ظویله	مانگای قاوه‌یی	گاو قَهوْه‌ای
دانېشتبوو	نِشستِه‌ بُود	ئاخوور	آخوَر
بَلند بووه‌وه	بَلند شُد	برسیمه	گُرسنه‌ آم
به‌پا‌کردن	دَوان دَوان	مه‌ر	گوِسَفَنَد
وینجه	یونجه	سپی و تووکن	سِفید و پَشمالو
رژاند	ریخت	لمووزی	پوزِه‌ای
ده‌ستی به‌سه‌ری دا‌هینا	دَسْتی به‌ سَرش کَشید	به‌زه‌وی دا‌هینا	به‌ زَمین کَشید
به‌سه‌ر پاوه‌شان‌دن	با تَکان دادنِ سَر	ئالیکی چنگ نه‌که‌وت	عَلْفِي پَیدا نَکَرَد
خواردنی دانه‌ویله	چَریدَن دانه	بزنی په‌ش	بُز سِیاه
خواردن	عَذا	سه‌ری پاوه‌شان‌د	سَری جَنباند
له‌قاپه‌که‌ی کرد	دَر ظَرْفَش گُذاشت	مریشک	مُرغ
به‌سته‌زمانه‌کان	زَبان بَسْتِه‌ها	خه‌نه‌یی	خَنایِي
حه‌زده‌کا	دُوست دارَد	جو‌جکه‌کانی	جُوْجِه‌ه‌ایش را

کَلِمَه هَا وَ تَرَكِيبَاهَا تازِه: (وشه و پیکهاته می نوی)

آزار: اَدَّيْت (نازار)
 جُنبانَد: تَكان داد (تهکان دان)
 خنایی: بِه رَنگِ شُرَخ حَنَا (خه نهیی)
 زَبان بَسْتَه: دَر اینجا یَعْنی حیوان (لیره بهواتای حیوان دیت)
 مَغْرَب = جایِ کِه خُورشید غُرُوب می کُند. (ئهو شوینهی که
 خوره تاوی لی ئاوا ده بی)

پُرسِش: (پرسیار)

- ۱- این داستان در چه وقت از روز اتفاق افتاده است؟
 - ۲- حَسَنَك چه حیوانهایی داشت؟
 - ۳- حیوانهای حَسَنَك در کجا نگهداری می شدند؟
 - ۴- سَگ خانِه بِه حیوانها چه خَبَری داد؟
 - ۵- حَسَنَك از چه چیزِی لَدَت می بُرد؟
- حه سه نۆك چ جورِه نازِه لَیكی هه بوو؟
- ناهله كانی حه سه نۆك له گوی چاودیڤری دهكران؟
- سه گه كه چه هه والیكی به نازِه له كان دا؟
- حه سه نۆك چیڤری له چی ده بیینی؟

تَكْلِيفِ شَبِّ اَوَّل: (داواکاری یه کهم)

پاشخ این پرسشها را بنویسید: (وهلامی ئەم پرسیارانه بنووسه وه).
 ۱- هریک از حیوانهای حَسَنَك چه رنگی داشت؟ چه صدایی می کرد؟
 غذایش چه بود؟

ھەریەك لە ئازەلەكانی ھەسەنۆك چ رەنگیكیان ھەبوو؟ چ دەنگیكیان دەردەبەری؟ خواردنەكانیان چی بوو؟

۲- بە بچەي گاو چە می گویند؟ بە بچەي گوسفند چە می گویند؟ بە بچە ي بُز چە می گویند؟ بە بچە ي مُرغ چە می گویند؟ بە بچەي سگ چە می گویند؟

- بە بەچكەي مانگا دەلین چی؟ بە بەچكەي مەر دەلین چی؟ بە بەچكەي بزن دەلین چی؟ بە بەچكەي مریشك دەلین چی؟ بە بەچكەي سەگ دەلین چی؟

۳- مَنظور از «خانواده خُروس» چیست؟

- مەبەست لە خانەوادەي گەلەشیر چیه؟

۴- حَسَنَك با خُود چە فِكر می کرد؟

ھەسەنۆك چ بیرێکی کردەوہ؟

۵- خُداوَند ئوست دارد كە ما با حیوانها چگونە رفتار كُنیم؟

خودا ھەزەدەكا ئیمە چۆن چۆنی لەگەل ئازەلان رەفتار بکەین؟

تکلیف شَب دۆم: (داواکاری دووہم)

این عبارتھا از جملەھای زیر أفتادە أست: (ئەم عیبارەتانە لە رستەکانی ژێرەوہ دابنن)

بە سُرَاعَش رَفَت - صِدای سَگ بُلند شُد - تَشكُّر كَرَد - دَسْت بَر سَرش كِشید - از كِسی خَبَری نَبُود.

۱- حَسَنَك بە أفاق رَفَت، وَلی دَر آنجا.....

۲- حَسَنَك صِدای گاو را شَنید و.....

۳- مادر زُوي دُخْتَرَش را بُوَسید و.....

۴- دَر این وَقت بُود كە...

۵- پَری كِتَاب را از پَدَرَش گِرَفَت وَ از او.....

* یەك جار چیرۆکی (حَسَنَك كُجایی) بنووسەوہ.

کوکب خائِم

کوکب خائِم زنِ پاکیزه و با سلیقه‌ای بود. او سطلِ شیر را همیشه در جای خُنک نگاه می‌دارد. زوی سطل پارچه‌ای می‌اندازد تا گرد و خاک بر آن ننشیند و پاکیزه بماند.

کوکب خائِم هر روز از شیر گاو چیزی دُرست می‌کند. گاهی به آن مایه‌ی پَنیر می‌زند و پَنیر دُرست می‌کند. گاهی مایه‌ی ماست می‌زند و ماست می‌بندد و از ماست گِره می‌گیرد.

روزی عده‌ای از ده دیگر سرزده به خانه آنها آمدند. کوکب خائِم با تخم مرغ تازه و زوغن نیمزو دُرست کرد. نان و گِره و ماست و پَنیر هم سر سفره گذاشت. همه از مهمان نوازی و سلیقه‌ی کوکب خائِم تعریف کردند. عَبّاس می‌خورد و می‌گفت: مَنْ که از خوردن این نان و گِره و پَنیر و نیمزو سیر نمی‌شوم. چه غذاهای خوشمزه‌ای! خدا را شکر می‌کنم که این همه نعمتهای خوب آفریده است.

کوردی

لہ ناکاو
ہیلکھی مریشک
پوڻ
ہیلکھو پوڻ
دروست کرد
داینا
دانان
میوانداری
تیرناہم
بہ تام

فارسی

سرزده
تخم مرغ
روغن
نیمرو
دُرست کرد
گذاشت
گذاشتن
مہمان نوازی
سیر نمی شوم
خوشمزہ

کوردی

ژنی پاک
بہ سہ لیکھ
فینک
قوماش
دایده نیٹ
تۆز و خوّل
لہ سہر نہ نیشیتہ وہ
بہ پاکی بمینیتہ وہ
ہہ وینی پە نیر
تیپی دە کرد

فارسی

زَنِ پاکیزه
با سلیقه
خُتک
پارچه
می اندازد
گرد و خاک
بَران نَنشیتد
پاکیزه بماند
مایه پَنیر
می زَنَد

ترکیبِ تازه: (پیکھاتہ می تازہ)

سرزده = پی خَبَر، ناگھانی (لہ ناناگایی - لہ ناکاو)

پرسش: (پرسیار)

- ۱- گوکب خانم چه طور زنی است؟
کہ کوکب خان چ جوڑہ ژنیکہ؟
- ۲- چرا ظرف شیر را در جای خُتک نگاه می دارد (نگهداری می کند)؟
بوچی مہنجہ لہ شیر لہ جیگای فینک دادہ نا؟
- ۳- چرا روی ظرف شیر پارچه می اندازد؟
بوچی قوماشی لہ سہر مہنجہ لہ شیر دادہ نا؟
- ۴- برای درست کردن پنیر و ماست، جُز شیر، چه چیزهایی دیگری لازم داریم؟
بو دروست کردنی پە نیر و ماست، جگہ لہ شیر چ شتیکی دیکہ مان پیویستہ؟
- ۵- کرہ را از چه درست می کنند؟
کہرہ لہ چی دروست دہ کہن؟
- ۶- گوکب خانم برای مہمانها سِر سفرہ، چه غذایی گذاشت؟
کہ کوکب خان، چ جوڑہ خواردنیکی بو میوانہ کان لہ سہر سفرہ دانا.

تکلیفِ شَبِ اَوَّل: (داواکاریِ یه کهم)

- باشخ این پُرسِشها را از زویِ دَرَس پَیدا کُنید و بنویسید:
(وه لّامی ئەم پرسیارانه له ده رسه که به رجه سته بکه و بینووسه وه)
- ۱- از کجا معلوم می شود که گوکب خائِم زن پاکیزه و با سلیقه ای است؟
- له کویدا به ده رده که ویت، که که وکب خان ژنیکی خاوین و به سه لیکه یه؟
 - ۲- آیا مهمانها از غذا پختن گوکب خائِم خوششان آمده بود؟ این را از کجا می دانید؟
- نایه میوانه کان له خواردن ناماده کردنی که وکب خان پازی بوون؟ ئەمه له کوو ده زانی؟
 - ۳- چرا پس از خوردن غذا خدا را شکر می کنیم؟
بوچی له دوای نانخواردن شوکرانه ی خودا ده که یین؟

تکلیفِ شَبِ دوّم: (داواکاریِ دووه م)

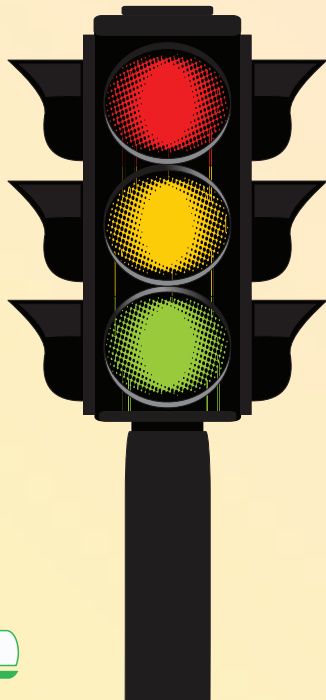
- باشخ این پُرسِشها را بنویسید: (وه لّامی ئەم پرسیارانه بنووسه)
- ۱- از شیر چه چیزهایی درست می کنند؟
چ شتیک له شیر دروست ده کریت؟
 - ۲- اگر ظرف شیر کتیف باشد، چه می شود؟
ئه گهر قاپی شیر پیس بییت، چی روودهدات؟
 - ۳- چرا هنگام غذا خوردن، باید غذا را در سفره بگذاریم؟
بوچی له کاتی خواردن، پیویسته خواردنه که له سه ر سفره که دا دابنیین؟
 - ۴- چرا وقتی که غذا در دهان هست، نباید حرف زد؟
بوچی له وکاته ی که خواردنمان له ده م دایه، نابیت قسه بکه یین؟
 - ۵- چرا بهتر است که هرکس از لیوان یا کاسه خودش آب بخورد؟
بوچی واپیویسته هه ر که سه و به کاسه و په رداغی خو ی ئاو بخواته وه؟
 - ۶- چرا باید پیش از غذا خوردن دستهای خود را بشویم؟
بوچی وا پیویسته پیش نان خواردن، ده ستمان بشوین؟
- *یه ک جار بابه تی (گوکب خائِم) له ده فته ره که ت بنووسه وه.

چراغِ راهنما

مُرْتَضی وَ حَسَن در پیاده رو خیابان راه می‌رفتند. حَسَن گفت: بیا به آن طرف خیابان برویم. من می‌خواهم از مغازه‌ی رُوبه رو دَفْتَری بخرم. مُرْتَضی گفت: صبر کن، از این قِسمتِ خیابان نمی‌توانیم رد شویم. حَسَن پرسید: چرا؟

مُرْتَضی گفت: در خیابان رفت و آمد اَتومبیل زیاد است. برای رفتن از یک طرف خیابان به طرف دیگر، باید از جاهای مُعینی عبور کرد. معمولاً این جاها را خطِ کِشی کرده‌اند. سرچهار راه هم می‌شود از خیابان گذشت. البته به شرطی که چراغِ راهنمایی برای عبور پیاده‌ها سبز باشد. حَسَن گفت: به این حرفها گوش نده. چرا بپخود راهنما را دور کنیم.

مُرْتَضی جواب داد: این کار پیروی از مُقَرراتِ راهنمایی و احترام به حقِ دیگران است. مُمكن است راه دور شود و بیشتر وقت بگيرد، در عوض انسان سالم و با خیال راحت به مقصد می‌رسد. چون رانندگان به این خط‌کشیها که می‌رسند، آهسته‌تر می‌رانند و مواظب عبور پیاده‌ها هستند.

حَسَن حرفهای مُرْتَضی را قبول کرد. آنها رفتند تا به محلّ خطِ کِشی رسیدند. اول به سمت چپ نگاه کردند. وقتی که یقین کردند اَتومبیل نمی‌آید، تا وسطِ خیابان پیش رفتند. بعد به سمت راست نگاه کردند و به طرف پیاده رو رفتند.

کوردی	فارسی	کوردی	فارسی
سهوز بیټ	سبز باشد	ترافیک لایت	چراغ راهنما
لهوانهیه	ممکن است	شوسته‌ی شه‌قام	پیاده‌روی خیابان
رینگاکه دوور بیته‌وه	راه دور شود	ده‌پویشتن	می‌رفتند
زیاتر کات بگریټ	و بیشتر وقت بگیرد	وه‌ره	پیا
له‌به‌رامبه‌رئه‌وه	در عوض	شه‌قام	خیابان
شوفیره‌کان	رانندگان	ده‌مه‌وی	می‌خواهم
ده‌گه‌نی	می‌رسند	له‌فرۆشگای	از مغازه‌ی
هیواشتر	آهسته‌تر	ئه‌وبه‌ر	زوپه‌زو
ده‌هاژون	می‌رانند	ده‌فته‌ریک بکرم	دفتری بخرم
ئاگاداری	مواظب	ناتوانین	نمی‌توانیم
په‌رینه‌وه‌ی پیاده‌کانن	عبور پیاده‌ها هستند	په‌رینه‌وه	رد شویم
لای چه‌پ	سمت چپ	دیاریکراو	معین
دلنیا	یقین	په‌رینه‌وه	عبور
		عاده‌ته‌ن	معمولاً

کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه: (وشو پیکه‌اته‌ی تازه)

پَبَرَوی = اطاعت (په‌یره‌وی)

عُبور: گذشتن (تیپه‌رپوون)

مُقَرَّرات راه‌نمایی: دستورهای اداره‌ی راهنمایی و رانندگی که باید از

آنها اطاعت کرد. (ده‌ستووری پینمایی)

مقصد: جایی که انسان می‌خواهد به آنجا برود.

یقین کردند = اطمینان پیدا کردند.

پرسش: (پرسیار)

- ۱- پیاده‌ها باید از کدام قسمت خیابان راه بروند؟
 - ۲- چرا باید برای گذشتن از خیابان، از جاهای خط کشی شده عبور کنیم؟
 - ۳- چراغ سبز در سر چهارراه‌ها علامت چیست؟
 - ۴- پیروی از مقررات راهنمایی چه فایده‌ای دارد؟
 - ۵- در موقع گذشتن از خیابان دو طرفه چرا باید اول به طرف چپ نگاه کنیم؟
- له کاتی په‌رینه‌وه له شه قامی دوو سایدی، بوچی پیویسته سهره‌تا سه‌یری لای چهپ بکه‌ین؟

به این نکته‌ها توجه کنید: (سرنج بده)

- بعضی از کلمه‌ها مانند: معمولاً، اولاً، ختماً، مثلاً، به همین صورت نوشته می‌شوند.
- این کلمه‌ها از یک خانواده هستند:
- عبور، عابر (کسی که می‌گذرد)
- شرط، شرایط (شرطها)
- معمولاً، معمولی
- مقصد، قصد، مقضود

تکلیف شب اول:

- از زوی هریک از این کلمه‌ها پنج بار بنویسید:
مُرْتَضی - موسی - عیسی - کبری - معمولاً - شرط - مقررات - علامت.

تکلیف شب دوم:

- با هریک از این کلمه‌ها یک جمله بسازید:
حق - عبور - عابر - معمولی - قصد - مقصد.

دندان شیرینی

هُمَا دُخْتَرِ خَنْدِه رُوپِي بُوَد وَ دَنَدَانِهَایِ سَفید وَ مُرْتَبِي دَاشَت. یَک رُوز صُبْح کِه بِه دِیَسْتَان رَفَت، تَا خَنْدِید دُوسْتَانَش دِیدَنَد کِه جَای یَک دَنَدَانَش خَالِی آسَت. هِمِه خَنْدِیدَنَد وَ کُفْتَنَد: بَچِه هَا، دَنَدَان هُمَا رَا مُوش خُورِدِه آسَت! هُمَا هَم خَنْدِه آش گِرَفَت. دَر کِلَاس، وَقْتِي کِه آمُوزگار آز هُمَا دَرَس مِي پُرسِید، دِید کِه یَکِي آز دَنَدَانِهَایِ آو اُفتَادِه آسَت.

آمُوزگار کُفَت: خُوب هُمَا، تُو حَالَا بُزُزگ شُدِه ای. وَقْتِي بَچِه هَا بِه سِنِّ هَفْت سَالِگی مِي رَسَنَد، دَنَدَانِهَایِ شِیرِي آنها یَکِي یَکِي مِي اُفْتَد وَ بِه جَایِ آنها دَنَدَانِهَایِ تازِه دَر مِي آید.

زِیُور کُفَت: مِهَرِي هَم دَنَدَانَش لَق شُدِه آسَت وَ دَرَد مِي کُند.

آمُوزگار بِه مِهَرِي کُفَت: اَگَر دَنَدَانَت لَق شُدِه آسَت، بِه آن دَسْت نَزَن وَ بَا آن بَازِي نَکُن، بَگُذَار خُودَش بِيُفْتَد. وَقْتِي کِه دَنَدَان تازِه آت نِیش رَد، زَبَانَت رَا بِه آن نَزَن. زِیرَا مُمکِن آسَت دَنَدَانَت کَچ دَر بِيَايد. هِمِه ي شُما بَايد پَس آز اِین بيشتر مُواظِب دَنَدَانِهَایِ خُود باشيد. آنها رَا هَر رُوز مِسواک بَزَنید وَ خُوب بِشُویید تا رُود خَرَاب نَشُوند. اَگَر دَنَدَانِهَایِ تازِه شُما خَرَاب بِشُود يَا بِيُفْتَد دِیَگَر جَایِ آنها دَنَدَانِي دَر نِمي آید.

ڪوردي

له قاهه
دهستی ليمه ده
ياری پيمه که
ليپگه ري
بوخوی بکه وي
سهری دهر کرد
به خواری بيته دهر وه
فلچهی ددان
خراب نه بيته
بکه ويته

فارسي

لق شده است
دست زن
با آن بازی نکن
بگذار
خودش بيفتد
نیش زد
کج در بپايد
مسواک
خراب نشوند
بيفتد

ڪوردي

ددانی شیری
روو به خه نده
سپی و ریك و پينك
هه بوو
قوتابخانهی سهره تایی
به تال
مشك
که وتوو ه
ديته دهر وه
ئازار

فارسي

دندان شیری
خنده روپی
سفید و مرتب
داشت
دبستان
خالی
موش
افتاده است
در می آید
درد

گلمه ها و ترکیبهاي تازه: (وشه و پیکهاتهي تازه)

دندان تازه ات نیش زد = دندان تازه خواست در بپايد.
زیرا = برای اینکه

پرسش: (پرسبار)

- ۱- هما چگونه دخترى بود؟ (هوما چ جوړه کچيک بوو؟)
- ۲- چرا جاي يک دندان هما خالی بود؟
- ۳- به نظر شما هما از شوجی دوستانش رنجيد؟
- به دیدگای نپوه هوما له سوعبهت کردنی هاورپيانی زیر بوو؟
- ۴- چرا آموزگار افتادن دندان هما را نشانهی بزرگ شدن او می دانست؟
- بوچی ماموستا کهوتنی ددانی هوماى به نيشانهی گهوره بوونی نه وه ددانی؟
- ۵- چه دندانهایى در هفت سالگی می افتد؟
- چ ددانيک له هوت سالان ده که ويته؟
- ۶- چرا نبايد با دندان لق بازی کرد؟ (بوچی نابی دهستکاری ددانی بکات؟)
- ۷- چرا پس از هفت سالگی باید بیشتر مواظب دندانها بود؟
- بوچی پيوسته دواى هوت سالی زیاتر ناگاداری ددانه کانی بی؟
- ۸- چه وقتهايی از شبانه روز دندانهای خود را مسواک می زنيدي؟
- له چ کاتيکی شهو و روژدا ددانه کانی خوٲان به فلچه ده شوٲن؟

تکلیفِ شبِ اول:

- با هریک از این کلمه‌ها یک جمله بسازید؟
مُرَّتَب - مُوَاطِب - پاکیزه - بشوئید - مسواک - خنده‌رو.

تکلیفِ شبِ دوم:

- پاسخ این پرسشها را از زوی درس پیدا کنید و بنویسید:
۱- وقتی که آموزگار دید دندان هُما افتاده است، به او چه گفت؟
۲- زیور چه گفت؟
۳- آموزگار به مهربی چه گفت؟

دله معاشیر بنان کنه که گر بلغزد پار
فرشته ات بدو دست دعا نگهدار

خط شکسته

بِرَادِرِ كُوجِكِ

مُحْسِنٌ وَ مَرِيْمٌ بِه تَارِكِي صَاحِبِ بَرَادِرِي شُدِه بُوْدَنْد. اِيْن نُوْزَاد قَشَنُگِ مُحَمَّدِ نَام دَاشْت، اَنْ قَدَرِ كُوجِكِ بُوْد كِه مَرِيْمٌ مِي تَرَسِيْد اَوْ رَا دَرِ اَغُوْشِ بَگِيْرَد. مُحْسِنٌ هَم فَقَطِ كِنَارِ گَهْوَارِه مِي اِيْسْتَاد وَ اَوْ رَا تَمَاشَا مِي كَرْد. هَر دُو دِلْشَان مِي خَوَاسْتِ اِيْن نُوْزَاد زُوْدْتَرِ بُوْرُگِ شُوْد تَا بَتُوْاَنْد بَا اَوْ بَازِي كُنَنْد.

يَك رُوْز مَرِيْمٌ بِه مَادَرَشِ گُفْت: مَادَر، نِيْمِي دَانِي كِه چِه قَدَرِ دِلْمِ مِي خَوَاهَد بَا مُحَمَّدِ بَازِي كُنْم! اَمَّا اَنْ قَدَرِ كُوجِكِ اَسْت كِه نِيْمِي شُوْد بِه اَوْ دَسْت زَد. بِيْشْتَرِ وَقْتَهَا هَم كِه خَوَابِيْدِه اَسْت.

مُحْسِنٌ هَم دُنْبَالِ صُحْبَتِ خَوَاهَرَشِ رَا گِرْفَت وَ گُفْت: مَرِيْمٌ رَاسْت مِي گُوِيْد. مَادَرِجَان، كِي مِي شُوْد كِه اَوْ هَمْرَاهِ مَا بَدُوْد وَ بَا مَا بَازِي كُنْد؟

مَادَرِ لَبْخَنِيْدِي زَد وَ گُفْت: بَچَه هَايِ مَن، اِيْن قَدَرِ عَجَلِه نَدَاشْتِه بَاشِيْد. هَنُوْز خِيْلِي زُوْد اَسْت كِه اِيْن بَچَه بَتُوْاَنْد بَا شَمَا بَازِي كُنْد. فِعْلاً شَمَا مِي تُوْاْنِيْد دَرِ نِگَهْدَارِي اَوْ بِه مَن كَمَكِ كُوِيْد. مَثَلاً مَرِيْمٌ مِي تُوْاَنْد دَرِ لِيَاسِ پُوْشَانْدَن اَوْ بِه مَن كَمَكِ كُنْد. ثُو مُحْسِنٌ جَان، مِي تُوْاْنِي دَرِ اَوْرَدَنِ اَبِ وَ شُسْتِ وَ شُوِي اَوْ بِه مَن كَمَكِ كُنِي. اَگَرِ اِيْن كَارَهَا رَا بَكُوِيْد، هَم كَارِ يَادِ گِرْفَتِه اِيْد وَ هَم كَمَكِ بُوْرُگِي بِه مَن كَرْدِه اِيْد.

کوردی

فارسی

نووستووو	خوابیده است
به شوین قسه که ی	دُنْبَالِ صُحْبَتِ
خوشکه که ی	خواهَرَش
که ی وایلیدی	کِی مِی شَوَد
له گه لمان	هَمراه ما
رپاکات	پَدَوَد
ئه وه نده	این قَدَر
عه جه له مه که ن	عَجَلِه نَداشِتِه باشِید
هپشتا	هَنوز
زور زووو	خِیلی زود است
جاری	فِعْلاً
له ئاگاداری	دَر نِگَهْداری
یارمه تی	کُفک
هپنانی ئاو	آوردنِ آب
شوشتنی	شُست و شُوی

کوردی

فارسی

برای گچکه	برادرِ کُوچک
مندالی تازه بوو	نَوَزاد
جوان	قَشَنگ
ناوی محهمه د بوو	مُحَمَّد نام داشت
باو هوش	اَغوش
بگریت	پِگِیرِد
ته نها	فَقَط
گو شه	کِنار
لانک	گَهوارِه
پاده وه ستا	می ایستاد
سه بری ده کرد	تَماشا می کرد
دایک	مادر
باوک	پدر
دلم ده خوازی	دَلَم می خواهد
ئه وه نده	آن قَدَر
بچووکه	کُوچک است

کَلِمه ها و تَرکیب های تازه:

اَغوش = بَعْل

فِعْلاً = حالا

نَوَزاد = بَچَه ای که تازه به دُنیا آمده است.

(تَهرت و نَهرت)

من بازی کردم - من بازی نکردم (من یاریم کرد - من یاریم نه کرد)
 من بازی می کنم - من بازی نمی کنم (من یاری ده کم - من یاری ناکم)

پرسش: (پرسبار)

- ۱- چرا مَریم می ترسید نوزاد را بَعَل کُند؟
بۆچی مهربم ده ترسا نه نوزاد له باوهش بکات؟
- ۲- چرا مادر به بچه های خود گفت: «عَجَلَه نداشتَه باشید»؟
بۆچی دایک به منداله کانی خۆی گوت: (په له مه کهن)؟
- ۳- چرا با کودک نوزاد نمی شَوَد مِثَل عَرُوسِک بازی کرد؟
بۆچی نابیت وه کو بوکه شووشه یاری به مندالی ساوا بکات؟
- ۴- چرا وقتی خُداوند نوزادی به یک خانوادِه می دَهد هِمه خُوشحال می شَوند؟
بۆچی کاتیئک خودا مندالیئک به خانه واده یه که دهدات، هه موو خوش حال ده بن؟

به کاره یانانی رانوی لکاو و سهر به خۆ بۆ که سنی (په کهم و دوهم و سنیهمی) تاک و کو له کاری (کرد) - (کردن) فارسی و کودیدا:

- فارسی مفرد: (من کردم - تو کردی - او کرد)
فارسی جمع: (ما کردیم - شما کردید - آنها کردند)
کردی: تاک (من کردم - تو کردت - نه و کردی)
کردی: کو: (ئیمه کردمان - ئیوه کردتان - نه وان کردیان)
- مفرد فارسی: (من بازی کردم - تو بازی کردی - او بازی کرد)
جمع فارسی: (ما بازی کردیم - شما بازی کردید - آنها بازی کردند)
کردی: تاک (من یاریم کرد - تو یاریت کرد - نه و یاری کرد)
کردی: کو (ئیمه یاریمان کرد - ئیوه یاریتان کرد - نه وان یارییان کرد)

تکلیفِ شَبِ دَوَم:

- از زوی هریک از این کلمه ها سه بار بنویسید:
أغوش - صحبت - فعلاً - فقط - أولاً - مثلاً.
- پاشخ این پرسشها را بنویسید:
۱- شما در خانه چگونه به مادرتان کمک می کنید؟
۲- پیشنهاد مادر به محسن و مریم چه بود؟

تکلیفِ شَبِ آوَل:

- با هریک از این کلمه های هم خانواده یک جمله بسازید (توجه کنید که هر دسته از این کلمه ها از یک خانواده هستند):
نوزاد - زایید - راه - همراه - راهنما.

رُوباه و زَاغ

به دهن برگرفت و زود پدید
که از آن می‌گذشت رُوباهی
رفت پای درخت و گرد آواز
چه سزای، چه دمی عجب پایی!
نیست بالاتر از سیاهی رنگ!
نبودی بهتر از تو در مرغان
تا که آوازش آشکار کند
روبَهک جست و طعمه را پر بود

زاغکی قالب پَنیری دید
بر درختی نشست در راهی
رُوبه پُر فَریب و حیلَت ساز
گفت به به چه قدر زیبایی!
پر و بالَت سیاه رنگ و قشنگ
گر خوش آواز بودی و خوشخوان
زاغ می‌خواست قارقار کند
طعمه* افتاد چون دهن بگشود

حبیب یغمایی

کوردی

له پینگای
په رووبالت رهنگ رهش
دهم کردنهوه

فارسی

در راهی
پر و بالَت سیاه رنگ
دَهان بگشود

کَلِمَه‌ها و تَرْکِیْب‌ها یِ تازِه:

أَشْكَار = نُمایان
 پُر فَرِیْب = خَقّه‌باز، کِیْسِی که دِیْگَران را بِسِیَّار گُول می‌زَنَد.
 حِیْلَت سَاز = حِیْلَه‌گَر، اَنَکَه دِیْگَران را گُول می‌زَنَد.
 طُعْمَه = خُوراک گَر = اَگَر نَبْدِی = نَبْدوِی، نَبود
 نِیْسَت بِالائِتر اَز سِیَّاهِی زَنگ = زَنگ سِیَّاه اَز هَمِه‌ی زَنگها بِالائِتر اَست.

پُرسِش: (پرسِیَّار)

بِه اِیْن نُکْتَه تَوَجُّه کُنِید:

زَاغْک یَعْنِی زَاغِ کُوجَک
 زُوبَهْک یَعْنِی زُوباهِ کُوجَک

- ۱- کِلاغ چِه چِیز را بِه دَهان گِرَفْتِه بُود؟
- ۲- زُوباه بِه کِلاغ چِه گُفْت؟
- ۳- چِرا شاعِر زُوباه را «پُر فَرِیْب و حِیْلَت سَاز» نامِیدِه اَست؟
- ۴- چِرا کِلاغ دَهانِش را باز گَرْد؟
- ۵- چِه کِیْسِی دَر اِیْن دَاسْتان گُول خُورَد؟
- ۶- عاقِبَت، پَنِیر نَصِیْب چِه کِیْسِی شَد؟

تَکْلِیْفِ شَبِ اَوَّل:

شَعْر «زُوباه و زَاغ» را بِه زَبانِ سادِه بِنویسِید.

تَکْلِیْفِ شَبِ دَوَم:

- دِیدِید که زَاغْک یَعْنِی زَاغِ کُوجَک، زُوبَهْک یَعْنِی زُوباهِ کُوجَک. بِنویسِید بِه دُخْتَرِ کُوجَک، بِه پَسَرِ کُوجَک، بِه اُتاقِ کُوجَک، بِه مَرغِ کُوجَک چِه می‌گُویَنَد؟
- اَز زُوی شَعْر «زُوباه و زَاغ» یَک بار بِنویسِید و اَن را حِفظ کُنِید.

صَحْرَانُورِد

مِرا که می بینید مُدَّتْها می تَوَانَم در صَحرا راه بِرُوم بی آنکه آبی بِیاشامم و یا عَذاپی بِخُورَم. وَقْتی که در صَحرا بادِ ثَنَدی بِر می خِیَزَد و گرد و خاک به هَوا بَلَنَد می شُود، هِیچ کَس نمی تَوَانَد جَلو خُود را بِبِیَنَد و راه بِرُود. اَمّا مَن در میانِ گرد و خاکِ بِسیار و بادِ شَدید به راهپیمایی خُود اِدامه می دَهَم.

شاید بِپُرسید که مَن چَگونه می تَوَانَم مُدَّتْها بِدون آب و عَذا راهپیمایی کُنَم و چِرا از طُوفانِ نِمی تَرَسَم. به پُشت مَن نِگاه کُنید! یِک بِرَامدِگی می بِبِیَنید. به این بِرَامدِگی «کُوهان» می گویند. در کُوهان مَن مِقداری چِربی هِست. وَقْتی عَذا نِمی خُورَم، بَدَنَم از این چِربی اِستفادِه می کند و قُوت می گِیرَد. هَمچنین بَدَن مَن طُوری اَفریدِه شُدِه اِست که کَمتر عَرَق می کُنَم و کَمتر آب از بَدَن مَن

خارج می شُود. این اِست که کَمتر تَشَنه می شُوم. حالا فَهَمیدید که چِرا مَن طاقَتِ تَحَمُّلِ این هَمه گُرسَنگی و تَشَنگی را دارَم؟

پاهای مَن پَهَن و نِرم اِست و در شَن و خاک فُرو نِمی رُود. هَر چِشم مَن دو پِلک دارد، اَگر یِکی از پِلکهایم را بِبَنَدَم، باز هَم می تَوَانَم بِبِیَنی خُود را هَم بِبَنَدَم. بِراي هَمین اِست که هِنگامِ طُوفان، که خاک به هَوا بَلَنَد می شُود، خاک در چِشم و بِبِیَنی مَن نِمی رُود. حالا فَهَمیدید که خُدای تَوانا مِرا چَگونه اَفریدِه اِست!

کوردی

بای به هیژ
 ریگا برین
 بهرده وامی پیده دەم
 په نگه
 کوپان
 چه وری
 هیژی لیوه رده گری
 تینوو
 برسپیه تی
 پان
 زیخ و خاک
 نقوم نابئ
 پیلوو
 بیه ستم
 لووت

فارسی

بادِ شَدید
 راهپیمایی
 ادامه می دهَم
 شاید
 برآمدگی (کوهان)
 چربی
 قوت می گیرد
 تیشنه
 گرسنگی
 پهن
 شن و خاک
 فرو نمی رَوَد
 پلک
 ببندَم
 بینی

کوردی

بیابان گەر
 که من ده بینی
 ماوهیه که
 برۆم
 بینه وهی
 ئاو بخۆمه وه
 وه یان خوار دئیک بخۆم
 بای توند
 هه لده کات
 تۆز و خۆل
 له هه وا به رز ده بیته وه
 هیچ که سیک ناتوانیت
 پیشی خۆی
 ببینی
 ریبکا

فارسی

صحرائورد
 مرا که می بینی
 مدت‌ها
 بزوم
 بی آنکه
 آبی بیاشامم
 و یا غذایی بخورم
 باد تندی
 بر می خیزد
 گرد و خاک
 به هوا بلند می شود
 نمی تواند
 جلو خود را
 ببیند
 راه بزود

کَلِمه ها و ترکیبهای تازه:

آبی بیاشامم = آبی بوشم
 بر می خیزد = بلند می شود
 راه پیمایی = راه رفتن
 شدید = سخت و تند
 صحرائورد = کسی که در صحرا آمد
 و رفت می کند.
 طاقت و تحمل = توانایی، مقاومت
 هنگام = وقت و زمان

پرسش: (پرسیار)

- ۱- گوهان شتر در گجای بدن او قرار دارد؟
- ۲- گوهان شتر چه فایده‌ای برای او دارد؟
- ۳- چرا شتر طاقت تیشنگی دارد؟
- ۴- چه چیز از فرورفتن پای شتر در خاک جلوگیری می کند؟
- ۵- چرا به شتر «صحرائورد» می گویند؟

راه پیروزی (۱)

یک دسته گنجشک در صحراپی زندگی می کردند. فیل زورمندی هم نزدیک این صحرا زندگی می کرد. یک روز که فیل می خواست لب رودخانه برود و آب بخورد، راهش را کج کرد و به آشیانهی گنجشکها نزدیک شد. آشیانهی چند گنجشک را خراب کرد و چند جوجه گنجشک را هم زیرپایش له کرد. گنجشکها خیلی ناراحت شدند. باهم نشستند و مشورت کردند که چه کار کنند.

کاکلی که از همهی دُستان خود باهوشتر و دلیرتر* بود، گفت: این صحرا وطن ماست. ما باید از آن نگهداری کنیم. ما باید دشمن را از آن دور کنیم. گنجشکها گفتند: حرف کاکلی کاملاً درست است. همهی ما باید از بچه های خود نگهداری کنیم. همهی ما باید از وطن خود دفاع کنیم*. ولی چه کسی

می‌تواند با این فیل زورمند مبارزه کند؟
 کاکلی گفت: ما گنجشکها! وقتی که ما همه با هم متحد باشیم*، هر کاری
 می‌توانیم بکنیم.

گنجشکها گفتند: حاضریم. بگو چه کار کنیم.
 کاکلی گفت: من اول باید با فیل حرف بزنم. اگر حرف حق* را قبول کرد،
 که دعوا نداریم. اما اگر قبول نکرد، روزگارش را سیاه می‌کنیم.
 کاکلی پر زد و رفت.

وقتی فیل را پیدا کرد، روی شاخه‌ی درختی نشست و حرفهایش را با فیل
 زد. ولی فیل هیچ اعتنا* نکرد و در جواب کاکلی گفت: زورم خیلی زیاد است.
 هیچ کس زورش به من نمی‌رسد. هرکاری دلم بخواهد می‌کنم.
 کاکلی به فیل گفت: درست است که زورت زیاد است، ولی اگر بخواهی
 به ما ستم* کنی، ما هم آرام نمی‌نشینیم و با تو مبارزه می‌کنیم. فیل که
 عصبانی* شده بود، گفت: چه فصولیها! همین حالا می‌آیم و خانه‌های شما را
 خراب می‌کنم.

کوردی

فارسی

کوردی

فارسی

کلاوه کوره(سۆفیلکه)	کاکلی	رێگای سه‌رکه‌وتن	راه پیژوژی
دلپرتتر	دلپرتتر	چۆله‌که	گنجشک
به‌هیز	زورمند	ژیان	زندگی
پووبه‌پوو بوونه‌وه	مبارزه	به‌هیز	زورمند
یه‌گگرتوو	متحد	لپوار	لب
شه‌پ	دعوا	پووبار	رودخانه
فری	پر زد	هپلانه	آشیانه
لقه دره‌ختیك	شاخه‌ی درختی	پانی کرده‌وه	له‌گرد
گوئی پینه‌دا	اعتنایی نکرد	پاوێژ	مشورت

کَلِمَہ ہا وَ تَرکیبہا ی تازہ:

- اعتنا = تَوَجُّہ
 حرفِ حق = حرفِ دُرُست
 دفاع می‌کنیم = دُشْمَن را دور کُنیم.
 دلیر = شجاع
 زورگازش را سیاه می‌کنیم = بیچاره اش می‌کنیم.
 زورمند = پُرزُور
 ستم = ظُلم
 عصبانی = خَشْمِگین
 مُتَّجِد باشیم = یگانه باشیم، باهم باشیم.
 مَشَوَرَت کردند = باهم فِکْر و گفتگو کردند.

پُرسِش: (پرسیار)

- ۱- فیل چه کرد که گنجشکها ناراحت شدند؟
- ۲- گنجشکها اول چه کردند؟
- ۳- گنجشک باهوشتر و دلیرتر چه گفت؟
- ۴- به نظر شما گنجشکها چگونه می‌توانند بر فیل زورمند پیروز شوند؟
- ۵- کاکلی به فیل چه گفت؟
- ۶- وقتی که فیل عصبانی شد، چه گفت؟

تکلیف:

هریک از کلمه‌های زیر را در یک جمله به کار برید.
 اعتنا - مُتَّجِد - عصبانی - دلیر

راهِ پیروزی (۲)

کاکلی وَ قَتی کہ دید فیلِ حرفِ حق را گُوشِ نمی‌دهد، پیشِ گنجشکها برگشت
و گُفت: دوستانِ مَن، همه آمادہ باشید. فیلِ دارد می‌آید. بایدِ نشانِش بدهیم
کہ اینجا جایِ زورگویی و ستمگری نیست.
گنجشکها گُفتند: ما همه آمادہ‌ایم، بگو چه کار کنیم.
کاکلی گُفت: این گودال* را می‌بینید؟ خیلی سریع* همه با هم پرواز می‌کنیم
وَ او را تا کنار این گودال می‌کشانیم و آن وقت هر چه مَن گُفتم، فوراً انجام
دهید.

گنجشکها همه با هم به ظرفِ فیلِ پرواز کردند. فیلِ همین کہ گنجشکها را
دید، خشمگین شد وَ با خرطومش* به آنها حمله کرد.

گنجشکها فرار کردند. فیل آنها را دنبال کرد. وقتی که فیل کاملاً به گودال نزدیک شد، کاکلی با صدای بلند به گنجشکها فرمان حمله داد و گفت: همه باهم بر سر فیل پریزید و هر دو چشمش را در آورید. گنجشکها بلافاصله* بر سر فیل ریختند و با نوکهای تیزشان هر دو چشمش را کور کردند. فیل که واقعاً روزگارش سیاه شده بود، نعره ای کشید و ناگهان در گودال افتاد. فیل هرچه سعی کرد نتوانست از گودال بیرون بیاید. گنجشکها سرود شادی و پیروزی خواندند و باهم گفتند: این سزای کسی است که بگوید زوزم زیاد است و هرکاری دلم بخواهد، می کنم. این سزای کیسی است که به دیگران ستم کند.

فارسی	فارسی	کوردی	کوردی
برگشتن	گه رانه وه	هیرشی برد	هیرشی برد
دازد می آید	دهیه وئ بیت	وه دوویان که وت	وه دوویان که وت
گودال	قولگه - جالی گه وه	دهم و دهست	دهم و دهست
پرواز می کنیم	دهفرین	به دهنوکی تیژیان	به دهنوکی تیژیان
خشمگین	توره بوون	کویر	کویر
خُرطوم	خه رتووم	هه رچهند هه ولیدا	هه رچهند هه ولیدا

کلمه ها و ترکیبهای تازه:

بلافاصله = فوراً، خیلی زود
 خُرطوم = بینی دراز فیل
 ستمگری = ظالم بودن، بیدادگری
 سربیع = تند
 سعی = کوشش
 گودال = چاله ی بزرگ
 نعره = فریاد

پرسش: (پرسیار)

- ۱- وقتی کہ کاگلی پیش گنجشکها برگشت، بہ آنها چه گفت؟
کاتی کہ کلاوہ کورہ گہرایہ وہ لای چؤلہ کہ کان، چی پیوتن؟
- ۲- گنجشکها در پاسخ چه گفتند؟
چؤلہ کہ کان لہ وہ لامدا چیان وت؟
- ۳- چرا گنجشکها باہم فرار کردند؟
بوچی چؤلہ کہ کان پیکہ وہ فیراریان کرد؟
- ۴- بعد از اینکہ فیل بہ گودال نزدیک شد، کاگلی چه فرمانی داد؟
دوای ئہ وہی کہ فیل لہ قولگہ کہ نزیک بووہ وہ، کلاوہ کورہ چ برپاریکی دا؟
- ۵- چگونہ روزگار فیل سیاہ شد؟
بہ چ جوریک پوژگاری فیل رہش بوو؟
- ۶- سزای ستمگر چیست؟
سزای ستمکار چییہ؟

تکلیفِ شبِ اول:

- برای ہریک از این کلمہ ہا از یک کلمہ ی ہم خانوادہ بنویسید، سپس ہرکدام از آنها را در یک جملہ بہ کار برید:
- بستم - زور - شادی - خشم - سریع - دشمن.

تکلیفِ شبِ دوم:

- این جملہ ہا را کامل کنید:
- ہمہ آمادہ ایم، بگو...
- کاگلی با صدای بلند بہ گنجشکها..... داد.
- گنجشکها با ٹوکھای تیزشان کور کردند.
- فیل کہ واقعاً شدہ بود، نعرہ می کشید.
- با ہر یک از کلمہ ہای زیر یک جملہ بسازید:
- نعرہ - دوست - پیروزی - واقعاً - حتماً.

رُوباه و خُرُوس

رُوزی رُوباهِی از کِنار دِهی می گُذشت. چَشَمَش به خُرُوسی اُفتاد که دانه بَر می چید. پیش رَفَت و سَلام گُرد و گُفت: رِفِیق، پَدَرَت را خُوب می سَناختَم. بسیار خُوش آواز بود. مَن از آوازِش لِدَّت می بُردَم. تُو چه ظُور می خوانی؟ آیا تُو هَم مِثلِ پَدَرَت خُوش صدا هَسَتی؟

خُرُوس گُفت: اَکَنون می پِینی که مَن هَم مائِنِد پَدَرَم خُوش آواز هَسَتم. خُرُوس اینرا گُفت و قُوری چَشَمهائِش را بَسَت. بالها را به هَم رَد و آوازِ بُلنَدی سَرداد*. رُوباه بَرجَسْتُ و او را به داندان گِرَفَت و فَرار گُرد. سَگهائی دِه که دُشَمَن رُوباه بُوَدَند، او را دُنبال گُردَند. خُرُوس جائِش دَر خَطَر بود، به فِکَر چاره اُفتاد. به رُوباه گُفت: اَگَر می خواهی که از دَسَت سَگها اَسُودِه شُوی، فَریاد کُن و بَگُو که این خُرُوس را از دِه شُما نَگِرِفِته اَم.

رُوباه تا دِهان باز گُرد، خُرُوس از دِهائِش بیژون جَسَت و به بالای دِرَخْتی پَرید. رُوباه با آن هَمه زِیرِکی * فَرِیب خُورد*.

رُوباه بیچاره که لَقْمه ی چِرِبی را از دَسَت داده بُود، با نا اُمیدِی به خُرُوس نَگاهِی گُرد و گُفت: نِفرین بَر دِهائی که بی مَوقِع باز شُود!. خُرُوس هَم گُفت: نِفرین بَر چَشَمی که بی مَوقِع بَسِته شُود!.

کوردی

فارسی

کوردی

فارسی

دهم و دست	فوری	رَبووی	زوباه
پری دایی	بَرَجَسْتُ	که له شیر	خُزوس
هاوار بکه	فَریاد کُن	گوندیک	ده
له دئییه که ی ئیوه نه مگرتووہ	آز ده شما نگر فته آم	باش	خُوب
پاروو یه کی چه وری	لَقْمِه ی چربی	ده مناسی	می سِنَاخْتَم
له دست دابوو	را آز تست دایه بُود	ده نگ خوش	خُوش آواز
له کاتی نه شیواو	بی موقع	ئیسنا	اکنون

پرسیش: (پرسیار)

- ۱- زوباه به چه صفتی معرُوف است؟
- ۲- چرا زوباه از آواز پدر خُزوس تعریف کرد؟
- ۳- به نظر شما زوباه با همهی هوشی که داشت، چرا فَریب خورد؟
- ۴- چه کنیم تا هیچ وقت فَریب افراد حیلَه گر را نَخُوریم؟
- ۵- معنی عبارت «دهانی که بی موقع باز شود» و «چشمی که بی موقع بسته شود» چیست؟

کلمه ها و ترکیبهای تازه:

اکنون = حالا
 زیرکی = باهوشی
 سرداد = شروع کرد
 فَریب خورد = گول خورد

تکلیف شب اول:

با هر یک از این کلمه ها یک جمله بسازید:
 رفیق - لذت - فوری - زیرک - فَریب.

تکلیف شب دوم:

داستان دیگری درباره ی زوباه بنویسید:

چوپانِ دُرُوغگو

چوپانی گاه‌گاه بی سَبَب* فریاد می‌کرد: گرگ آمد! گرگ آمد!
مردم برای نجات دادن* چوپان و گوسفندان به شوی او می‌دویدند، اما چوپان
می‌خندید و مردم می‌فهمیدند که دُرُوغ گفته است.
از قضا* روزی گرگی به گله زد. چوپان فریاد کرد و کمک خواست. مردم گمان
کردند که باز دُرُوغ می‌گوید. هرچه فریاد زد کسی به کمک او نرفت. چوپان
دُرُوغگو تنها ماند و گرگ گوسفندان او را درید.

کَلِمه‌ها و ترکیبهای تازه:

از قضا = اِتِّفَاقاً
بی سَبَب = بی عِلَّت، بدون
دلیل
نجات دادن = آزاد کردن،
خلاص کردن

کوردی

شوانی درۆزن
ناوه‌ناوه
بی هو
وارپیکه‌وت
له میڭه‌لی دا
جاریکی دیکه
لهت و پاری کرد

فارسی

چوپان دُرُوغگو
گاه‌گاه
بی سَبَب
از قضا
به گله زد
باز
درید

پرسش: (پرسيار)

- ۱- دُروغ چوپان چه بود؟
- ۲- چرا چوپان گاهی پی سبب، فریاد می زد؟
- ۳- چرا مردم به فریاد او اعتنا نکردند؟
- ۴- آیا شما با کسی که دُروغ می گوید، دوست می شوید؟ چرا؟

تکلیف شب دوم:

داستانی بنویسید که از آن بشود نتیجه ای شبیه به نتیجه ی داستان «چوپان دُروغگو» گرفت.

تکلیف شب اول:

از روی درس یک باز بنویسید.

خود را بیازمایید(۴)

الف) پاسخ این پرسشها را بنویسید:

- ۱- درچه جاهایی بیشتر از شتر استفاده می کنند؟
- ۲- برای مبارزه با دشمن ابتدا چه باید کرد؟
- ۳- کسی که بدون فکر صحبت کند، نتیجه ی کارش چه خواهد شد؟
- ۴- به نظر شما وقتی گرگ چند گوسفند را درید، چوپان پیش خود چه فکری کرد؟

ب) با هریک از این کلمه ها و ترکیبها، یک جمله بسازید:

اِثْحاد - راهپیمایی - رَهَبَر - سَعی - حَرْف حَق - آفَریده.

ج) برای هریک از کلمه های زیر، یک کلمه که با آن هم خانواده باشد را بنویسید:

خَنده - راه - زور - خُوش - آتَش - آب.

د) برای هریک از کلمه های زیر، کلمه ای بنویسید که معنی مخالف آن را داشته باشد.

دلیر - شادی - پیروزی - دشمن - قوی - سرد - دُروغ.

داستان ابریشم

شما می دانید که نخ ابریشم، از نخهای معفولی خیلی مُحکَمتر است. اما آیا می دانید که ابریشم را چگونه به دست می آورند؟ ابریشم طبیعی را کرمهای ابریشم تهیه می کنند. این کرمهای کوچک تارهای لطیف* و مُحکم ابریشم را می تَنند*. کرم ابریشم با تارهای نازکی که به دور خود می تَنَد، خانه ای دُرست می کُند. به این خانه ی ابریشمی «پيله» می گویند.

کرم ابریشم دو، یا سه هفته در پيله ی خود زندگی می کُند. در این مُدت، کَم کم به یک پروانه تبدیل می شُود*. این پروانه پيله را سُوراخ می کُند و از آن خارج می شُود. سپس* تخم می گذارد. از این تخمها دوباره کرمهای ابریشم بیرون می آیند. غذای کرم ابریشم برگ درخت ثوت است.

در کارخانه ی حریر* بافی، قبل از آنکه کرم تبدیل به پروانه شُود، پيله ها را گرم می کُند تا کرمها کُشته شُوند. آن گاه پيله ها را باز می کُند. هر پيله یک تار دراز است. این تارها را می تابند و نخ دُرست می کُند. از این نخهای ابریشم، حریر می بافند.

کوردی

فارسی

کونی ده کات
 دوای ئه وه
 هیلکه داده نیت
 له کارگه ی ئاوریشم چنبن
 به رله وه ی که
 کرم تبدیل به پروانه شۆد
 کرمه که بیته په پووله
 خواردنی
 گه لای تووه
 ده که نه وه
 یه ک داوی درپژه
 حریر ده چننه وه

شورخ می گُند
 بیس
 تخم می گذارد
 در کارخانه ی حریربافی
 قبل از آنکه
 کرم تبدیل به پروانه شود
 غذای
 برگ درخت ثوت است
 باز می کنند
 یک تار دراز است
 حریر می بافند

کوردی

فارسی

چیرۆکی ئاوریشم
 داو
 ئاسایی
 زۆر قایمتره
 چۆن چۆنی
 به دهست دیت
 به رهه م ده هیندریت
 تالی جوان و به هیز
 ده ته ننه وه (ده چننه وه)
 به ده وری خو ی
 ورده ورده
 داستانی ابریشم
 نخ
 معمولی
 خیلی محکمتر
 چگونه
 به دست می آورند؟
 تهیه می کنند
 تارهای لطیف و محکم
 می تَنند
 به دور خود
 کم کم
 به یک پروانه تبدیل می شود
 ده بیته په پووله

کَلِمه ها و ترکیبهای تازه:

تار = رشته ی نازک
 تبدیل می شود = از شکلی به شکل
 دیگر در می آید.
 حریر = پارچه ی ابریشمی
 بیس = بعد از آن
 لطیف = نرم و نازک
 می تَنند = می بافند

پرسیش: (پرسیار)

- 1- نخ ابریشم محکمتر است یا نخ معمولی؟
- 2- ابریشم طبیعی از چه چیز تهیه می شود؟
- 3- کرم ابریشم چند وقت در پیله می ماند؟
- 4- پروانه چگونه از پیله خارج می شود؟
- 5- غذای کرم ابریشم چیست؟
- 6- حریر را چگونه تهیه می کنند؟

به این نُکته تَوَجُّه کنید:

به هر چیز که از اَبْرِیْشَم باشد «اَبْرِیْشَمی» می گویند.
به کسی که اهلِ تِهْران باشد «تِهْرانی» می گویند.

تکلیفِ شَبِ اَوَّل:

- در این جُمَله ها به جای نُقْطه ها کَلِمه ی مُناسب بگذارید.
- ۱- پیلِه کِرَم اَبْرِیْشَم اَسْت.
 - ۲- پارچه های اَبْرِیْشَمی را در کارخانه ی تَهیّه می کنند.
 - ۳- اَبْرِیْشَم طَبِیعی را کِرَم اَبْرِیْشَم
۴- هَر پیلِه ی اَبْرِیْشَم یک تار اَسْت.
 - ۵- کِرَم در پیلِه به پَرَوانه
۶- عَذا ی کِرَم اَبْرِیْشَم بَرگِ دِرخت اَسْت.
 - ۷- نَخ اَبْرِیْشَمی از نَخ مَعْمُولی اَسْت.
 - ۸- پَرَوانه اَبْرِیْشَم را سُوراخ می کُند.

تکلیفِ شَبِ دَوَم:

- مَنیْزِه اَهْلِ کِرمان اَسْت، به او چه می گویند؟
- سَعْدی اَهْلِ شِیراز بُود، به او چه می گویند؟
- به قالیهای که در تَبْرِیز بافته می شُود، چه می گویند؟
- به پارچه ای که از نَخ بافته می شُود، چه می گویند؟
- به ظُرْفی که از مس ساخته می شُود، چه می گویند؟
- به دَری که از آهن ساخته می شُود، چه می گویند؟
- با هَر یک از کَلِمه های که در پاسخ به پُرسشهای بالا نِوِشْتید، یک جُمَله بسازید؟

دُوسْتانِ مَن

- چه گندمهای زرد و قشنگی! اینها را چه کسی کاشته است؟
 — دهقان، همان دهقانی که دوست ماست.
- چه آرد سفید نرمی! این آرد از چه دُرست شده است؟
 — از گندم.
- گندم را که آرد کرده است؟
 — آسیابان، همان آسیابانی که دوست ماست.
- چه نان گرم و خوشمزه‌ای! این نان از چه دُرست می‌شود؟
 — از آرد.
- نان را که پخته است؟
 — نانوا، همان نانواپی که دوست ماست.

— این خانه‌ی راحت را که ما در آن زندگی می‌کنیم، چه کسی ساخته است؟
— بئًا، همان بَنّایی که دوست ماست.

— این ابرِ سیاه که آسمان را می‌پوشاند، زوی خورشید را می‌گیرد، برق می‌زند، می‌غُرَد* و می‌بارد، از کجا آمده است؟ پس از آن به کجا می‌رود که آسمان دوباره صاف و خورشید نمایان* می‌شود و گُلها و برگها می‌درخشند؟ ای کاش همه‌ی اینها را می‌دانستم! چه کسی می‌تواند به پرسشهای من جواب بدهد؟
— مُعَلِّم و کِتَاب، همان مُعَلِّمی که دوست ماست. همان کِتَابی که دوست اوقات* تنهایی ماست.

— این جهان را که آفریده است؟

— خُدا، خُدای مهربانی که دوست و آفریننده‌ی* ماست.
پس خدا را شکر می‌کنیم و بر دوستان خود درود* می‌فرستیم.

فارسی = کوردی

چه گندمهای زرد و قشنگی = چه گهنمپکی زهرد و دجوانه
چه کسی کاشته است = چه که سیک چاندوویه‌تی
دهقان = جوتیار

چه آرد سفید نرمی = چه ئاردیکی سپی و نهرمه
آسیابان = ناشه‌وان
نائوا = نانه‌وا

بئًا = وهستای خانوو دروست کردن

این ابرِ سیاه = نه‌و هه‌وره ره‌شه

که آسمان را می‌پوشاند = که ئاسمانی داده‌پوشن

برق می‌زند = بلپسه‌ده‌دا

می‌غُرَد = ده‌گرمینن

این جهان را که آفریده است = کی ئه‌و جیهانه‌ی دروست کردووه

کلمه‌ها و ترکیبهای تازه:

آفریننده‌ی ما = کسی که ما را آفریده است

اوقات = وقتها

درود = سلام

می‌غُرَد = غُرَش می‌کند

نمایان = پیدایا، آشکار

پَرِسِش: (پرسيار)

- ۱- گَنْدَم را دَرِ كُجا آرد مي كُنند؟
له كوئِ گه نم ده كه نه نارد؟
- ۲- نان را دَرِ كُجا مي پَزند؟
نان له كوئِ ده برزئندرئيت؟
- ۳- چه كِسائي دَرِ ساختنِ خانه به بِنَّا كَمَك مي كُنند؟
چ كه سائيك له دروست كردني خانوو يارمه تي وهستا ددهن؟
- ۴- چرا بعضي از زوزها هَوَا تاريك مي شَوَد؟
بوچي هه نديك له پوژه كان كه ش تاريك ده بييت؟
- ۵- دَرِ چه فَصلي ابرها بيشتر مي غُرند و بَرَق مي زَنند؟
له چ وهرزبكد ا زياتر هه وره كان ده گرمينن و بليسه ددهن؟
- ۶- چرا بعد از باران، گُلها مي دَرخسند؟
بوچي دواي باران، گوله كان ددره وشينه وه؟

به اين نكته توجه كنيد:

وَقْتِي كه مي گوئيم «گل» مَقْضُود ما فَقَط يك گل اَسْت.
وَلِي وَقْتِي كه مي گوئيم «گلها» از چند گل صُحْبَت كرده ايم.

تَكْلِيْفِ شَبِ اَوَّل:

- اِسْمِ چند نوع نان را كه مي دانيد، بِنويسييد.
- بِنويسييد از گَنْدَم چگونه نان تَهِيّه مي كُنند.
- چند شغل را (غَيْر از شغلهايي كه در اين درس گَفْتِه شده اَسْت). نام بَريِد و هَرِيك را تَعْرِيف كُنيد.

تَكْلِيْفِ شَبِ دَوَم:

- با هَرِيك از اين كَلِمه ها يك جُمَلِه بسازيد:
- خانه - خانه ها - بَرگ - بَرگها - باغ - باغها.
- به نَظَرِشما چرا بُلِيَس، مُعَلِّم، پَزَشك، رُفَتِگَر، كَارگَر و دِهقان از دُوستانِ ما هَسْتند؟

بال و پَر

علی و خواهرش آزاده، زوی پلّه نشسته بودند و با دقت به آسمان نگاه می‌کردند. یک دسته کبوتر سفید از زوی بام می‌پریدند، چرخ می‌زدند، بر می‌گشتند. بر بام می‌نشستند و دوباره پرواز می‌کردند.

علی گفت: هیچ فکر کرده‌ای که هرچه می‌پرد، بال دارد؟

آزاده گفت: بله. برای همین است که بالهای پرندگان از پاهایشان قوی‌تر است.

علی گفت: زوی با آموزگار و همکلاسان خود به گردش رفته بودم. قوش* بزرگی را دیدیم که بالهای نیرومند* خود را باز کرده بود و به آرامی در آسمان چرخ می‌زد.

ناگهان به سرعت پایین آمد و از زوی زمین خرگوشی را شکار کرد و دوباره به آسمان پرواز کرد.

آزاده گفت: شنیده‌ام که قرقی* هم هنگام پرواز همیشه پایین را نگاه می‌کند. همین که جوچه یا پرنده‌ای کوچکی را دید، قوری آن را شکار می‌کند. راستی، تو سنجاقک* دیده‌ای؟ بالهای نازک و ظریفی دارد. هیچ دیده‌ای که با این بالهای ظریف، با چه سرعتی می‌پرد؟

علی گفت: راست می‌گوی! بالِ سنجاقک خیلی ظریف است. پریدن سنجاقک هم زوی نهر آب تماشایی است. اما به نظر من، بال هیچ حیوانی به زیبایی بال پروانه نیست. هم زنگارنگ است و هم لطیف. آزاده گفت: کاش خدا به من هم بال و پر داده بود تا بتوانم در آسمان پرواز کنم!

علی گفت: خدا به ما هم بال و پر داده است. بال و پر ما فکر ماست. دیگران هم که مثل تو آرزوی پرواز داشتند، فکر کردند و هواپیما را اختراع کردند.

فارسی = کوردی

خرگوشی را شکار کرد = که رویشکیکی راوکرد
 قرقی = باشوو - باشوکه
 هنگام پرواز = له کاتی فرپدا
 همیشه پایین را نگاه می‌کند = هم همیشه سهیری
 خواره‌وه ده کات
 سنجاقک = پووشکه به قونه - چیلکه به قونه
 بالهای نازک و ظریفی دازد = بالی ناسکوکه و جوانی هه‌یه
 پروانه = په‌پووله
 بال و پر ما فکر ماست = بال و په‌ری ئیمه
 بیرمانه
 دیگران هم که مثل تو = خه‌لکانی دیکه وه کو تو
 آرزوی پرواز داشتند = ناره‌زوی فرپنیان هه‌بوو
 فکر کردند و = بیربان کرده‌وه و
 هواپیما را اختراع کردند = فرپوکه‌یان دروست کرد

فارسی = کوردی

بال و پر = بال و په‌ر
 خواهر = خوشک
 پله = په‌یژه - قادرمه
 کبوتر = کوتر
 از زوی بام = له‌سه‌ر بان
 می‌پریدند = هه‌لده‌فرین
 چرخ می‌زدند = ده‌خولانه‌وه
 بر می‌گشتند = ده‌گه‌پانه‌وه
 بالهای پرنده‌گان = بالی بالنده‌گان
 از پاهایشان قوی‌تر است = له‌پیکانیان
 به‌هیزترن
 گردش = گه‌پان و گه‌شت
 قوش بزرگی = بازیکی گه‌وره
 که بالهای نیزومند خود را = که بالی به‌هیزی
 خوی
 باز کرده بود = لیکئاوه‌لاکردبوو
 به آرامی در آسمان چرخ می‌زد = به‌نارامی له
 ناسمان ده‌خولایه‌وه

کلمه ها و ترکیبهای تازه:

سنجاڤک = حَشْرَه ي کوچکی آست
 که بالهای ظریفی دارد.
 قرقی = پرنده ای آست که
 پرندهگان و حیوانهای کوچک را
 شکار می‌کند.
 قوش = پرنده ای آست شکاری که
 بزرگتر از قرقی آست.
 نیژومند = قوی

به این نکته توجه کنید:

به کسی که می‌خواند و
 می‌نویسد، «باسواد» می
 گویند، اما به کسی که خواندن
 و نوشتن نمی‌داند، «بیسواد»
 می‌گویند.

پرسش: (برسیار)

- ۱- غلی و آزاده در آسمان چه دیدند؟
- عہلی و نازادی چیان له ناسمان بینی؟
- ۲- پرنده برای پریدن به چه چیز احتیاج دارد؟
- فرنده بؤفرین پیوستیان به چی هه‌یه؟
- ۳- چرا بال پرندهگان از پای آنها قویتر آست؟
- بؤچی بالی فرندهگان له پییه‌کانیان به‌هیزترن؟
- ۴- قوش چه جانورانی را شکار می‌کند؟
- باز چ بوونه‌وه‌ریک راو ده‌کات؟
- ۵- قرقی چه جانورانی را شکار می‌کند؟
- باشوکه چ بوونه‌وه‌ریک راو ده‌کات؟
- ۶- بالهای سنجاڤک چه طور آست؟
- باله‌کانی پووشکه به قونه چؤن؟
- ۷- بالهای پروانه چه طور آست؟
- باله‌کانی په‌پووله چؤن؟
- ۸- خدا به جای بال و پر به ما چه داده آست؟
- خودا له‌شوین بال و په‌ر چی به‌ئیمه داوه؟

تکلیف شب دوم:

- با گذاشتن «با» و «بی» در
 اول هر یک از این کلمه‌ها، دو
 کلمه‌ی جدید بسازید که معنی
 آنها مخالف یکدیگر باشد، بعد
 هر یک از کلمه‌های جدیدی که
 ساخته‌اید یک جمله بسازید:
 دقت - آدب - مزه - تربیت -
 سلیقه.

تکلیف شب اول:

- زیر اسم حیوانهایی که هم بال و هم پر دارند، خط
 بکشید و در مقابل هر یک بنویسید که خوراکش
 چیست:
 (له‌ژیر ناوی نه‌و گیانله‌به‌رانه‌ی که بال و په‌ریان هه‌یه،
 هیل بکیشه و جووری خوارنده‌کیان دیاری بکه؟)
 پروانه (په‌پووله) - قرقی (باشوکه) - کبوتر (کوئر)
 - مگس (میش) - بوقلمون (عه‌له‌شیش) - کبک (که‌و)
 - لک لک (حاجی له‌قله‌ق) - پرستو (په‌ره‌سیلکه) -
 سار (ریشوله) - قوش (باز) - زنبور (زه‌نگه‌زووره).

با حیوانات مهربان باشیم

در یک روز بهاری، حسین از پنجره گنجشکهای زیبا را تماشا می‌کرد. گنجشکها در لابلای بوته‌های گل، به این شو و آن شو می‌پریدند و دانه پیدا می‌کردند. ناگهان یکی از آنها از پنجره‌ی باز، وارد اتاق حسین شد. حسین فوری پنجره را بست و به زحمت گنجشک را گرفت، پیش مادرش برد و گفت: شکار مرا ببینید، بیچاره قلبش خیلی تند می‌زند! همین حالا او را در قفس می‌گذارم و برایش آب و دانه می‌ریزم.

مادرش گفت: من از این کار خوشم نمی‌آید. تو گنجشک را می‌خواهی چه کنی؟ چرا می‌خواهی حیوان را اذیت کنی؟

حسین گفت: مادر، من او را اذیت نمی‌کنم. فقط در قفس می‌گذارم و از او نگهداری می‌کنم.

حسین دو روز از گنجشک در قفس نگهداری کرد. ولی روز سوم فراموش کرد به او آب و دانه بدهد.

مادرش گفت: **ببین حسین، امروز به این پرنده نه دانه داده‌ای نه آب. بهتر است که قفس را به حیاط ببری و گنجشک را آزاد کنی.**
حسین گفت: نه، من این گنجشک را خیلی دوست دارم. حالا قفس را پاک می‌کنم و دانه و آب هم برایش می‌گذارم.
حسین همین که در قفس را باز کرد، گنجشک پر زد و به سرعت به ظرف پنجره پرید، ولی شیشه را ندید و به شدت به آن خورد و زوی درگاه افتاد.
حسین ناراحت شد. پنجره را باز کرد. گنجشک پر زد و رفت.
حسین تا چند روز از این پیشامد غمگین بود. تصمیم گرفت که از این پس آزادی هیچ موجودی را از او نگیرد.

فارسی = کوردی

أتاق = ژور
 شکار مرا ببینید = چاو له نیچیره که م بکن
 قلبش = دلی
 خیلی تند می‌زند = زور به توندی لیده‌دا
 در قفس می‌گذارم = ده‌یخه‌مه ناو قه‌ف‌سه‌وه
 ولی شیشه را ندید = به‌لام شووشه‌که‌ی نه‌بینی
 به شدت به آن خورد و = به توندی پپی کهوت و
 زوی درگاه افتاد = کهوته به‌رده‌م دهرگاو
 پیشامد = به‌سه‌رهات

فارسی = کوردی

با حیوانات مهربان باشیم = له‌گه‌ل ناژه‌لان
 مهربان بین
 در یک روز بهاری = له‌رؤژیکی به‌هاریدا
 گنجشکها = چوله‌که‌کان
 در لابلای بوته‌های = له‌لابه‌لای شتله‌کان
 به این شو و آن شو = به‌م ناراسته‌و
 به‌وناراسته‌(به‌م لاو نه‌ولادا)
 ناگهان = له‌ناکاو
 وارد = چوونه ناووه‌وه

تربیت: (پرسش)

گنجشک چگونه وارد اتاق شد؟
 مادر حسین با نگره داشتن گنجشک موافق بود؟ چرا؟
 حسین چه اشتباهی کرده بود؟
 حسین چه تصمیمی گرفت؟

مُرغابی و لاک پُشت

دو مُرغابی و یک لاک پُشت مُدتها در آبگیری* زندگی می کردند و هر سه باهم دوست شده بودند. اِثفاقاً آبِ آبگیر بسیار کم شد و مُرغابها دیگر نتوانستند آنجا بمانند. آنها تصمیم گرفتند به آبگیر دیگری بروند. برای خُدا حافظی پیش لاک پُشت رفتند.

لاک پُشت آندوهگین* شد و گفت: مَنْ، هم از کمی آب در رنجم* و هم دوری شما برایم سخت است. شما که دوستِ مَنْ هستید، فکری بکنید و مرا هم با خود ببرید.

مُرغابها جواب دادند: ما نیز از دوری تو بسیار دل‌تنگ می شویم. هر جا که برویم، بی تو به ما خوش نمی گذرد. اما بُردن تو بسیار مُشکل است، زیرا ما می توانیم پرواز کنیم و تو نمی توانی.

لاک پُشت بسیار غمگین شد. مُرغابها مُدتی فکر کردند، پس از آن گفتند: تو را هم با خود می بریم به شرط آنکه قول بدهی هر چه گفتیم بپذیری*.

لاک پُشت پِذیزفت. مُرغابِیها چوپی آوردند وَ به او گُفتند: ما دُو سَرِ چوب را با منقار* می‌گیریم. تُو هم وَسَطِ آن را با دهانت بگیر. به این ترتیب هر سه پرواز خواهیم کرد. اما باید مواظب باشی که در وقت پرواز هرگز دهانت را باز نکنی. لاک پُشت گُفت: هر چه بگویند انجام می‌دهم. مُرغابِیها به پرواز در آمدند و لاک پُشت را هم با خود بُردند. وقتی که به بالای شَهر رسیدند، چشم مَرْدُم بدانها افتاد. مَرْدُم آنها را به هم نشان می‌دادند وَ می‌گفتند: لاک پُشت را ببینید که هوس پرواز کرده است! لاک پُشت مَدَّتیی خاموش ماند*. اما وقتی که دید گُفتگو وَ غوغایِ* مَرْدُم تمام نمی‌شود بی طاقت* شد و فریاد زد: «تا کور شود هرآنکه نتواند دید». دهان گُشودن همان و از بالا به پایین افتادن همان.

فارسی = کوردی

پِذیری = قبوولی بکهی
چوب = دار
منقار = دهنوک
مَدَّتیی خاموش ماند = ماوهیهك بیدهنگ
بوو
غوغای = ههرا و هوسه
گُشودن = کردنهوه

فارسی = کوردی

مُرغابی وَ لاک پُشت = مراوی و کیسهل
آبگیری = گوَماو
اِتِّفاَقاً = به ریکهوت
آبِ آبگیر بسیار کم شد = ناوی گوَمه که زور
که م بووبهوه
آندوهگین = خه مبار
نیز = ههروهه
بُردن تُو بسیار مُشکل است = بردنی تُو
کپشه‌یه‌کی گه‌وره‌یه

کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه:

خاموش ماند = ساکت ماند
در رنجم = ناراحت هستم
منقار = نُوک

آبگیر = گودال آب
آندوهگین = غصه دار، غمگین
پِذیری = قبول بکنی
بی طاقت = بی تاب و توان

گُرگ و گاو

عمو حُسنِ گاوِ شیریده بزرگی داشت. همه‌ی خانوادِه از شیرِ این گاو استفاده می‌کردند. عمو حُسنِ بیشترِ اوقات مقداری از شیرگاو را می‌فروخت. گاو عمو حُسن شاخهای بلندی داشت. هر وقت که حشمگین می‌شد، به هرکس و هرچیز که نزدیکش بود، شاخ می‌زد. عمو حُسن بارها* خواسته بود نصف شاخهای او را ببرد، ولی هر بار کاری پیش آمده بود.

گاو عمو حُسن یک گوساله داشت.

یک روز تابستان عمو حُسن به دخترش گفت: مریم جان، این گاو و گوساله را کنار زودخانه بترتا بچرند.

مریم گاو و گوساله را کنار زودخانه برد. آنها مشغول چرا* شدند. مریم هم مشغول بازی شد. چند دقیقه بعد مریم دید که حیوانی در میان بوته‌ها می‌جنبد. خیال کرد که سگشان «گُرگی» است. صدا کرد: گُرگی! گُرگی!

ناگهان گاو به ظرف مَرِم و گوساله دَوید. مَرِم از ترس به دِرختی تَکپه داد. گوساله جَلو ایستاد. گاو هم پُشتش را به آنها کرد. سَرش را پایین انداخت، با دستهایش مَشغول کندن زمین شد و خود را برای حمله آماده کرد. حیوانی که در میان بُوته‌ها بود، گَرگ بود، نه گَرگی!

گَرگ یک بار به سَرِ گاو پَرید. ولی قَوری به عَقَب جَست. مَعْلوم بود که نُوکِ شاخِ گاو به شَکمش خورده است. مَرِم از ترس به دِرخت چسپیده بود و فَریاد می‌زد. دهقانانی* که در آن نزدیکیها مَشغول کار بُودند، صدای مَرِم را شنیدند و به کَفک آنها شتافتند*.

همین که چشم گَرگ به مَرِدَم افتاد، پا به فرار گذاشت و در میان بُوته‌ها ناپدید شد. عَمُو حَسین از نجات یافتن دُخترش و هَمچنین گاو و گوساله‌اش بسیار خوشحال شد و خُدا را شکر کرد که شاخِ گاو را نَبَریده است. عَمُو حَسین فَهَمید که خُدا چیزی را بیهوده* نمی آفَریند.

فارسی = کوردی

در میان بُوته‌ها می‌جَنید = له‌نیو شتله‌کان ده‌جولایه‌وه
 تَکپه داد = پالی دایه‌وه
 سَرش را پایین انداخت = سه‌ری بوخواره‌وه
 داخست
 مَشغول کندن زمین شد = سه‌رگه‌رمی
 سمکولان بوو
 عَقَب = دواوه
 نُوکِ شاخِ گاو = نوکی قوچی مانگا
 به شَکمش خورده است = به‌سکییه‌وه
 رَچوو بوو
 شتافتند = په‌له‌یان کرد - هه‌لاتن
 ناپدید شد = بزر بوو
 یافتن = به‌دواداگه‌پان - دوزینه‌وه

فارسی = کوردی

گَرگ و گاو = گورگ و مانگا
 شَیرده = شیرده‌ر
 می‌فُروخت = ده‌فروخت
 شاخهای بُلندی داشت = قوچی دربژی هه‌بوو
 حَشمگین = تووره
 شاخ می‌زد = قوچی لیده‌دا
 بارها = زور جار
 خواسته بود = ویستبووی
 نصف شاخهای او را بَبَرَد = نیووهی قوچی
 بَبَرِیت
 گوساله = گولک
 یک روز تَابستان = رُوژیکِ هاوین
 تا بَجَرَنَد = تا بله‌وه‌پَین

کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه:

بار = دفعه

بچیزند = علف بخورند

ببهدیه = پی سبب، پی فایده

چرا = علف خوردن

خشمگین شد = عصبانی شد

دهقانان = کشاورزان

شتافتند = به سرعت رفتند

به این نکته توجه کنید:

- معنی این کلمه‌ها مخالف
- هم است: جلو، عقب -
- پیدا، پنهان - تاریک، روشن
- سیر، گرسنه.

پرسش: (پرسیار)

- گاو عموحسین چه فایده ای داشت؟
- گاو عموحسین چه عیبی داشت؟
- گاو چه وقت شاخ می زد؟
- گاو، چه طور گرگ را عقب راند؟
- دهقانان از کجا فهمیدند که مریم در خطر است؟
- چرا عموحسین خدا را شکر کرد؟

تکلیف شب اول:

وقتی که گاو می خواهد از خود دفاع کند، شاخ می زند.

- بنویسید:

- زنبور برای دفاع از خود چه می کند؟
- سگ برای دفاع از خود چه می کند؟
- گربه برای دفاع از خود چه می کند؟

فریاد برای آزادی

در چراگاهی* بزغاله ها و بزها با هم بازی می کردند. گوسفندها مشغول چرا بودند. چوپان، زیر سایه درختی نشست بود و از گله اش مراقبت* می کرد. کمی دورتر، گرگی پشت صخره ای* کمین* کرده بود و به گله نگاه می کرد. خیلی گرسنه بود. با خود می گفت: ای کاش می توانستم یکی از این بزها را بگیرم و بخورم! ولی آفسوس که چوپان آنجاست و سگ هم مواظب گله است. عصر شد. چوپان گله را جمع کرد، اما یکی از بزها جا ماند و همچنان آرام آرام سرگرم غلف خوردن بود، که صدایی شنید. سرش را بلند کرد تا ببیند صدای چیست و از کجاست. ناگهان چشمش به گرگ افتاد. گرگ نگاه ثنیدی به بز کرد و گفت: خوب به چنگم افتادی! غذای خوشمزه ای برای امروز من هستی!

کار از کار گذشته بود.* نه گله پیدا بود و نه چوپان. بز فکر کرد و به گرگ گفت: حالا که می خواهی مرا بخوری، کمی صبر کن تا برایت آوازی بخوانم. گرگ گفت: هرکار می خواهی بکن! زود باش که خیلی گرسنه ام! بز با صدای بلند شروع کرد به بع بع کردن. سگ گله فریاد بز را شنید و با عجله* برگشت. چوپان هم دوید و بز را از چنگ گرگ نجات داد و به او گفت: پس از این مواظب باش و از گله جدا مشو، زیرا: گوسفندی که از گله جدا شود، طعمه ی گرگ می گردد.

فارسی = کوردی

افشوس که چوپان آنجاست = بهداخه وه
 شوانه که له و ییه
 سَگِ هَم مَواظِبِ گَلَه آست = سه‌گه که ش
 ناگای له می‌گه له که یه
 جمع گرد = کۆی کرده وه
 جا ماند = به جیما
 ناگهان چشمش به گرگ افتاد = له ناکاو چاوی
 به گورگیک که وت
 کار از کار گذشته بود = کار له کار تراز ابوو
 زود باش = زووبه
 با صدای بلند شروع کرد = به ده‌نگیکی به‌رز
 ده‌ستی کرد
 طعمه‌ی گرگ می‌گردد = ده‌بیتته خۆراکی
 گورگ

فارسی = کوردی

فریاد برای آزادی = هاوار بوئازادی
 در چراگاهی = له له وه پرگاهه ک
 بُزغاله = کار به
 بَرّه = به‌رخ
 گوسفنداها = مه‌په‌کان
 مشغول چرا بودند = سه‌رگه‌رمی له وه‌پ بوون
 چوپان = شوان
 از گله‌اش مراقبت می‌کرد = چاودیری
 می‌گه له که ی ده‌کرد
 پشت صخره‌ای = له پشت تاشه به‌ردیک
 کمین کرده بود = خۆی له که مین نابوو
 به گله نگاه می‌کرد = سه‌یری می‌گه له که ی
 ده‌کرد
 خیلی گرسنه بود = زۆر برسی بوو
 آ‌ی کاش = ئه‌ی خۆزگه

کَلِمَه‌ها وَ تَرکِیْبَه‌ها ی تازِه:

چراگاه = جاي پُرغَلَفی که گاو وَ گوسفند وَ چهارپایان دیگر در آن می‌چزند.
 صخره = سَنگِ بزرگ
 عَجَله = شتاب، شَرعت
 کار از کار گذشته بود = دیگر دیر شده بود.
 کمین کرده بود = پنهان شده بود و انتظار می‌کشید.
 مراقبت = مَواظِبَت، نِگهداری

پرسش: (پرسیار)

- ۱- چرا گرگ گرسنه نمی‌توانست به گله حمله کند؟
- ۲- چرا پکی از بزه‌ها جا مانده بود؟
- ۳- چرا بزه گرفتار گرگ شد؟
- ۴- برای نجات یافتن از دست گرگ چه فکری به خاطر بزه رسید؟

به این نکته توجه کنید:

حسین غذا می‌خورد.
حسین آرام آرام غذا می‌خورد.
مجتبی صحبت می‌کند.
مجتبی بشفرده بشفرده صحبت می‌کند.
شما هم دو جمله مانند جمله‌های بالا مثال بزنید.

تکلیف شب اول:

با هر کدام از این کلمه‌ها یک جمله بسازید:
مراقبت - سرگرم - مواظبت - صبر - کمین کرد - نگهداری - ناگهان.

تکلیف شب دوم:

خلاصه‌ی از این داستان بنویسید و برای دوستان خود بخوانید.

چشمِ پینا و گوشِ سنوا* داشته باشیم^(۲)

پروین در کنار پنجره در مقابلِ باغ بزرگی نشستِه بود. او هر چند لحظه یک بار سرش را بلند می‌کرد و از روی گنجکاوِی* و دقتِ نگاهی به باغ می‌انداخت. آن گاه قلمش را روی کاغذ می‌لغزاند* و جمله‌هایی می‌نوشت. آموزگار از دانش آموزان خواسته بود که منظره‌ای را که در خانه یا دبستان یا جای دیگر می‌بینند، توصیف کنند*.

پروین سعی کرد چیزی از مناظر* باغ از نظرش دور نماند. درختان و شاخه‌های درهم زفته‌ی آنها، رنگ‌برگها، زمینِ باغ که این‌جا و آن‌جا از میانِ درختان دیده می‌شد، گنجشکانی را که در لایه‌ی درختان جیک جیک می‌کردند؛ آن‌طور که می‌دید یادداشت می‌کرد. سپس به دقت به صداهایی که از باغ می‌آمد گوش داد.

صدای سوسکها، صدای باغبان که بلندبند حرف می زد، صدای قورباغه‌ها، گنجشکان و صداهای دیگر شنیده می‌شد.

پروین درباره‌ی صداهایی که می‌شنید چنین نوشت: «سوسکها در میان درختان جیرجیر می‌کنند. باغبان با صدای بلند با کسی حرف می‌زند. گنجشکان در لابلاي درختان چیک چیک می‌کنند. صدای قورباغه‌ها از استخر باغ می‌آید. آه، خدایا! کاش می‌دانستم او چه می‌گوید.»

وقتی که پروین انشای خود را در کلاس خواند همه پسنیدند و از شنیدن آن لذت بردند. آموزگار نیز او را تحسین* کرد و به شاگردان گفت: پروین باغ را خوب توصیف کرده است. ما اکنون می‌توانیم باغی را که او دیده، پیش چشم بیاوریم. کسی می‌تواند خوب انشاء بنویسد که گنجکاو باشد.

گوش شنوا و چشم بینا داشته باشد. هر چیزی را به دقت نگاه کند و آنچه را می‌بیند یا می‌شنود یا می‌خواند به خاطر بسپارد و وقتی که انشاء می‌نویسد، دیده‌ها و شنیده‌ها و خوانده‌های خود را در انشاء بکار برد. یکی از نویسندگان می‌گوید: «برای نوشتن، به دقت در چیزها بنگرید و هر چه را به چشمتان می‌آید بی‌کم و بیش* توصیف کنید. وضع اتاق را چنان شرح دهید که خواننده بتواند آن را به همان صورت که شما دیده‌اید پیش چشم بیاورد.»

فارسی = کوردی

که منظره ای را که در خانه = هر مه نزه ریك
له ماله وه
دبستان = قوتا بخانه
توصیف کنند = وسیفی بکن
سعی کرد = هه ولیدا
شاخه‌های درهم زفته = لقی پرگه لا و

فارسی = کوردی

گوش شنوا و چشم بینا داشته باشد = گوئیهك
بویستن و چاوئك بویینی هه بن
گنجکاو = کونجکول - وردبین
می لغزند = پیی داده هینا
دانش آموزان = قوتابیان
خواسته بود = داوای کردبوو

فارسی = کوردی

شاگرد = قوتابی

پیش چشم بیاوریم = بیهینمه پیش چاوی خۆم

پنگرید = وردبینه وه

بی کم و بیش = بی که م و زیاد

پیش چشم بیاورد = بیهینته پیش چاوی خۆی

فارسی = کوردی

تیکچرژاو (گه لاجاپ)

صدای سوسکها = دهنگی سیسرکه

قورباغه = بۆق

استخر = مهله وانگه - گوماو

همه پسندیدند = همه موو په سه ندیان کرد

تحسین کرد = باره که لای پیوت

کلمهها و ترکیبهای تازه:

بیش = زیاد، بسیار

تحسین کرد = تعریف کرد، آفرین گفت

توصیف کنند: وصف کنند، شرح دهند

بشوا: شئونده

کنجکاو: بررسی و جستجوی دقیق

لغزاندن: چیزی را به لغزیدن واداشتن

پِسرِ فِداکار

پترس پسرِی کُوجک و شجاع از مردم هُند بود. در کِشورِ هُند سَرزَمینهایِ هُست که از سطحِ دریا پست تر است. برای این که آب دریا این سَرزَمینها را فُرا نگیرد در کنارِ دریا سدهایی* دراز و پهن ساخته‌اند. پدرِ پترس نِگهبانِ یکی از این سدها بود. او هر روز صُبح از خانه خارج می شد و به سَرکشی* سُد می رفت. روزی پترس از مادرش پُرسید: چرا پدزم هرروز باید به سَرکشی سُد بَرود. مادر گُفت: اگر نَرود، مُمکن است قَطره‌ای آب از سوراخی بچکد. در این صورت چیزی نخواهد گذشت که اندک اندک خیلی می شود و قَطره قَطره سیلی می گردد. سوراخ کم کم بزرگ می شود و آب همه جا را می گیرد. بعد آن معلوم است که بر سرِ من و ثو و همسایگان و اهلِ شهر چه خواهد آمد. پترس پُرسید: اگر رخنه‌ای* در سُد پیدا شود و پدزم نباشد چه کسی می تواند آن را ببندد، مادر به شوخی گُفت: پسرکی با انگشتِ خود. در یکی از روزهایی نِخستین بهار، مادرِ پترس او را برای کاری به خانه‌ی یکی از

دوستان که در ده نزدیک بود، فرستاد. روز بسیار خوبی بود. یخها تازه آب شده بود و لاله‌ها از زمین سر برآورده بودند. لک‌لکه‌ها که از سرمای زمستان به سرزمینهای گرم کوچ کرده بودند، دسته دسته در آسمان نمودار می شدند.

پتئوس در کنار سد راه می‌رفت و گاهی ابرهای سفید را که در آسمان حرکت می‌کردند تماشا می‌کرد و گاهی چشم به درختان می‌دوخت که اندکی سبز شده بودند و از آمدن فصل بهار خبر می‌دادند.

آفتاب نزدیک به غروب بود که پتئوس از ده برمی‌گشت، هوا هر لحظه تاریکتر می‌شد. جز آواز پرنندگان و غوکان* و صدای پای خویش چیزی نمی‌شنید. ناگاه صدای چکیدن قطره‌های آب به گوشش رسید. به سد که نزدیک شد، دید سوراخی در سد پیدا شده است و آب قطره قطره از آن می‌چکد. پی‌دزنگ* به یاد گفته‌ی مادرش افتاد که اندک اندک خیلی می‌شود و قطره قطره سیلی می‌گردد و آب همه جا را می‌گیرد.

نگاهی به دور و بر خود کرد، کسی را ندید. انگشت خود را در سوراخ فرو برد. دیگر آب نچکید، اما انگشتش سرد شد. با خود گفت دیری نخواهد گذشت* که عابری از اینجا گذر خواهد کرد*.

به او بگویم که به پدرم خبر دهد. مدتی گذشت کسی از آنجا عبور نکرد. مه همه جا را فرا گرفت. پرنندگان به خواب رفتند. غوکان نیز آواز نمی‌خواندند. دست پتئوس کم‌کم بی‌حس شد. اما پتئوس جرأت نداشت که انگشت خود را از رخنه بیرون آورد. زیرا در این صورت، اندک اندک خیلی و قطره قطره سیلی می‌شد و آب همه جا را فرا می‌گرفت. دستش کِرِخ شد*.

فریاد کرد: پدرجان، پدرجان زود بیا، اما جوابی نشنید. با خود گفت: تا جان در بدن دارم دست بر نمی‌دارم. شوخی نیست، مادر و پدرم و همه‌ی اهل شهر نابود می‌شوند چه غیب دارد که من فدای پدر و مادر و همشهریان خود شوم. سرش گیج می‌خورد. شب چون قیر* تاریک بود. جز آواز بومی که در دوردست ناله می‌کرد صدایی به گوشش نمی‌رسید. ساعتها گذشت. شب رفته‌رفته به پایان

می‌رسید. زوشنایی در آسمان آشکار شد. مه از میان زفت و آفتاب کم کم برآمد. هئوز انگشت پترز در سوراخ سد به جای بود. پدر و مادر پترز چندان نگران نبودند، چه گمان می‌کردند پسرشان شب را در دهکده مانده است. صبح زود مثل همیشه، پدر پترز به سرکشی سد زفت هئوز راهی نرفته بود که از دور چشمش به طفلی افتاد که بر سد تکیه زده بود. بر سرعتش افزود و نزدیکتر آمد. پترز را دید که زنگش پریده است و انگشت در سوراخ سد دارد.

– عجب! پترز، این جا چکار می‌کنی؟ عجله کن که مدرسه‌ات دیر می‌شود.
– پدرجان جلو آب را گرفتم. مادر بارها گفته است: اندک‌اندک خیلی می‌شود و قطره‌قطره سیلی می‌گردد و آب همه جا را می‌گیرد.

هئوز حرفش تمام نشده بود که از خستگی چشم برهم نهاد و بر زمین افتاد. پدر زخه را موقتاً بست. پسر را بر دوش گرفت و به خانه برد. مادر دست و پای پترز را مالید و خوراک گرم به او خوراند و در زخواب خوابانید. پدر همسایگان را خبر کرد تا زخه را به یاری هم ببندند. همسایگان که سرگذشت پترز را شنیدند، گفتند: آفرین براین پسر شجاع و فداکار. مَرخبا به این شجاعت و دلیری. خوشا به حال پدران و مادرانی که چنین فرزندان دارند.

فارسی = کوردی

سدهایی دراز و پهن ساخته‌اند = به‌نداوی
دریژ و پانیان دروست کردوو
نگهبان = چاودیئر - حهره‌س
سرکشی = سهردان و گه‌یشتن
اگر نرود = نه‌گه‌ر نه‌روات

فارسی = کوردی

پسر فداکار = کورپی فیداکار - گیانباز
شجاع از مردم هلند بود = نازای خه‌لکی
هوله‌ند بوو
بست‌تر است = نزمتره
را فرا نگیرد = داینه‌پوشی

فارسی = کوردی

اَنگِشَت خود را دَر سُوراخ فرو بُرد = قامکی
 خوی له کونه که نا
 کِرِخ شُد = سِرَبوو
 سَرَش گِیج می خُورد = سه ری به گِیژه وه
 ده چوو
 بوم = کونده په پو
 شَب رَفْتِه رَفْتِه به پایان می رسید = شه و
 ورده ورده به ره و کۆتایی ده چوو
 زَنگَش پَرَبِدِه اَست = رهنگی په رِیبوو
 چَشَم بَرَهَم نَهاد و بَر زَمین اُفتاد = چاوی
 له سه ری هه ک دانا و کهوته سه ری زهوی
 رَخْنِه را مَوْقَتاً بَست = کونه که ی
 به شیوه یه کی کاتی داخست
 مالیدن = شیلان
 رَخْتِخواب = شوینی نووستن
 مَرخبا = بژی

فارسی = کوردی

مُمکِن اَست قَطْرِه ای آب از سُوراخِی بِچکد
 له وانه یه قه تره قه تره ی ناو له کونیکه وه
 دابچو پو
 سَبیلی می گَرَدَد = لافاوی لَپه لَسی
 رَخْنِه = که له بهر
 بَا اَنگِشَت خُود = به په نجه ی خۆت
 نُخستین بَهار = ده ست پِیکی به هار
 فِرِسْتادن = ناردن
 یَخها تازه آب شُدِه بود = به فره کان تازه
 ببوونه ناو
 لاله = گولی لاله - گولی نیسان
 نُمودار می شَدند = به ده رده که وتن
 جُز آوازِ پَرَنیدگان و غُویکان = جگه له دهنگی
 بالده کان و بوقه کان
 بی دَرَنگ = ده م و ده ست

سَرکِشی = رَسیدگی

غُوک = فُورباغه

قَیر = ماده ای سیاه رَنگ که از

نَفت می گِیرند.

کِرِخ = سُسُت، بی جس

گُذر خواهد گُرد = خواهد گُذشت

مَرخبا = آفرین

مَوْقَتاً = به طورِ مَوْقَت

بَرَهَم نَهاد = روی هَم گُذاشت

بوم = جُغد

بی دَرَنگ = بدونِ مَعْظَلی

چه = زَبرِا

دِیری نَخواهد گُذشت = طولی

نَخواهد کِشید

رَخْنِه = سُوراخ، شِکاف

سُد = دیوارِ مُحکَم و صَخِیم که

بَرای گِرَفْتَنِ جَلوی آب می سازند

کَلِمه ها و تَرکیبها ی تازه:

کوچ پَرَسْثوها

در اوایل بهار که هوا لطافت* خود را باز می‌یابد، درختان و بوته‌ها جامه‌ی سبز می‌پوشند و درخت بادام شکوفه بر سر می‌آورد، پَرَسْثوها، این پَرَنندگان مهربان و دوست داشتنی، از سفر دور و دراز خود باز می‌گردند.

نخستین کار این مسافران از راه رسیده این است که لانه‌های سال گذشته خود را بیابند، آنها را اگر آسیب دیده باشد، مرمت کنند* و اگر خراب شده باشد، از نو بسازند. پَرَسْثوهای جوان هم که سال گذشته در لانه‌ی پدر و مادرشان بسر برده‌اند، اکنون باید بکوشند تا لانه‌ای برای خود بسازند.

پَرَسْثوهای جوان، ساختن و پرداختن* لانه خود را به عهد می‌گیرند و بی‌آن که از مادر و پدر خود چیزی را بیاموزند، مانند آنها برای خود لانه می‌سازند.

وقتی که کار ساختن و پرداختن لانه به پایان رسید، پَرَسْثوهای ماده تخم می‌گذارند. هر پَرَسْثوی ماده چهار تا شش تخم سفیدرنگ می‌گذارد و مدت دوازده

روز زوی آنها می خوابد. در این مُدَّت پَرَسْثُوئی نَر بَرای جُفَتِ* خود عَذا فَرَاهَم می کُند. وَقْتی که جُوچه ها از ثُخَم پِیژون آمَدند، پَدَر و مَادَر مُدَّتِ سِه هَفْتِه آنها را با حَشْراتی که شِکار می کُند، پَرورِش می دَهَند. پَس از آن جُوچه ها به دُنْبَالِ پَدَر و مَادَر پَرِواز می کُندند و راه و رَسَمِ شِکار کردن را از آنها می آموَرند.

مهرِ مَادری پَرَسْثُوها در میان جَانُورانِ دیگر هَمتا* نَدارد. پَرَسْثُوهایِ دیدِه شده اند که وَقْتی لایه شان در آتَش می سُوختِه، پی پَرِوا خُود را به آتَش زِدِه اند تا جُوچه های خُود را نِجات دَهَند.

این عَشقِ زِبابیِ مَادری را چه کِسی در دِلِ کُوچِکِ پَرَسْثُوها نَهاده است؟

پَرَسْثُوها بَهار و تَابِستان را به آسودگی به سَر می بَرند. فَقَط در آغازِ پاییز است که دِشواربِهایی بَرای آنها پِیش می آید. زِیرا در آن وَقْت حَشْرَاتِ کِمیاب می شُود و هَوا زو به سَریدی می رُود. ناچار پَرَسْثُوها باید لایه ی خُود را تَرک بَکُویند* و به جاهایِ مُعتَدِل* تَری کُوج کُندند. وَقْتی که زَمَانِ کُوجِ آنها فَرَا می رَسد، دَستِه دَستِه روی بامها یا سِیمهایِ تِلْفَن و تِلِگراف جَمع می شُوند و چُنین می نُماید* که به راستی به گُفتگُویِ مُهمی مَشغُولند. عَدّه ی آنها و جُنُب و جُوشِ آنها رَفْتِه رَفْتِه زیادتر می شُود تا این که یک رُوز صُبح از خواب بَر می خیزیم، از پَرَسْثُوها آثَری نَمی بینیم. مَعْلُوم می شُود که پَرَسْثُوها کُوجِ گَردِه اند.

در این سَفَرِ دِرازِ حَظَرهایِ بَسیاری وُجود دارد. یِکی از این حَظَرها تَغییراتِ هَواست. حَظَرِ دیگر، پَرَنِدگانِ شِکاریِ مَانَدِ عُقَاب و کَرکَس* و قَرقی است. این پَرَنِدگان در سَرِ راهِ پَرَسْثُوها کَمین می کُندند، ناگهان خُود را در میان آنها می آندازند و با چَنگالهایِ وَحَشْتَناکِ خُود آنها را می رُبایند.

با هَمه این حَظَرها، بَیشتر پَرَسْثُوها سَفَرِ خُود را به سَلامت به پایان می رَسانند. دیدِه شده است که بَعضی از آنها سالها پی دَری کُوجِ گَردِه اند و پَس از هَر کُوجِ به لایه ی خُود بازگَشته اند.

دُنیایی که ما در آن زَندگی می کُنیم شِگَفْتِیهایِ فَرَاوانی دارد. یِکی از این شِگَفْتِیها هَمین بازگَشتِ پَرَسْثُوهاست. این پَرَنِدِه کُوجِکِ پَس از سِپَری شُدَنِ زَمانی دِراز و پِیمودَنِ راهی ظُولانی، پی آن که اِشْتِباهی کُند دوباره به هَمان لایه ی پِیشین خُود

باز می‌گردد.

قُدْرَتِ راه‌یابی و پیمودنِ این راه طولانی را چه کسی به پَرَسْثوها داده است؟
 با چه قُدْرَتی این راه طولانی را بدون اِشْتِباه می‌پیمایند و دوباره به لاینه‌های
 قبلی خود باز می‌گردند؟ این همه شگفتی و زیبایی و دانایی را چه کسی جز خدا
 در پَرَسْثوهای کوچک نهاده است؟

فارسی = کوردی

مُدَّت دَوَازَدَه روز = ماوهی دوازده رۆژ
 پَرَسْثوئی نَر بَرای جُفَتِ خود غَذا فَرَاهَم
 می‌کُند = نپرهی په‌ره‌سپلکه بۆ مپیه‌که‌ی
 خۆی خۆردن ده‌سته‌به‌ر ده‌کات.
 از ثخُم پیژون آمدند = له هیلکه هاتنه‌ده‌ری
 پَرورش می‌دهند = په‌روه‌رده‌یان ده‌که‌ن
 از آنها می‌آموزند = له‌وانه‌وه فی‌رده‌بن
 مهر مادری = میهره‌بانی دایکایه‌تی
 در آتش می‌شوخته = به‌ناگر ده‌سووتی
 بی‌پروا = بی‌هیچ به‌ربه‌ستیک
 در آغاز پاییز = له‌ده‌سپیک پایز
 کمیاب = دانسقه
 به‌جا‌های مُعتَدِل = بۆجینگه‌یه‌کی
 مامناوه‌ند له‌ساردی و گهرمیدا
 فرا می‌رسد = ده‌گاتی - کاتی دیت
 چنین می‌نماید = واپیده‌چی
 عده‌ی = ژماره‌یه‌ک
 جنب و جوش = جم و جوْل

فارسی = کوردی

کوچ پَرَسْثوها = کوچی په‌ره‌سپلکه‌کان
 باز می‌یابد - دوباره پیدا می‌کند = دووباره
 په‌یدا ده‌کاته‌وه
 درخت بادام شکوفه بر سر می‌آورد =
 دره‌ختی باوی شکوفه‌ده‌رده‌کا
 باز می‌گردند = ده‌گه‌رینه‌وه
 نخستین = یه‌که‌مین
 بیابند = نوژهن بکه‌نه‌وه
 اگر آسیب دیده باشد، مرمت کنند = نه‌گه‌ر
 شتیکی لی‌هاتبی ریکی بخه‌نه‌وه
 از نو بسازند = له‌نویره‌ه دروستی بکه‌نه‌وه
 بکوشند = تیبکۆشن
 ساختن و پرداختن = دروست کردن
 به‌عهده می‌گیرند = له‌ئه‌ستوی خویان
 ده‌گرن
 چیزی را بیاموزند = ههر شتیک فی‌ربین
 پَرَسْثوهای ماده = په‌ره‌سپلکه‌ی می
 ثخُم می‌گذارند = هیلکه ده‌کات -
 هیلکه‌داده‌نیت

فارسی = کوردی

می‌زبایند = دهیان پفینن
 سالها پی در پی = سالانی یهک له دوای یهک
 شگفتیهای فراوانی دارد = سهیر و
 سه‌مه‌ره‌ی زوری هه‌یه
 پیمودن راهی طولانی = برینی ریگای دریژ
 اشتباه = هه‌له
 باز می‌گردد = جاریکی دیکه ده‌گه‌رینه‌وه
 راه یابی = که‌شف کردن
 پیمودن این راه طولانی = برینی ئەم
 ریگایه دریژه

فارسی = کوردی

از خواب بر می‌خیزیم = له‌خه‌و
 هه‌لده‌ستین
 تغییرات هواسا = گورانکاری له هه‌وایه
 عقاب = باز
 کرکس = شاهین
 قرقی = باشووکه
 ناگهان خود را در میان آنها می‌اندازند =
 له‌ناکاو خویمان ده‌خه‌نه نیوانیانه‌وه.
 با چنگالهای وحشتناک = به جه‌نگالی
 ترسناک

کلمه‌ها و ترکیبهای تازه:

پرداختن = ساختن، مُرْتَب کردن
 ترک بگویند = ترک کُند
 جای مُعتدِل = جایی که هَوایِ آن نه بسیار سرد و نه بسیار گرم باشد.
 جُفت = زن، شوهر، هَم‌سَر
 چُنین می‌نماید = این طُور به نَظَر می‌رَسَد
 کرکس = پَرَنده‌ای بزرگ که پَرَنده‌گانِ کوچک را شکار می‌کُند
 لُطافَت = خُوبی، نَرَمی، خُوشی
 مَرَمَت کُند = تَعْمیر کُند، دُرُست کُند
 هَم‌تا = مانند

سنگی را کہ نتوان برداشت... (۳)

(دوای خوئی تہرجوومہ کراوہ)

در روزگار قدیم، ہر آبادی یک پہلوان داشت، پہلوان، قویترین مرد آبادی بود. پہلوان «خیرآباد» مردی بہ نام قادر بود. پہلوان قادر بسیار مہربان بود. بہ آنها فوٹ و قن کشتی را یاد می داد. او شاگردان زیادی داشت. بہ آنها فوٹ و قن کشتی را یاد می داد. وقتی فصل بہار می رسید، پہلوانها با ہم کشتی می گرفتند و ژورآزمایی می کردند. ژورآزمایی کار سادہ ای نبود. پہلوانها باید سنگهای بزرگ و کوچک را بلند می کردند. ہرکس بزرگترین سنگ را بر می داشت، جایزہ می گرفت. جایزہ

أَوْ كُوسْفَنَدِي پَرَوَارِ يَا بُزَيِّ شِيرِدِه بُوَد.

دَر مِيانِ شَاگِرْدَانِ يَهَلَوَانِ قَادِر، جَوَانِي بِه نَامِ سَلْمَانِ بُوَد. سَلْمَانِ قَدِّي بُلَنْدِ وَ بَازُوهايِي قَوِي دَاشْت. أَوْ آسِيَابَانِ بُوَد. هَمِهِي آسِيَابِهَا أَسْبِ دَاشْتَنْد.

أَسْبِ، سَنَگِ آسِيَابِ رَا مِي چَرخَانَدِ وَ گَنْدَمُهَا رَا آردِ مِي كَرَد. أَمَّا سَلْمَانِ خُودَشِ سَنَگِ آسِيَابَشِ رَا مِي چَرخَانَدِ، بِه هَمِينِ دَلِيلِ رُوزِ بِه رُوزِ بَازُوهايِشِ قَوِيَتَرِ وَ زُورَشِ بِيَشْتَرِ مِي شُد.

يَهَلَوَانِ قَادِر، سَلْمَانِ رَا بَسِيَارِ دُوسْتِ دَاشْت، چُونِ أَوْ شَبِ وَ رُوزِ كَارِ مِي كَرَد.

فَصَلِ بَهَارِ رَسِيدِ وَ يَهَلَوَانِهَا بَرَايِ زُورِآزْمَايِي بِه مِيدَانِ آبَادِي آمَدَنْد. سَلْمَانِ هَمِ دَر مِيانِشَانِ بُوَد.

دَر گُوشِهِي مِيدَانِ يَكِ سَنَگِ آسِيَابِ قَدِيمِي بُوَد. يَهَلَوَانِ قَادِرِ زُويِ سَنَگِ آسِيَابِ نَشَسْتِ تَا زُورِآزْمَايِي يَهَلَوَانِهَا رَا تَمَاشَا كُنْد.

سَنَگِهَائِي بُزُرْگِ وَ كُوچَكِ وَ سَطِ مِيدَانِ بُوَد. يَهَلَوَانِهَا، يَكِي يَكِي جَلُو آمَدَنْد وَ سَنَگِهَا رَا بُلَنْدِ مِي كَرَدَنْد. زُورِآزْمَايِي آذِ سَنَگِ كُوچَكِ شُرُوعِ شُدِه بُوَد وَ بِه سَنَگِ بُزُرْگِ مِي رَسِيدِ. وَقْتِي نَوَبْتِ بُلَنْدِ كَرْدَنِ سَنَگِ بُزُرْگِ رَسِيدِ، فَقَطِ ذُو يَهَلَوَانِ دَر مِيدَانِ بُوَدَنْد: يَهَلَوَانِ مُرَادِ وَ يَهَلَوَانِ سَلْمَانِ.

يَهَلَوَانِ مُرَادِ بِه ظَرْفِ سَنَگِ بُزُرْگِ رَفْت. عَرَقِ آذِ سَرِ وَ زُويِشِ مِي چِكِيدِ. ذُو دَسْتَشِ رَا بِه دُورِ سَنَگِ خَلَقِه كَرْدِ تَا آنِ رَا بُلَنْدِ كُنْد. أَمَّا هَرِ چِه زُورِ رَدِ نَتَوَانِسْت. سَرَشِ رَا پَايِينِ آنداخْتِ وَ كِنَارِ رَفْت. يَهَلَوَانِ سَلْمَانِ جَلُو آمَد. دَسْتِهَائِشِ رَا مَانْدِ رَنجِيرِ بِه دُورِ سَنَگِ خَلَقِه كَرْد. هَمِهِي زُورَشِ رَا ثُويِ بَازُوهايِشِ جَمَعِ كَرْدِ وَ سَنَگِ رَا زُويِ سِينَه_أَشِ بُلَنْدِ كَرْد. أَهْلِ آبَادِيِ بَرَايِشِ هَيَاهُو كَرَدَنْد. يَهَلَوَانِ سَلْمَانِ سَنَگِ رَا بَرِ زَمِينِ آنداخْت.

يَهَلَوَانِ قَادِرِ بِه أَوْ كُفْت: «أَفَرِينِ يَهَلَوَانِ! آنِ كُوسْفَنَدِ پَرَوَارِ بِه ثُو مِي رَسَد!».

يَهَلَوَانِ سَلْمَانِ جَلُويِ يَهَلَوَانِ قَادِرِ زَانُو رَدِ، دَسْتِ أَوْ رَا بُوَسِيدِ وَ كُفْت: «مِي خَوَاهَمِ بَا يَهَلَوَانِ قَادِرِ زُورِآزْمَايِي كُنَم!».

پَهَلَوَانِ قَادِرِ لَبْخَنْدِي زَدِ وَ گُفْت: «تُو قَوِي تَرِينِ جَوَانِ اَبَادِي هَسْتِي. اَگَر مَرَا شَكْسْتِ بَدِهِي، پَهَلَوَانِ اَبَادِي مِي شَوِي!».

اين را گُفْت وَ بِهِ ظَرْفِ سَنَگِ بَزْزَگِ رَفْت. تُو دَسْتَش را بِهِ دَوَرِ سَنَگِ خَلْقِه كَرْد. بَا يَكِ تَكَانِ سَنَگِ را اَز رَمِيْنِ بُلَنْدِ كَرْد. اَهْلِ اَبَادِي بَرَايَش هِيَاهُوَ كَرْدَنْد. بَرِگَشْتِ زُوِي سَنَگِ اَسِيَابِ وَ نَشَسْتِ وَ گُفْت: «حَالَا چِه كُنِيْم؟».

پَهَلَوَانِ سَلْمَانِ گُفْت: «اَز رُوِي سَنَگِ اَسِيَابِ بُلَنْدِ شَوِيْد!».

پَهَلَوَانِ قَادِرِ، اَز زُوِي سَنَگِ اَسِيَابِ بُلَنْدِ شُد وَ گُفْت: «مِي خَوَاهِي چِه كُنِي؟». پَهَلَوَانِ سَلْمَانِ گُفْت: «سَنَگِ اَسِيَابِ را بُلَنْدِ كُنِيْم!».

اين را گُفْت وَ بِهِ ظَرْفِ سَنَگِ بَزْزَگِ رَفْت. پَهَلَوَانِ قَادِرِ وَ اَهْلِ اَبَادِي بَا تَعْجُبِ بِهِ اُو نِگَاهِ مِي كَرْدَنْد. اُو سَنَگِ اَسِيَابِ را تَكَانِ دَاد. سُورَاخِي دَرِ وَسَطِ سَنَگِ بُوْد. تُو دَسْتَش را دَرِ سُورَاخِ سَنَگِ جَا دَاد. نَفْسِ عَمِيْقِي كَشِيْد، سَنَگِ اَسِيَابِ را زُوِي سِيْنَه_اَشِ بُلَنْدِ كَرْد وَ بِهِ دَوَرِ خُوْدِ چَر_Xِيْد. دَسْتَش را اَز هَمِ بَاَزِ كَرْد وَ سَنَگِ را بَرِ رَمِيْنِ اَنْدَاخْت. اَهْلِ اَبَادِي بَرَايَش هِيَاهُوَ كَرْدَنْد.

پَهَلَوَانِ قَادِرِ دَسْتِي بِهِ شَانَهِي اُو زَدِ وَ گُفْت: «اَفْرِيْن!».

پَهَلَوَانِ سَلْمَانِ دَسْتِ پَهَلَوَانِ قَادِرِ را بُوْسِيْد.

پَهَلَوَانِ قَادِرِ بِهِ ظَرْفِ سَنَگِ اَسِيَابِ رَفْت. تُو دَسْتَش را دَرِ سُورَاخِ جَا دَاد. نَفْسِ عَمِيْقِي كَشِيْد. زُوْرِ زَدِ تا سَنَگِ را اَز جَا بَكَنْد؛ اَمَّا نَتَوَانِسْت. اَهْلِ اَبَادِي بَا تَعْجُبِ بِهِ اُو نِگَاهِ مِي كَرْدَنْد. دُوْبَارَهِ دَسْتَش را بِهِ دَوَرِ سَنَگِ خَلْقِه كَرْد وَ زُوْرِ زَدِ، اَمَّا نَتَوَانِسْت. عَاقِبَتِ سَنَگِ اَسِيَابِ را بُوْسِيْد وَ كِنَارِ رَفْت. اَهْلِ اَبَادِي گُفْتَنْد: «پَهَلَوَانِ قَادِرِ! چَرَا سَنَگِ را مِي بُوْسِي؟ اَن را بُلَنْدِ كُن!».

پَهَلَوَانِ قَادِرِ لَبْخَنْدِي زَدِ وَ گُفْت: «اَز قَدِيْمِ گُفْتِه اَنْد: سَنَگِي را كِه نَتَوَانِ بَرِداشْت، بَايْدِ بُوْسِيْد وَ رَمِيْنِ گُذاشْت.».

اَز اَن رُوْزِ پَهَلَوَانِ سَلْمَانِ، پَهَلَوَانِ خَيْرِاَبَادِ شُد.

بەردىڭ كە نەتوانىت ھەلبىگىرىت...

لە پۇڭگارى كۇندا، ھەر ئاوايىەك پالەوانىكىيان ھەبوو، پالەوان بەھىزتىرىن پىياوى ئاوايىەكە بوو. پالەوانى (خېر ئاباد) ناوى (قادر) بوو و كەسىكى مېھرەبان بوو. خەلكى ئاوايى زۇربان خۇش دەويست. ئەو شاگردى زۇرى ھەبوو، فېرى ھونەرى (زۇرانبازى) دەكردن.

كاتى وەرزى بەھار دەھات، پالەوانەكان ئاگادار دەكرانەو، كە پىويست بوو بەردى گچكە و گەورە بەرز بكنەو. ھەركەسىك گەورەتىرىن بەرد بەرزىكاتەو، خەلات وەردەگرىت. خەلاتى ئەو كەسە مەپىكى قەلەو، يان بزىكى شىردەر بوو.

لەنيوان شاگردەكانى (پالەوان قادر) دا، گەنجىك ھەبوو ناوى (سەلمان) بوو. سەلمان بەزىكى بەرز و بازوويەكى بەھىزى ھەبوو. ئەو ئاشەوان بوو، ھەموو ئاشەوانەكان ئەسپيان ھەبوو. بە ئەسپ بەردى ئاشەكەيان دەچەرخاند و گەنمەكەيان دەكردە ئارد. بەلام (سەلمان) بۇخوى بەردى ئاشەكەى دەچەرخاند، بۇيە پۇڭبەپۇڭ بازووەكانى بەھىزتر و جەستەى بەگورتەر دەبوو. (پالەوان قادر) (سەلمان) زۇر خۇش دەويست، چونكە ئەو شەو و پۇڭ ئىشى دەكرد.

وەرزى بەھار بەدەر كەوت، پالەوانەكان بۇ نەمايشكردن گەيشتنە مەيدانى ئاوايى و (سەلمان) ىش لەنيوانىاندا بوو.

لەگۇشەيەكى مەيدانەكەدا بەرداشىكى كۆنى لىبوو. (پالەوان قادر) لەسەر بەرداشەكە دانىشت، تاوہكو نەمايشى پالەوانەكان بىنىت. بەردى گچكە و ناوہنجى و گەورە لەمەيدانەكە بوون. پالەوانەكان يەكە يەكە دەھاتە پىشەو و بەردىيان بەرز دەكردەو. لە بەردى گچكەو دەستيان پىكردبوو بەرەو بەردى گەورە دەچوون.

کاتی بهرزکردنه وهی بهرده گه وره که هات، تهنه دوو پالّه وان له مهیدانه که دا بوون. ئەوانیش پالّه وان (مراد) و پالّه وان (سهلمان) بوون. پالّه وان (مراد) به ره و پرووی بهرده گه وره که ههنگاوی نا، ئاره قه له سهر و پوخساری ده تکایه وه، ههردوو دهسته کانی به دهوری بهرده گه وره که ههلقه کرد، بۆ ئه وهی بهرزی بکاته وه، به لام هه رچه ندی تهکان و هیزی دایه بهرخۆی، نهیتوانی بهرزی بکاته وه، سهری خۆی شوپر کرده وه و به لایه کدا رۆیی. پالّه وان (سهلمان) هاته پیشه وه، دهسته کانی به وینهی زنجیر به دهوری بهرده که ههلقه کرد، هه موو هیزی خۆی له بازووه کانیدا کو کرده وه و بهرده کهی به ره و سینگی بهرز کرده وه. خه لکی ئاویی باره که لایان پیوت و بوو به هیا هو. ئەویش بهرده کهی فری دایه وه سهر زه وی.

پالّه وان قادر پیی وت: ((نافه رین پالّه وان! مه ره قه له وه که به تۆ بر!)) پالّه وان (سهلمان) له بهرده م پالّه وان (قادر) دا چۆکی دادا وه و دهستی ماچکرد و وتی: ((دهمه وی له گه ل پالّه وان قادر کپیرکی بکه م!)) پالّه وان قادر شیله بزه گرتی و وتی: ((تۆ به هیزترین گه نجی، ئە گه ر من به زینی، ده بیته پالّه وانی ئاویی!)) ئەمه ی وتو به ره و پرووی بهرده گه وره که ههنگاوی نا، هه ر دوو دهستی به دهوری بهرده که دا ههلقه کرد، به یه ک ته کان بهرده کهی بهرز کرده وه. خه لکی ئاویی باره که لایان پیوت و هیا هو بیان بۆ کرد. گه پاره و له سهر بهرداشه که دانیشه ته وه، پالّه وان سهلمان وتی: ((له سهر بهرداشه که هه لسه وه!)) پالّه وان قادر له سهر بهرداشه که بهرز بووه و وتی: ((دهته وی چی بکه ی؟))

پالّه وان سهلمان وتی: ((بهرداشه که بهرز بکه مه وه!)) ئەمه ی وت و به ره و پرووی بهرداشه که ههنگاوی نا. پالّه وان قادر و خه لکی ئاویی به سه رسوورمانه وه چاویان لیده کرد. ئەو بهرداشه کهی تهکاندا، کونیک له ناوه راستی بهرده که بوو. ههردوو دهستی له نیو کونه که گیرکرد، هه ناسه یه کی قولی هه لکپشا و بهرداشه کهی به ره و سینگی بهرز کرده وه و به دهوری خۆیدا خولایه وه، ئینجا دهسته کانی لیکئا وه لا کرد

و ہر دہ کی بہ زہمین دادا یہ وہ۔ خہ لکی ئا وایی دەستیان کرد به ههراوهوڤریا۔
 (پالہوان قادر) دەستیکی له شانی داو پیی وت: ((ئافه‌رین!))، (پالہوان سہلمان)،
 ئەویش دەستی پالہوان قادری ماچکرد۔
 (پالہوان قادر) به‌رهو ڤووی به‌ر داسه‌که هه‌نگاوی نا۔ هه‌ردوو دەستی له
 که‌لینی به‌رده‌که گیرکردن۔ هه‌ناسه‌یه‌کی قولی هه‌لمشت، زۆر هه‌ولیدا تا به‌رده‌که
 به‌رزبکاته‌وه، به‌لام نه‌یتوانی۔ خه‌لکی ئا وایی به‌ سه‌رسوورمانه‌وه ته‌ماشایان ده‌کرد!
 دووباره دەستی به‌دهوری به‌رده‌که هه‌لقه‌کرد و هیز و گۆڤی دایه‌وه به‌رخۆی، به‌لام
 دیسان نه‌یتوانی به‌رزی بکاته‌وه۔ دواتر به‌ر داسه‌که‌ی ماچکرد و لپی دوورکه‌وته‌وه۔
 خه‌لکی ئا وایی وتیان: ((پالہوان قادر، بۆچی به‌رده‌که‌ت ماچکرد؟ به‌رزی بکه‌ره‌وه!))
 پالہوان قادر شیله‌بزه‌گرتی و وتی: ((به‌ردیک که نه‌توانی هه‌لیبگری، پپو‌یسته
 ماچیکه‌یت و به‌جیبه‌یلئ)) له‌و ڤۆژده‌دا پالہوان سہلمان دلّی زۆر خو‌شبوو۔

خَطُّ الْبَلَدِ

دُم خُروس را باوَر کُنیم، یا...؟

یک روز صُبح زود، خائِم مُرغه از خواب بیدار شُد و دید آقا خُروسه نیست. این ظَرْف را نگاه کرد، آن ظَرْف را نگاه کرد، آقا خُروسه را صدا کرد. اَمّا از آقا خُروسه هیچ خَبَری نَبود!

خائِم مُرغه ناراحت و نگران شُد. با خُودش گُفت: «ای خُدا، چه بلاپی به سَرش آمِدِه؟ کُجا دُنبالش بَگردَم؟».

بَعْد هَم بال و پَرش را جَمع کرد و به راه اُفتاد. هُنوز از لاینه آس دُور نَشِدِه بود کِه گاو شاخدار را دید. جَلو رَفت و گُفت: «آقا گاوِه، تُو را قَسم به شاخهای کَمَنَدت، آقا خُروسه را نَدیدی؟ از صُبح زُود، مِثلِ اَبی کِه به رَمین بَرود و اَبری کِه به هَوا بَرود، غَیبش زِدِه اَست.»

آقا گاوِه ماع ماعی کرد و با خُودش گُفت: «ای دِلِ غافل! حالا فَهَمیدَم چَرا آقا روباه کُوله پُشتی به پُشتش بَسِتِه بُود و می رَفت! خَتَمّا آقا خُروسه را دُزدیدِه

بود و با خود می‌برد!».

أَمَا از این موضوع چیزی به خاتم مرغه نگفت. فَقَطْ گفت: «عُصَه نَحُور، خاتم مرغه! اگر آقا خُروِسه آب شُود و به زَمینِ بَرُود، اَبَر شُود و به هَوَا بَرُود، پیدایش می‌کنیم. راه بیفت بَرُوم!».

آقا گاوِه و خاتم مرغه راه اُفتاداند. رَفْتند و رَفْتند تا به بُز زَنگولِه پا رسیدند. خاتم مرغه از عُصَه فُقدایی کرد و گفت: «بُز زَنگولِه پا! تُو را قَسَم به زَنگولِه یِ ظَلایت، آقا خُروِسه را ندیدی؟ از صُبح زُود، مِثَلِ اَبی که به زَمینِ بَرُود و اَبری که به هَوَا بَرُود، غَیَبش رَدِه اُست.»

بُز زَنگولِه پا مَع مَعی کرد و با خُودش گفت: «اَی داد و بیداد! حالا فَهَمیدَم چِرا آقا رُوباه به مَن اِعتنایی نکرد و بی سر و صدا از کِنارَم رَد شد و رَفْت! خَتَمًا آقا خُروِسه را تُوی کُولِه پُشتی اَش قایم کرده بود!».

أَمَا او هَم از این موضوع چیزی به خاتم مرغه نگفت. فَقَطْ گفت: «عُصَه نَحُور، خاتم مرغه! اگر آقا خُروِسه آب شُود و به زَمینِ بَرُود، اَبَر شُود به هَوَا بَرُود، پیدایش می‌کنیم. راه بیفت بَرُوم!».

بُز زَنگولِه پا و آقا گاوِه و خاتم مرغه راه اُفتاداند. رَفْتند و رَفْتند، تا به اَسب حنایی رسیدند. خاتم مرغه فُقدایی کرد و گفت: «اَسب حنایی! تُو را قَسَم به یالِ قَشَنگت، آقا خُروِسه را ندیدی؟ از صُبح زُود، مِثَلِ اَبی که به زَمینِ بَرُود و اَبری که به هَوَا بَرُود، غَیَبش رَدِه اُست.»

اَسب حنایی، یالِ قَشَنگش را تَکان داد و با خُودش گفت: «اَی وای! حالا فَهَمیدَم چِرا آقا رُوباه با اَدب شَده بُود و به مَن سَلام کرد! خَتَمًا آقا خُروِسه را تُوی کُولِه پُشتی اَش قایم کرده بود!».

اَسب حنایی هَم از این موضوع چیزی به خاتم مرغه نگفت. فَقَطْ گفت: «عُصَه نَحُور، خاتم مرغه! اگر آقا خُروِسه آب شُود و به زَمینِ بَرُود، اَبَر شُود و به هَوَا بَرُود، پیدایش می‌کنیم. راه بیفت بَرُوم!».

اَسب حنایی و بُز زَنگولِه پا و آقا گاوِه و خاتم مرغه رَفْتند و رَفْتند، تا آقا رُوباه

را ثوی بیسه ای پیدا کردند. آقا زوباه می رقصید و آواز می خواند و می رفت.
 آقای گاو با صدای بلند ماع ماعی کرد و گفت: «آقا روباه! تو را قسم به دم یرازت،
 آقا خروسه را ندیدی؟»
 آقا زوباه دُمش را تکان داد و گفت: «نه، ندیدم! قسم به این دم یرازم ندیدم!»
 خانم مرغه دور آقا زوباه چرخید و قدقکنان گفت: «تو را قسم به پوزه یرازت،
 آقا خروسه را ندیدی؟»
 آقا زوباه چشهایش را باز و بسته کرد و گفت: «نه، ندیدم!»
 آقا روباه پشت سرهم قسم می خورد و می گفت که آقا خروسه را ندیده است.
 آقا گاو و خانم مرغه و بز زنگوله پا و اسب حنایی، دور او را حلقه زدند و
 گفتند: «قسم روباه را باور کنیم، یا دم خروس را؟»
 آقا زوباه خبر نداشت که دم خروس از کوله پشتی اش بیرون آمده است. تا این
 را فهمید کوله پشتی را به زمین انداخت، دُپا داشت دُپای دیگر قرض کرد و پا
 به فرار گذاشت.

به سوود و هرگرتن له مانای ئەم و شانەیی خوارەو، دەقی (دم خروس را باور کنیم، یا..؟) و هرگیړه سەر زمانای کوردی

اعتنایی نکرد = گوئی پینه دا	مرغ = مریشک
اسب حنایی = ئەسپی خەنەیی	خروس = که له شیر
توی = له ناو	هنوز = هیشتا
پوزه = لمووژ	جلو رفت = چوووه پیشی
خبر نداشت = خەبەری نییە-	ابر = هه ور
نه دیده زانی	دل غافل = بیئاگا
انداختن = فرپدان	غصه نخور = خەم مه خو
دم = کلک	طلایی = زیړین

منابع طبیعی چیست؟^(۴)

آسمان، خورشید، ماه و ستاره‌ها، کوه‌ها و دشت‌ها، صحراها، جنگل‌ها، دریاها و رودها، درختان و حیوانات همه بخش‌هایی از طبیعت هستند. زمین، محل زراعت و کشاورزی است. غذای ما انسان‌ها محصول زمین است. در بعضی از کوه‌ها معادن مهم و باارزش مانند معدن طلا و نقره هستند. استخراج معادن باعث ایجاد صنایع، تولید شغل و ثروت است. درخت‌ها و جنگل‌ها، منابع اصلی تولید اکسیژن هستند. به علاوه جنگل‌ها، چوب و کاغذ را تأمین می‌کنند. دریاها، محل صید انواع ماهی هستند. بیشتر منابع نفتی هم در عمق دریاها هستند. ما انسان‌ها از حیوان در تأمین غذا و تهیه پوشاک استفاده می‌کنیم. همه‌ی بخش‌های طبیعت، منابع حیاتی و ثروت ملی کشورها هستند. استخراج بیش از اندازه‌ی نفت و معادن، قطع بیش از حد درختان، آلودگی آب، خاک و هوا، همه باعث تخریب محیط زیست و نابودی منابع طبیعی و ثروت ملی کشورها است. وظیفه‌ی ما انسان‌ها حفظ و استفاده‌ی درست از این ثروت‌ها است. زیرا منابع طبیعی، میراث پدران و امانت فرزندانشان است.

(ص. غضنفری)

۴- فارسی بخوانیم، فارسی بدانیم، دکتر احسان قبول، صالحه غضنفری مقدم، زهرا غزالی پور، دانشگاه فردوسی، ص ۱۳

به سوود وهر گرتن لهم و شاننه خوارهه وهر ييگيره سر زمانى كوردى

منابع طبيعى چيست؟ = سه رچاوه كانى سروشتى چييه؟

كشاورز = جوتيار

طلا = ئالتون

نقره = زيو

توليد = دروست كردن - به رهه م هيئان

اكسيژن = ئوكسجين

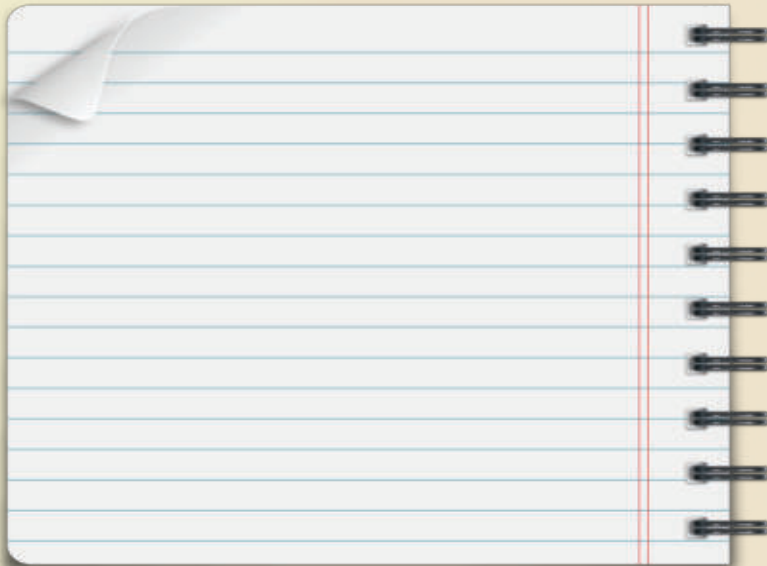
كاغذ = كاغز

آلودگى آب = پيس بوونى ئاو

باعث تخریب محیط زیست = هۆكارى خراپوونى شوينى ژيان

ثروت ملي = سامانى ميللى

ميراث پدران و امانت فرزندان ما است = ميراثى باوان و ئه مانه تى مندالله كانمانه.

طنز و لطیفه (۵)

تهنئ و نوکته

۱- شخصی دعویٰ خُداپی کرد. او را پیش خلیفه بُردند. او راگفت: «پارسال این جا یکی دعویٰ پیغمبری می کرد، او را کُشتند». گفت: «نیک گزیده آمد که او را من نِفَرستاده ام».

که سیك داوای خودایی کرد، بردیانه لای خلیفه، خلیفه وتی: سالی پار لیتره یه کیک داوای پیغه مبهری ده کرد، کوشتیان) وتی: باشیان کردووه، من ئه وم نه نار دووه.

۲- شخصی با دوستی گفت: «مرا چشم درد می کند؛ تدبیر چه باشد؟». گفت: «مرا پارسال دندان درد می کرد؛ برکندم».

که سیك به هاورپیکهی وت: چاوم نازاری هه یه، ته کبیر چییه؟ وتی: من سالی پار ددانم نازاری هه بوو، هه لم کیشا.

۳- دزدی در شب خانۀ فقیری می جست. فقیر از خواب بیدار شد. گفت: «آی مردک آن چه را تو در تاریکی می جویی، ما در روز روشن می جوییم و نمی یابیم».

دزیک له شهودا له مالی فه قیریك ده خولایه وه، فه قیره که له خه و به خه بهر بوویه وه و وتی: ئهی نامه ردی هیچ، له و تاریکیه دا له چ ده گه ری، من له رژی رووناك ده گه رییم هیچ نادوزمه وه.

۴- مؤذنی بانگ می گفت و می دويد. پرسیدند که چرا می دوی؟ گفت: «می گویند که آواز تو از دور خوش است. می دؤم تا آواز خود را از دور بشنوم».

موئه زنیك بانگی ددا و پای ده کرد، لییان پرسی: بوچی راده که ی؟ وتی: ده لیین دهنگی تو له دووره وه خوشه. راده که م تا له دووره وه گویم له دهنگی خوُم بیت.

۵- واعظی بر منبر می گفت که «هر که نام آدم و حوا نوشته در خانه آویزد شیطان بدان خانه در نیاید».

طلحک از پای منبر برخاست و گفت: «مولانا! شیطان در بهشت در جوار خانه خدا به نزد ایشان رفت و بفریفت» چگونه می شود که در خانه ما از ایشان پرهیزد؟».

واعیزیک له میمبه ره وه ده یوت: هه ر که ناوی ئادم و حاوا بنووسری و له مال هه لبواسری، شه تان بزانی دیته دهر وه. ته لحه که له بهر میمبه ره که وه قوت بووه وه

و وتی: گه وره م، شه یتان له به هشت به ته ک دیواری مالی خودا ئه وانی فریودا،

چلوَن ده بیت مالی ئیمه له شه یتان بپاریزی؟

غَبید زاکانی

زبان فارسی

فارسی زبان رسمی ایران است. ایرانیان در هر جایی که باشند، به این زبان باهم صحبت می‌کنند. مردم شهرها و روستاهای ایران زبان فارسی را با لهجه‌ی خاص خودشان حرف می‌زنند. رایج‌ترین لهجه‌ی فارسی، لهجه‌ی تهرانی است. لهجه‌های معرُوف دیگری هم وجود دارد، مثل: اصفهانی، شیرازی، یزدی، مشهدی، کرمانی.

فارسی نه تنها زبان مردم ایران است، بلکه در کشورهای تاجیکستان و افغانستان هم زبان رسمی است. بسیاری از مردم هند و پاکستان نیز در گذشته به این زبان حرف می‌زدند.

زبان فارسی ۳۲ حرف دارد و آن را از راست به چپ می‌نویسند. زبان فارسی دارای ادبیاتی غنی و با ارزش است، و شاعران و نویسندگانی بزرگ دارد که در دنیا مشهورند. شاهنامه‌ی فردوسی، تاریخ بلغمی، کلیله و دمنه، گلستان و بوستان سعدی و دیوان حافظ از معرُوف‌ترین آثار ادبی فارسی است. این زبان در مراکز آموزشی ایران تدریس می‌شود. تمام کتاب‌ها و روزنامه‌های ایران به این زبان منتشر می‌شوند.

به سوود و هرگرتن لهم و شانهم خوار و وه وهر یبگیره سهر زمانه کوردی

دَر هَرگَرجا کِه باشنَد = له ههر شوینیک که هه بن

روستا = گوند

مَرْدُم = خه لک

کِشَوْرها = و لَاتان

عَنی وَ با آرزش = دهوله مه ند و به قیمه ت

این زبَان مُنتَشِر می شَوْنَد = نه و زمانه بلاوده بیته وه

پيغمبرِ ايراني^(۶)

۶۳۰ سال قبل از ميلاد مسيح، پيغمبري در ايران ظهور کرد که نامش زرتشت بود. زرتشت معاصر گشتاسب، پادشاه ايراني، بود. گشتاسب دين زرتشت را پذيرفت و آن را گسترش داد.

اين دين تا قبل از اسلام آيين رسمي ايرانيان بود و امروز نيز در ايران و هند ييزوان زيادي دارد. کتاب مقدس زرتشتيان «اوستا» نام دارد. از نظر زرتشتيان، نيکي و بدی از هم جداست و دنیا نيز همواره محل نبرد ميان نيکي و بدی است.

در اين آيين، «اهورامزدا» خدای بزرگ است و گروه زيادي از ايزدان دسئورهاي او را انجام می دهند.

درمقابل، «اهريمن» موجودی بسيار پليد است که گروهی از ديوها يار و همکار او هستند.

سه اصل مهم در دين زرتشت «پندار نيک، کردار نيک، گفتار نيک» است.

۶- فارسی بياموزيم، دوره ي ميانه، ج ۲، دکتر حسن ذوالفقاری، دکتر مهدي غفاری، دکتر بهروز محمودی بختياری، انتشارات مدرسه، شرکت افست (سهامی عام)، نوبت جاب ۲، ۱۳۸۳. ص ۱۱۹

به سوود و هرگرتن لهم و شانمی خواره وه
وهریبگیړه سهر زمانی کوردی

قَبْلَ از میلاد = پِيش له دايك بوون
ظُهُور كَرْد = به ده ركه وت
يَذِيْزُفْت = قبوو لى كرد
گُسْتَرَش داد = بلاوى كرده وه
نِيكِي وَ بَدِي = باشى و خراپى
پندار نيك = بيري باش
كردار نيك = كردارى باش
گفتار نيك = وتهى باش
يَلِيد = پيس - خراپ

رَقص های ایرانی (۷)

از روزگاران کهن، مردم هنرمند ایران رقص و آواز را دوست داشتند و جشن‌هایشان همواره با رقص و آواز همراه بوده است. در ایران قدیم، رقص هم چون سوارکاری اهمیت داشت، و ایرانیان به همان خوبی سوارکاری، با رقص نیز آشنا بودند. رقص برای آنها نوعی ورزش بود. آن‌ها معتقد بودند این کار باعث تقویت بدنشان می‌شود.

هر یک از اقوام ایرانی رقص‌های سنتی خاص خود را دارند. مثلاً در خراسان رقص‌های فوجانی، آسفرایینی، ثربت جامی، رقص چوب و رقص‌های دسته جمعی مردان و زنان مشهور است.

مردم در بلوچستان در دو زمان می‌رقصند: یکی هنگام جشن‌ها و دیگری برای معالجه‌ی بیماران، رقص‌های ایرانی اغلب به‌طور دسته‌جمعی و به‌صورت دایره‌ای انجام می‌شود.

بابه‌تی (رقص های ایرانی)
وهرگیره سهر زمانی کوردی

کوردی

فارسی

کون
سورای (سوار نه‌سپ...)
بروایان و ابوو
دار
نه‌خوش
به‌شیوه‌ی بازنه‌یی

کهن
سوارکاری
معتقد بودند
چوب
بیمار
به صورت دایره‌ای

۷- فارسی بیاموزیم، دوره‌ی میانه، ج ۲، دکتر حسن ذوالفقاری، دکتر مهد غفاری، دکتر بهروز محمودی
بختیاری، انتشارات مدرسه، شرکت افست (سهامی عام)، نوبت جاب ۲، ۱۳۸۳. ص ۱۰۴

كوردى: فارسى

خۆراكى دروست^(۸)

ئىمە رۆژانە پىويستمان بە خۆراكى جۇراو جۇر ھەيە. يەك جۇر خواردن ھەموو پىداويستىيەكانى لەشمان ناداتى. ژەمىكى خۇراكه كەم پىويستە ئەم جۇرە خواردنانه و برەكانيان لە ناويدا ديارى كرابن. سەوزەو ميوە نيوەى خواردنه كه بى. وه نيوەى ديكەى دانەوئەلەو پرۆتين بىت. وه لەتەنىشت ژەمەكه كوپىكى شير يا ماستاو وەيا پەنير ھەبى. ئاو زۇر گرنگە بۆ تەندروستيمان، پىويستە رۆژانە برىك لە ئاو بخۆينەو، كه لە نيوان شەش تا ھەشت پەرداخدا بىت. بەشيك لەو ئاوەى لەشمان پىويستىەتى لە شەربەت و شير و ھەندىك لەو خۇراكانەى وەك: ميوە و سەوزە دەست دەكەوئت.

ژەمە سووكەكان كه لە نيوان ژەمە سەرەكبيەكان دا دەيخۆين و وزەى زياترمان دەداتى بۆ كاركردن و يارى كردن. لە ژەمە سووكە دروستەكان: ميوە، شەربەتەكان، شير.

بیردەكەمەو:

- ۱-ناوى ھەندىك لەو خۇراكه دروستانە بلى كه پىويستە زياتر بيانخۆيبن.
- ۲-برى ئەو ئاوە دەلیم كه پىويستە رۆژانە بيخۆمەو.

۸- كتيبي (زانست بۆ ھەمووان) بۆ پۆلى دووھمی بنەرەتى.

غذای سالم

۱

ما روزانه نیازمند به غذاهای گوناگون هستیم. یک گونه‌ی غذایی نمی‌تواند پاسخگوی تمامی نیازهای جسمی ما باشد. در هر وعده غذا باید گونه‌ای از انواع خوردنیها باشد، نیمی در آن سبزی و میوه و نیم دیگر هم باید دارای حبوبات و پروتئین باشد. در هر وعده غذایی باید فنجانی شیر یا ماست یا پنیر هم خورده شود.

آب برای تندرستی ما لازم و باید بطور روزانه مقداری آب بیاشامیم و مقدار آشامیدن آب باید از شش تا هشت لیوان باشد.

قسمی از نیازمندیهای آب بدن از طریق خوردن شربت و شیر و برخی خوارکیهایی همچون: میوه و سبزی تامین می‌شود.

میان وعده‌هایی که در بین وعده‌هایی اصلی صرف غذا می‌خوریم به ما انرژی بیشتری برای کارکردن و ورزش می‌بخشند. میان وعده‌های سالم عبارتند از: میوه، آبمیوه و شیر

می‌اندیشم:

- ۱- نام برخی از آن خوردنیهای سالمی که لازمست بیشتر تناول کنیم ، نام ببرید:
- ۲- چه مقدار آن آبی را می‌گوییم که باید روزانه بیاشامیم.

گیانه وهران یارمه تی پووه که کان ددهن

۲

گیانه وهران یارمه تی پووه که کان ددهن بؤ گواستنه وهی تۆوه کانیان بؤ شوپنی نوئ. بالنده کان بهرکان دهخون که تۆیان له ناو دایه. کاتئ تۆوه کان ده که ونه سهر زهوی له گه ل پاشه پړوی (پیقنه) ی بالنده کان، ئه و تۆوانه دپوین و گه شه ده که ن تاکو بنه پووه کیکی نوئ دوور له شوپنی پووه کی دایک. هه ندئ جار تۆ و، ده لکیت به مووی هه ندئ گیانه وهره وه، کاتئ گیانه وهره که ده جوولیت، ئه م تۆوانه له گه ل خویندا ده گوازنه وه، له شوپنیکی دوور ده که ویئت و جاریکی تر دپوین و گه شه ده کات. کرم پووه که مردووه کان ده خوات، پاشه پړوی کرمه که خاک به پیت ده کات.

جانوران یاری دهنده ی گیاهان هستند

۲

جانوران یاری دهنده ی گیاهان، هستند در راستای انتقال دانه های آنان به مکان دیگر هستند. پرندهگان میوه گیاهانی را که دارای دانه هستند می خورند. زمانیکه که از طریق مدفوع پرندهگان دانه های این میوه ها به زمین انتقال می یابد این دانه ها رشد می کنند و به گیاهی تازه بدور از مکان اصلی خود تبدیل می شوند. برخی اوقات دانه ها به موی برخی جانوران می چسبند و زمانیکه جانوران جابجا می شوند این دانه ها را با خود انتقال می دهند و این دانه ها بار دیگر می رویند. کرم دانه های مرده را می خورد و مدفوع کرمها به کود تبدیل می شود و خاک را برای رشد گیاهان غنی می کند.

به گهرم كردن ئاو دهگوریت

۳

گهرم كردن ئاو له دۆخیکه وه بۆ دۆخیکى تر دهگوریت. سه هوۆل ئاوه له دۆخى رهقى دا. کاتیک سه هوۆله که گهرم ده کریت شل ده بیته وه. کردارى گورینى ماده له رهق بۆشل پيیده وتریت شل بوونه وه. کاتیک ئاو زیاتر گهرم ده کریت، دهست به کولان ده کات. کاتیک ئاوه که ده کولیت ده بیته به ههلم، که ئه ویش گازه. به کردارى گورینى ماده له شل بۆگاز ده لین به ههلمبون.

به جوشاندن آب را تغییر میدهد

۳

گرم كردن آب را از وضعیتى به وضعیت دیگر تغییر می دهد. یخ زدن آب را به حالت جامد درمی آورد، زمانى که یخ گرم می شود به حالت مایع در می آید. عمل تغییر از حالتى جامد به مایع نوب گفته می شود. زمانى که آب بیشتر گرم می شود، می جوشد. زمانیکه آب می جوشد، تبدیل به بخار می شود که آنهم گاز است. به عمل تبدیل ماده ای از مایع به گاز تبخیر می گویند.

گوڭ له دەنگى ئامپىرە مۆزىكىيەكان دەگرين

۴

ئامپىرە مۆزىكىيەكان دەنگ دەردەكەن بەھۆى لەرىنەوہى ھەندىك بەشيانەوہ. ھەندىك لە بەشەكانى ئامپىرەكان بەخىرايى دەلەرنەوہ بەوہش دەنگىكى تىژپەيدادەكەن. ھەندى بەشى دىكەى ئامپىرەكان بە ھىواشى دەلەرنەوہو دەنگىكى گر پەيدادەكەن.

لە ئامپىرى عود ژىيەكانى خوارەوہ بارىكن و دەنگى تىژ دەردەكەن. ژىيەكانى سەرەوہ ئەستوورن و دەنگى گر دەردەكەن. بەرپىگەى جىاواز ئامپىرەكان دەژەنىن. تەپل لىدەر، دەكىشىت بەتەپلەكەيدا، بۆئەوہى رووپۆشەكەى بلەرئتەوہ. مۆزىك ژەن لە ژىيەكانى ئامپىرەكەى دەدات بۆئەوہى بلەرئتەوہ. ۋە يەككى دىكە فوو لە شمشالەكەى دەكات بۆئەوہى ھەواى ناوى بلەرئتەوہ.

- ۱- ئامپىرە مۆزىكىيەكان لە چىدا لىك دەچن؟
- ۲- ئامپىرە مۆزىكىيەكان لە چىدا لە يەك جىاوازن؟

به سازهای موسیقی گوش فرا دهیم

سازهای موسیقی صدایی از خود خارج می‌کنند که بدلیل بخشی از تنه‌ی آنان است. برخی از اجزای سازهای به سرعت تکان می‌خورند و به همین سبب دارای صدایی زیر هستند. برخی دیگر از این سازها با سرعتی آهسته تر تکان می‌خورند که دارای صدایی بم هستند.

در ساز عود سیمهای پایینی نازک و دارای صدایی زیر هستند. سیمهای بالایی دارای صدایی بم هستند. از طرق متفاوت سازها را می‌نوازند. به طبل می‌کوبند و تا بدان صدایش بلند نمی‌شود. نوازنده به سیمهای ساز می‌زند تا صدایش در آید و یا دیگر در ساز در فوت می‌کنند تا با رسیدن هوا در نای آن صدایش شنیده شود.

می‌اندیشم:

- ۱_ سازهای موسیقی از چه بابتی به همدیگر شباهت دارند؟
- ۲_ سازهای موسیقی از چه بابتی باهمدگر متفاوت هستند؟

ئەم دەقە لە كوردىيەو وهر بگيره سەر زمانى فارسى

مىللەتى كورد يەككە لە مىللەتە غەدر لىكراوہ كانى
جىهان، بەدرىزايى مېژوو چەوسىندراوہ وەتەو، ئەنفال
و كىمىباران و كۆمەلكوژى كراوہ، بۆئەوہى لەناوى
بەرن، بەلام كورد مىللەتتىكى خۇراگر بوو، ژىردەستى و
چەوسانەوہى قبوول نەكردووہ و لەو پىناوہدا رووبارىك
خوئىنى بەخشيوہ. ئىمە دەولەمەندىن بەكارەسات!! ئەو
كارەساتانە ھەوئىنى نووسىنى ھەزاران شىعر و شانۆنامەو
و چىرۆك و رۆمانن. مىللەتتىك كەخۆى لە چل ملىون
دەدات، كەچى ھىشتا بىنازنامەيە؟! لە جىھاندا زياتر لە
پازدە دەولەت ھەيە، كە ژمارەى دانىشتوانەكەيان ناگاتە
ملىونىك كەس، كەچى خاوەن كيانى خوئانن.

بەھاوكارى ئەم چەپكە وشە فارسىيە ئەم تىكستەى سەرەوہ بكە بەفارسى:

كارەسات = مۇبىيەت
رووبارى خوئىن = رودخانە خون
ژىر دەستى = بندگى
رۆمان = ژمان

مىللەتى كورد = مردم كُرد
چەوساوە = مَظْلُوم
كۆمەل كۆزى = نسل كشى
ژمارەى دانىشتوان = جمعيت

نهم زانیاریانهی لهبارهی نهم دوو گوله بکه به کوردی

درجای خشک و خنک نگهداری شود

جعفری نارنجی پا کوتاه گل درشت پرپر

گیاهی است یک ساله که در حاشیه‌ها، باغچه‌ها، راه‌روها و قطعات گل کاری، به صورت گروهی و یا جهت تهیه دسته‌گل کاشته می‌شود.

خزانه‌کاری: از نیمه دوم اسفند تا آخر فروردین.

نشاکاری: پس از قوی تر شدن بوته‌ها آنها را به

زمین اصلی انتقال می‌دهیم.

کاشته مستقیم: پس از برطرف شدن سرمای زمستانی.

آب و هوا: به گرما و محل آفتاب گیر با

رطوبت معمولی نیاز دارد، و در سایه خوب

رشد نمی‌کند.

خاک: خاک مرغوب باغچه همراه با ماسه و

کود پوسیده.

* اوایل تابستان، تا زمان شروع یخ بندان.

کوردی

پئی کورت

گول درشت

په‌ر په‌ر

تۆی گۆل له گۆل چاندن

شتل به‌ده‌ست چاندن

چاندنی راسته‌وخۆ

له‌گه‌ل

لم

په‌پینی پزیو

شتل

فارسی

پا کوتاه

گل درشت

پرپر

خزانه‌کاری

نشاکاری

کاشت مستقیم

همراه

ماسه

کود پوسیده

نهال

گل گندم یا سانتوره

خزانه کاری: بذر گل گندم را در اسفند و یا فروردین در خاک خزانه به عمق (۵) سانتیمتر کاشته و پس از (۶) برگه شدن، به خزانه دوم منتقل می‌کنیم. **نشاکاری:** در اواسط بهار نهال‌ها را از خزانه دوم برداشته و در محل اصلی بفاصله ۲۵-۳۰ سانتیمتر نشا می‌کنیم. **کاشته مستقیم:** در اسفند و فروردین و یا در پائیز می‌توان بذر گل گندم را مستقیماً در محل اصلی کاشت. **آب و هوا:** به گرما و نور کامل آفتاب و رطوبت معمولی بطوری که آب در خاک جمع نشود، احتیاج دارد. **خاک:** بذر گل گندم را در هر نوع خاک باغچه می‌توان کاشت. **زمان گل دهی:** گل گندوم در بهار و تابستان گل می‌دهد.

فصلهای سال و ماههای آن وهرزه‌کانی سال و مانگه‌کانیان

پائیز (پایز)

مهر

آبان

آذر

تابستان (هاوین)

تیر

مرداد

شهریور

بهار (به‌هار)

فروردین

اوردیبهشت

خرداد

زمستان (زستان)

دی

بهمن

اسفند

چھپکتے فرمان کہ بہ (زندن) دروست دہبن:

باد زندن: باوہ شین	تلفن زندن: تہ لہ فون کردن
بال زندن: فرین	دست زندن: دہست لیدان
زانو زندن: چوک دادان	در زندن: لہ دہرگادان
لگد زندن: شہق لیدان	عینک زندن: چاویلکہ لہ چاوکردن
چھچہ زندن: خویندنی بوولبوول	زنگ زندن: زہنگ لیدان
گول زندن: گول کردن	حرف زندن: قسہ کردن
سوت زندن: فیتہ لیدان	امپول زندن: دہرزی لیدان
شیرجہ زندن: می کان لیدان لہ کاتی	نیش زندن: پیوہدان
مہ لہ کردن دا	چشم زندن: چاویبیس
مثال زندن: نموونہ ہینانہ وہ	قدم زندن: بہ پی رویشتن
رنگ زندن: رہنگ کردن	میل زندن: ئیمیل کردن
پہلوزندن: شان لہ شان سمین	می زندن: سہرخوش
کتک زندن: لیدان	جوش زدہ: دہم و چاوی قلیچکاو
یخ زندن: شتیک بہ فر بیئہ نگاوی	زل زندن: تہ ماشاکردنی قول

صداها - دہنگہکان

کوردی

فارسی

توقه توقی مریشک	قُد قُد
جوکه جوکی جوکجه	جیک جیک
قوقه ی که له شیر	قُو قُو لی قُو قُو ل
دہنگی پشیلہ	میو میو
حہ پە ی سەگ	واق واق
قیرہ قیری بۆق	قورقور
بوغہ بوغی کۆتر	بغ بغ
بۆرہ بۆری مانگا	ماع ماع
باعہ باعی مەر	بع بع
قارہ قاری بزنی	مع مع
دہنگی شیر	نعرہ
لورہ لووری گورگ	عوعو (زوزہ کشیدن)
چہ ہچہ ہہ ی بولبول	چہچہ زدن
شورہ شووری ئاو	شر شر
ورپہ ویری با	هو هو
چک چکە ی باران	چک چک
گریانی منداڵ	نق نق

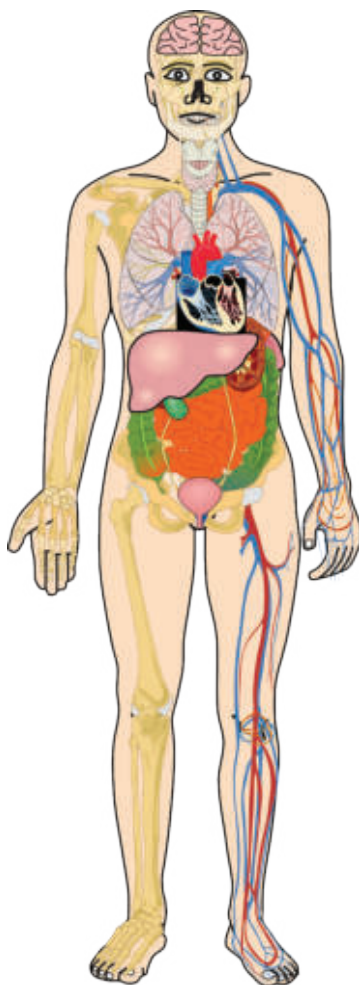
اندام های داخلی انسان پیکهاته و نه نامه کانی ناوههه مرؤف

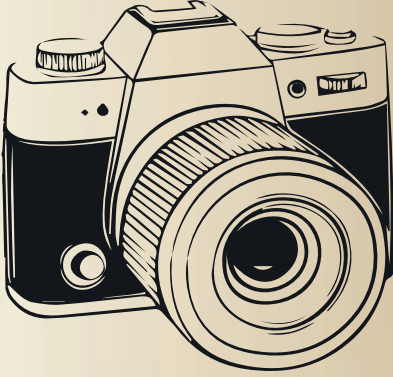
کوردهی

فارسی

خوین
خړۆکه‌ی سووری خوین
خړۆکه‌ی سپی خوین
دل
ده‌مار
ماسوولکه
ئیسک
ئیسکی کهله‌سه‌ر
ستوونی پشت
میشک
په‌راسوو
ئیسکی کلینجه
بۆری هه‌وا
سی
گه‌ده
په‌خۆله‌باریکه
په‌خۆله‌ئه‌ستووره
په‌خۆله‌کویره
جگه‌ر
زراو
په‌نکریاس
سپل - فاته‌په‌شه
گورچیه
میزل‌دان

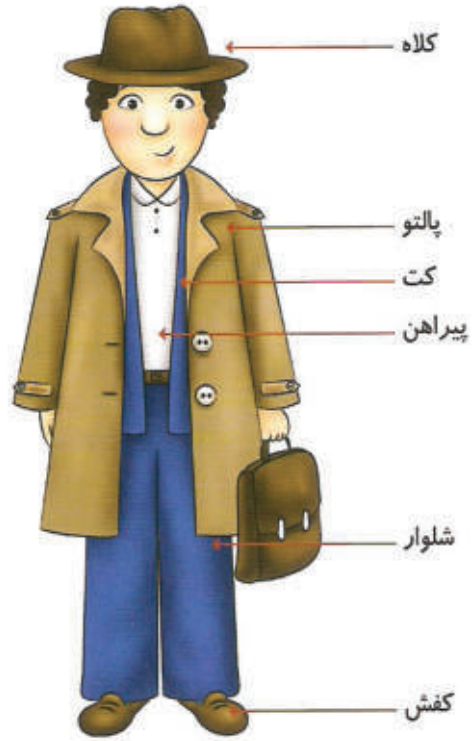
خون
سلول‌های قرمز خون
گلبول‌های سفید خون
قلب
رگ
ماهیچه - عضله
استخوان
جمجمه
ستون فقرات
مغز
دنده - ضلع
دنبالچه
نای
ریه - شش
معدده
روده کوچک
روده بزرگ
آپاندیس
کبد
کیسه صفرا
لوزالمعدده
طحال
کلیه
مثانه

دیکشنری تصویری
فہرہ نگہ نگاری و پینہ پی

خشن

عصبی

مشکوک

سر به هوا

خوشحال

ناراحت

بی حوصله

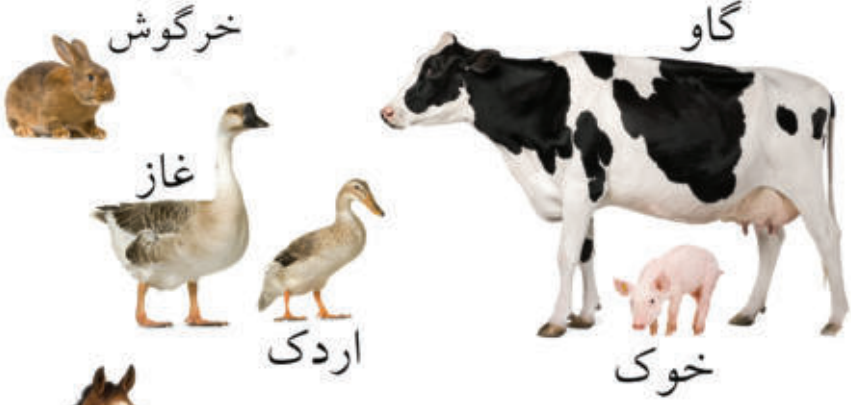
خندان

متعجب

متفکر

فیل

میمون

کرگدن

شیر نر

شیر ماده

پلنگ

توله شیر

گرگ

روباه

ببر

خرس

زرافه

گوزن

مار

قله - لوتکه

دامنه - دامه نی کیو

کوهپایه - بناری کیو

پرچم - تودان

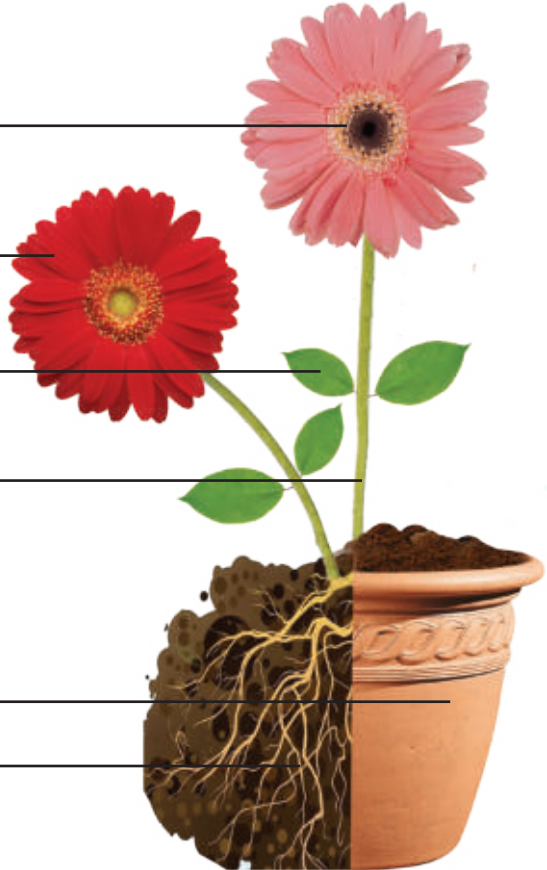
گل برگ - په رهی گول

برگ - گه لا

ساقه گل - قه دی گول

گل دان - گولدان

ریشه ی گل - ره گ

بلوز

مانتو

روسری

دامن

شلوار لی

کلاه

چکمه

شال گردن

ژاکت

کاپشن

دستکش

کت

شلوار

پیراهن

کفش

کیف

کروات

جوراب

عینک آفتابی

ساعت

کمر بند

زدن
شستن
پوشیدن
اتو کردن
جمع کردن
مرتب کردن
آویزان کردن

نوشابه

همبرگر

پیتزا

سیب زمینی
سرخ کرده

سس مایونز

چیپس

سس خردل

سس کچاپ

ساندویچ

کیک

بستنی

انار

گلابی

سیب

کیوی

گیلاس

موز

نارنج

انجیر

آلو

آناناس

پرتقال

لیمو

تابستان فصل کدام یک از میوه ها است؟
چه میوه ای را بیشتر دوست دارید؟
(زیاتر حذرت له کام میوه یه؟)

انگور

کشمش

نارگیل

تمشک

بادام

خرما

توت فرنگی

فندوق

پسته

خربزه

هندوانه

طالبی

پیاز چہ

جعفری

اسفناج

فلفل دلمہ

ھویچ

سیر

پیاز

نخود فرنگی

گوجہ فرنگی

شلغم

کدو

خیار

تربچہ

بادمجان

کلم

کاهو

پنیر

کره

مربا

عسل

قند

شکر

نبات

شیر

قهوه

چای

ماست

شکلات

تخم مرغ

بیسکوئیت

معمولا برای صبحانه چه می نوزید؟
صبح ها بیشتر چای می نوشید یا قهوه؟
(بدیانان زیاتر چا ده خویتهوه یان قاهه؟)

فریزر

یخچال

ہواکش

اجاق گاز

ماشین ظرفشویی

فر

شیر آب

سینک ظرفشویی

ماکروویو

آبی

زرد

نارنجی

آبی روشن

سبز

قرمز

بنفش

قهوه ای

صورتی

سیاه

خاکستری

رنگ مورد علاقه شما کدام است؟
به نظر شما کدام رنگ دخترا نه و کدام رنگ پسرانه است؟
(به دید گای نیوه، کامه رهنگ کچانه به و کامه یان کورانه به.)

قوری

لیوان

کتری

رنده

همزن

ماهیتابه

قابلمه

ترازو

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
یک	دو	سه	چهار	پنج	شش	هفت	هشت
۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
نه	ده	یازده	دوازده	سیزده	چهارده	پانزده	شانزده
۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۳۰	۴۰	۵۰
هفده	هجده	نوزده	بیست	بیست و یک	سی	چهل	پنجاه
۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰	۱۰۱		
شصت	هفتاد	هشتاد	نود	صد	صد و یک		

۱,۰۰۰
هزار

×
ضرب

۱۰,۰۰۰
ده هزار

-
تفریق

÷
تقسیم

۱۰۰,۰۰۰
صد هزار

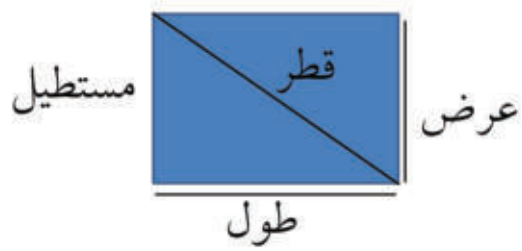
+
جمع

=
مساوی

۱,۰۰۰,۰۰۰
یک میلیون

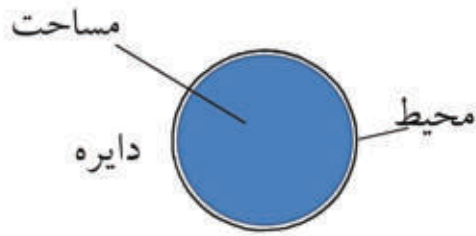
مثلث

مربع

متوازی الاضلاع

بیضی

لوزی

شش ضلعی

باقالی پلو با ماہیچہ

جوجہ کباب

چلو کباب

زرشک پلو با مرغ

خورش قورمه سبزی خورش قیمہ

آبگوشت

دلّمہ

کو کو سبزی

سالاد

ماکارونی

دوغ

مرغ

گوشت چرخ کردہ

گوشت قرمز

ماہی

میگو

کالباس

پندرہ روز در هفته پروٹین مصرف میکنید؟
گوشت قرمز را ترجیح می دهید یا گوشت سفید؟
(گوشتی سوورت لا باشته، یان گوشتی سپی؟)

برنج

آرد

گندم

زعفران

نمک

فلفل

روغن

زیرہ

آویشن

فلفل قرمز زنجفیل

آمپول

خمیر دندان

نخ دندان

مسواک

بانداژ

گاز استریل

چسب زخم

قرص

کپسول

شریت

قطره چشم

دفعہ بیمہ

عطسه

سرفه

تب

گلودرد

سرما خوردگی

دل درد

حالت تهوع

سر درد

تنگی نفس

شکستگی

کبودی

بخیه

دو و میدانی

قایق رانی

تنیس

بیسبال

بوکس

دوچرخه سواری

بسکتبال

شمشیر بازی

فوتبال

وزنه برداری

هندبال

جودو

تیراندازی

تیر و کمال

والیبال

کشتی

شنا

کاراته

بدمینتون

ورزش مورد علاقه شما کدام است؟

جعبه ابزار

میخ

پیچ

اره

تیغ برش

گیره

پیچ گوشتی

انبردست

مته

متر

آچار

تراز

سہرچا وہ کان - مصدرها

- ۱- فارسی دوم دبستان، چاپ شرکت افست (سہامی عام) ۱۳۷۱.
- ۲- فارسی بخوانیم، فارسی بدانیم، دکتر احسان قبول، صالحہ غضنفردی تقدم، زہرا غزالی پور، دانشگاه فردوسی.
- ۳- فارسی بیاموزیم، دورہ میانه، ج ۲، دکتر حسن ذوالفقاری، دکتر مہد غفاری، دکتر بہروز محمودی بختیاری، انتشارات مدرسہ، شرکت افست (سہامی عام)، نوبت جاب ۲، ۱۳۸۳.
- ۴- آموزش نوین زبان فارسی، جلد (۱، ۲، ۵)، دکتر احسان قبول، چاپ: ششم، ۱۳۹۵.
- ۵- قصہ های حسنی، محمد رضا یوسفی، دورہ ۶ جلدی، چاپ شانزدهم، ۱۳۹۴.
- ۶- کتابی فارسی چہارم دبستان..
- ۷- دیکشنری تصویری، دانشگاه فردوسی - مشهد، ۲۰۱۷.
- ۸- کتیبی (زانست بوہ مووان) بو پؤلی دووہمی بنہرہتی.
- ۹- بہ شداری کردنم لہ دوو خولی ولاتی ئیران - مہ شہد، ۲۰۱۶ - ۲۰۱۷.

مبانی یادگیری
زبان فارسی

دکتر هاوژین صلیوه

